

Województwo
Śląskie

Analiza struktury własności i sposobu użytkowania gruntów w województwie śląskim wg stanu na dzień 1 stycznia 2024 roku

Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego
Departament Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami

Spis treści

WPROWADZENIE	5
Wstęp.....	6
Podstawowe pojęcia.....	7
STAN EWIDENCJI GRUNTÓW I BUDYNKÓW W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM	9
Mapa administracyjna województwa śląskiego	10
Zestawienie powierzchni powiatów województwa śląskiego	11
Zestawienie powierzchni miast na prawach powiatu województwa śląskiego	11
Zmiany struktury ewidencji gruntów i budynków w województwie śląskim	12
Liczba działek ewidencyjnych w powiatach województwa śląskiego.....	13
Liczba działek ewidencyjnych w miastach na prawach powiatu województwa śląskiego	13
Zestawienie miast i powiatów wg liczby działek	14
Zestawienie miast i powiatów wg średniej powierzchni działek	14
STRUKTURA ZMIAN WŁASNOŚCI GRUNTÓW	15
Podział grup rejestrowych	16
Udział grup rejestrowych w powierzchni województwa śląskiego	18
Struktura własności gruntów w województwie śląskim.....	19
Struktura gruntów Skarbu Państwa	19
Struktura gruntów Województw	20
Struktura gruntów Powiatów	20
Struktura gruntów Gmin.....	21
Struktura gruntów Osób fizycznych	21
Struktura gruntów Wspólnot gruntowych	22
Struktura gruntów Spółdzielni	22
Struktura gruntów Spółek prawa handlowego.....	23
Struktura gruntów Kościołów i związków wyznaniowych.....	23
Struktura gruntów Innych podmiotów ewidencyjnych.....	24
Struktura własności gruntów rolnych	24
Struktura własności gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych.....	25
Struktura własności gruntów zabudowanych i zurbanizowanych	25
Struktura własności gruntów pod wodami.....	26
Struktura własności terenów różnych	26
Udział gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego	27
Udział gruntów stanowiących własność Województw w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego	28
Udział gruntów stanowiących własność Powiatów w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego	29
Udział gruntów stanowiących własność Gmin w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego	30

Udział gruntów stanowiących własność Osób fizycznych w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego	31
Udział gruntów stanowiących własność Wspólnot gruntowych w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego	32
Udział gruntów stanowiących własność Spółdzielni w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego	33
Udział gruntów stanowiących własność Spółek prawa handlowego w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego	34
Udział gruntów stanowiących własność Kościołów i związków wyznaniowych w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego	35
Udział gruntów stanowiących własność Innych podmiotów ewidencyjnych w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego	36
Zestawienie dominacji własności publicznej i prywatnej w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego	37
Zestawienie dominującej struktury własności w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego	38
Zestawienie udziału własności publicznej i prywatnej w Województwie Śląskim i w Polsce w podziale na tereny miejskie i wiejskie	39
Zestawienie udziału dominującej struktury własności w Województwie Śląskim i w Polsce w podziale na tereny miejskie i wiejskie	40
STRUKTURA ZMIAN SPOSOBU UŻYTKOWANIA GRUNTÓW.....	41
Podział użytków gruntowych	42
Struktura użytków gruntowych w województwie śląskim.....	49
Udział gruntów rolnych w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego	50
Udział gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego	51
Udział gruntów zabudowanych i zurbanizowanych w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego	52
Udział gruntów pod wodami w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego.....	53
Udział terenów różnych w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego	54
Zestawienie udziału dominujących użytków gruntowych w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego	55
Zestawienie udziału dominujących użytków gruntowych w Województwie Śląskim i w Polsce w podziale na tereny miejskie i wiejskie.....	56
ANALIZY AGRARNE NA PRZYKŁADZIE WYBRANYCH GMIN	57
Struktura użytków rolnych w obrębach wybranych gmin.....	60
Struktura gruntów ornych w obrębach wybranych gmin.....	61
Struktura gruntów leśnych w obrębach wybranych gmin	62
Struktura gruntów zabudowanych i zurbanizowanych w obrębach wybranych gmin.....	63
Struktura nieużytków w obrębach wybranych gmin	64
Średnia powierzchnia gospodarstw indywidualnych w obrębach wybranych gmin.....	65
Średnia liczba działek w gospodarstwie w obrębach wybranych gmin.....	66
Zapotrzebowanie na prace scaleniowe w obrębach wybranych gmin.....	67
Występowanie rowów melioracyjnych wymagających konserwacji w obrębach wybranych gmin	68

Występowanie dróg transportu rolnego wymagających przebudowy lub modernizacji.....	69
w obrębach wybranych gmin (udział procentowy).....	69
Zapotrzebowanie na prace urządzeniowo-rolne w obrębach wybranych gmin.....	70
PODSUMOWANIE I WNIOSKI	71

ROZDZIAŁ I

WPROWADZENIE

Wstęp

Realizując zadania Marszałka Województwa w zakresie art. 7c ustawy z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (tekst jednolity: Dz.U. z 2024 r. poz. 1151 z późn. zm.) obejmujące:

- analizę zmian w strukturze agrarnej oraz programowanie i koordynacja prac urządzeniowo-rolnych,
- monitorowanie zmian w sposobie użytkowania gruntów oraz ich bonitacji,

w oparciu o wojewódzkie zestawienia zbiorcze danych objętych ewidencją gruntów i budynków wg stanu na dzień 1 stycznia 2024 roku oraz Programy prac urządzeniowo-rolnych dla Gmin Wręczyca Wielka i Zbroślawice opracowano przedstawione wykresy oraz kartogramy.

Niniejsze opracowanie stanowi kontynuację wydawanych cyklicznie przez Departament Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego analiz z zakresu struktury własności i sposobów użytkowania gruntów w województwie śląskim.

Zakres niniejszego opracowania obejmuje problematykę kompleksowego gospodarowania przestrzenią, począwszy od zmian struktury własności i sposobów użytkowania gruntów w ujęciu całego województwa aż do analizy poszczególnych powiatów i gmin objętych Programami prac urządzeniowo-rolnych.

Celem opracowania jest przedstawienie badań i analiz, które mogą posłużyć do zdiagnozowania kierunków i zmian w strukturze agrarnej jakie miały miejsce w ostatnich latach na obszarze województwa śląskiego.

Mamy nadzieję, że niniejsze opracowanie będzie użyteczne dla wielu osób i instytucji zajmujących się problematyką przemian strukturalnych.

Podstawowe pojęcia

Zdefiniowane podstawowe pojęcia występujące w niniejszym opracowaniu:

Budynek – obiekt budowlany, który jest trwale związany z gruntem, wydzielony z przestrzeni za pomocą przegród budowlanych oraz posiada fundamenty i dach w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (tekst jednolity: Dz.U. 2024 r. poz. 725 z późn. zm.).

Działka ewidencyjna – ciągły obszar gruntu, położony w granicach jednego obrębu ewidencyjnego, jednorodny pod względem prawnym, wydzielony z otoczenia za pomocą granic działek ewidencyjnych w rozumieniu przepisów rozporządzenia Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 27 lipca 2021 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (tekst jednolity: Dz. U. z 2024 r. poz. 219).

Ewidencja gruntów i budynków – system informacyjny zapewniający gromadzenie, aktualizację oraz udostępnianie, w sposób jednolity dla kraju, informacji o gruntach, budynkach i lokalach, ich właścicielach oraz o innych podmiotach władających lub gospodarujących tymi gruntami, budynkami lub lokalami w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (tekst jednolity: Dz.U. z 2024 r. poz. 1151 z późn. zm.).

Jednostki rejestrowe gruntów – tworzą działki ewidencyjne położone w granicach jednego obrębu ewidencyjnego i będące przedmiotem identycznych praw i odpowiadających im udziałów w rozumieniu przepisów rozporządzenia Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 27 lipca 2021 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (tekst jednolity: Dz. U. z 2024 r. poz. 219).

Grupy rejestrowe – ustalone dla jednostek rejestrowych, na podstawie statusu podmiotów (właściciele albo samoistnych posiadaczy, opisu prawa własności lub stanu posiadania tych osób oraz przysługujących im wielkości udziałów w prawie własności, daty nabycia tego prawa oraz informacji o dokumentach, które stanowiły podstawę opisu prawa własności albo stanu posiadania) i przysługujących im wielkości udziałów, 16 grup rejestrowych w rozumieniu przepisów rozporządzenia Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 27 lipca 2021 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (tekst jednolity: Dz. U. z 2024 r. poz. 219).

Jednostka ewidencyjna – obszar gminy, a w przypadku gmin miejsko-wiejskich tworzy się dwie jednostki ewidencyjne - jedną dla obszaru miasta i drugą dla części wiejskiej gminy miast, w miastach w których są wyodrębnione dzielnice lub delegatury, jednostką ewidencyjną może być obszar dzielnicy lub delegatury w rozumieniu przepisów rozporządzenia Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 27 lipca 2021 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (tekst jednolity: Dz. U. z 2024 r. poz. 219).

Obręb ewidencyjny – w rozumieniu przepisów rozporządzenia Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 27 lipca 2021 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (tekst jednolity: Dz. U. z 2024 r. poz. 219) na obszarach miast obręb ewidencyjny może obejmować całe miasto lub jego wydzieloną część, natomiast na obszarach wiejskich obręb ewidencyjny może obejmować całą wieś wraz z przyległymi do niej obiektami fizjograficznymi lub jej wydzieloną część. Jest oznaczony nazwą i numerem, które są unikalne w jednostce ewidencyjnej.

Powierzchnia ewidencyjna – powierzchnia wynikająca z ewidencji gruntów i budynków w rozumieniu przepisów rozporządzenia Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 27 lipca 2021 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (tekst jednolity: Dz. U. z 2024 r. poz. 219).

Powierzchnia geodezyjna – powierzchnia jednostek podziału terytorialnego państwa według państwowego rejestru granic i powierzchni jednostek podziałów terytorialnych kraju w rozumieniu przepisów rozporządzenia Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 27 lipca 2021 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (tekst jednolity: Dz. U. z 2024 r. poz. 219).

Struktura agrarna – ogół najszerzej pojętych warunków, w jakich przebiega produkcja rolna i zbyt produktów, można ją polepszyć poprawiając strukturę terenową danego obszaru, strukturę rynku oraz strukturę obszarową gospodarstw rolnych (Polska Norma PN-R-04151).

Struktura użytkowania gruntów – udział powierzchni poszczególnych użytków gruntowych w ogólnej powierzchni gruntów gospodarstw, wsi lub jednostek administracyjnych (Polska Norma PN-R-04151).

Struktura użytków rolnych – udział powierzchni poszczególnych rodzajów użytków rolnych w ogólnej powierzchni tych użytków (Polska Norma PN-R-04151).

Struktura władania gruntami – struktura stanu władania gruntami, udział powierzchni zgrupowanych wg. form władania w ogólnej powierzchni gruntów lub udział poszczególnych nieruchomości w ogólnej powierzchni gruntów o określonej formie władania (Polska Norma PN-R-04151).

Użytek gruntowy – część powierzchni ziemi użytkowany w sposób jednolity (Polska Norma PN-R-04151).

Zbiorcze zestawienie gruntów – opracowane w ramach Zestawień zbiorczych danych objętych ewidencją gruntów i budynków powiatowe, wojewódzkie i krajowe zestawienia zbiorcze danych, sporządzone według stanu na dzień 1 stycznia każdego roku, wyodrębniające tereny miejskie i wiejskie, w układzie grup rejestrowych odpowiednio dla działek ewidencyjnych - z podziałem na poszczególne rodzaje użytków gruntowych, budynków - z podziałem na rodzaje budynków oraz lokali – z podziałem na rodzaje lokali w rozumieniu przepisów rozporządzenia Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 27 lipca 2021 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (tekst jednolity: Dz. U. z 2024 r. poz. 219).

ROZDZIAŁ II

STAN EWIDENCJI GRUNTÓW I BUDYNKÓW W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM

Mapa administracyjna województwa śląskiego

**Zestawienie powierzchni powiatów województwa śląskiego
(wg stanu na dzień 01.01.2024 r.)**

Lp.	Powiat/Miasto na prawach powiatu	Symbol teryt. GUS	Powierzchnia ewidencyjna [ha]	Powierzchnia geodezyjna [ha]
1	będziński	2401	36 428	36 430
2	bielski	2402	45 784	45 806
3	cieszyński	2403	73 005	73 027
4	częstochoowski	2404	152 161	152 184
5	gliwicki	2405	66 318	66 474
6	kłobucki	2406	88 840	88 860
7	lubliniecki	2407	81 705	82 215
8	mikołowski	2408	23 258	23 284
9	myszkowski	2409	47 947	47 930
10	pszczyński	2410	47 026	47 142
11	raciborski	2411	54 232	54 373
12	rybnicki	2412	22 303	22 362
13	tarnogórski	2413	64 345	64 420
14	bieruńsko-lędziński	2414	15 793	15 814
15	wodzisławski	2415	28 661	28 683
16	zawierciański	2416	100 372	100 366
17	żywiecki	2417	104 010	104 004

**Zestawienie powierzchni miast na prawach powiatu województwa śląskiego
(wg stanu na dzień 01.01.2024 r.)**

Lp.	Powiat/Miasto na prawach powiatu	Symbol teryt. GUS	Powierzchnia ewidencyjna [ha]	Powierzchnia geodezyjna [ha]
1	m. Bielsko-Biała	2461	12 444	12 445
2	m. Bytom	2462	6 944	6 948
3	m. Chorzów	2463	3 326	3 332
4	m. Częstochowa	2464	15 970	15 972
5	m. Dąbrowa Górnicza	2465	18 881	18 873
6	m. Gliwice	2466	13 366	13 388
7	m. Jastrzębie Zdrój	2467	8 521	8 534
8	m. Jaworzno	2468	15 243	15 242
9	m. Katowice	2469	16 437	16 473
10	m. Mysłowice	2470	6 546	6 566
11	m. Piekary Śląskie	2471	3 987	3 986
12	m. Ruda Śląska	2472	7 762	7 764
13	m. Rybnik	2473	14 821	14 827
14	m. Siemianowice Śląskie	2474	2 547	2 551
15	m. Sosnowiec	2475	9 109	9 116
16	m. Świętochłowice	2476	1 332	1 330
17	m. Tychy	2477	8 173	8 181
18	m. Zabrze	2478	8 026	8 042
19	m. Żory	2479	6 454	6 463

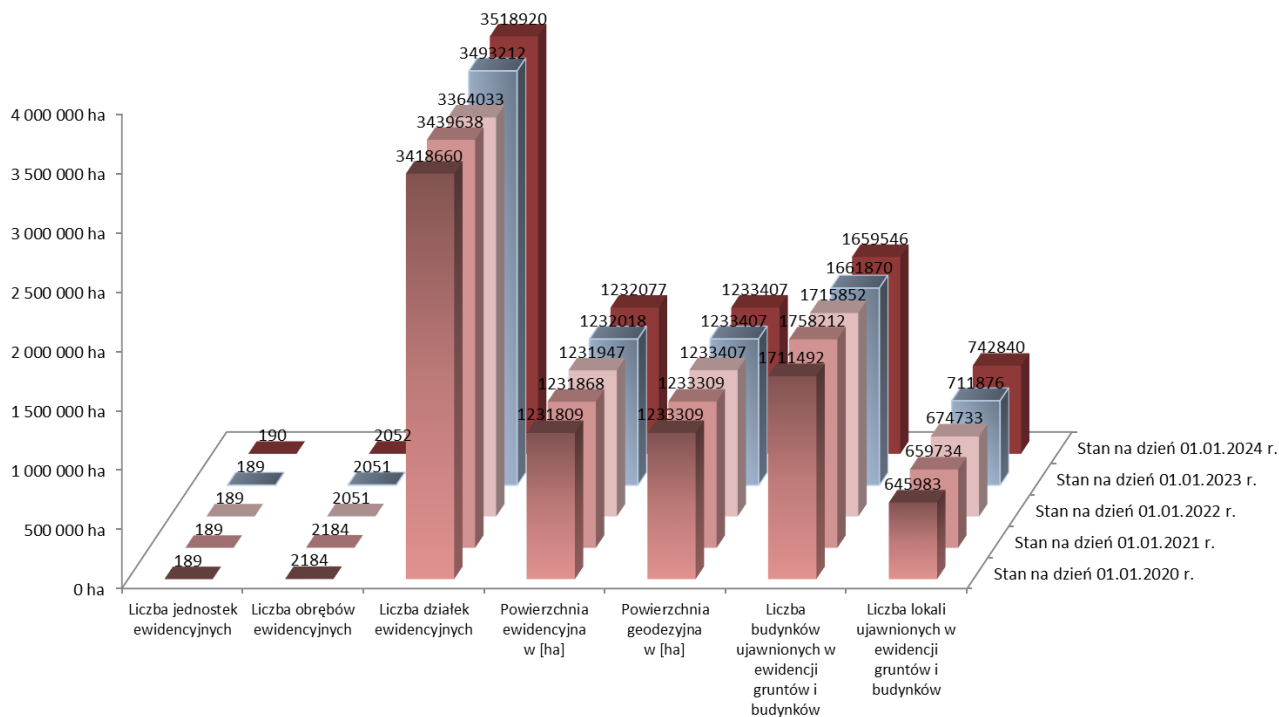
Ogólne dane o województwie śląskim (wg stanu na dzień 01.01.2024 r.)

	Ogółem
Liczba jednostek ewidencyjnych	190
Liczba obrębów ewidencyjnych	2 052
Liczba działek ewidencyjnych	3 518 920
Liczba jednostek rejestrowych gruntów	1 483 283
Powierzchnia ewidencyjna w [ha] ¹	1 232 077
Powierzchnia geodezyjna w [ha] ²	1 233 407
Liczba budynków ujawnionych w ewidencji gruntów i budynków	1 659 546
Liczba lokali ujawnionych w ewidencji gruntów i budynków	742 840

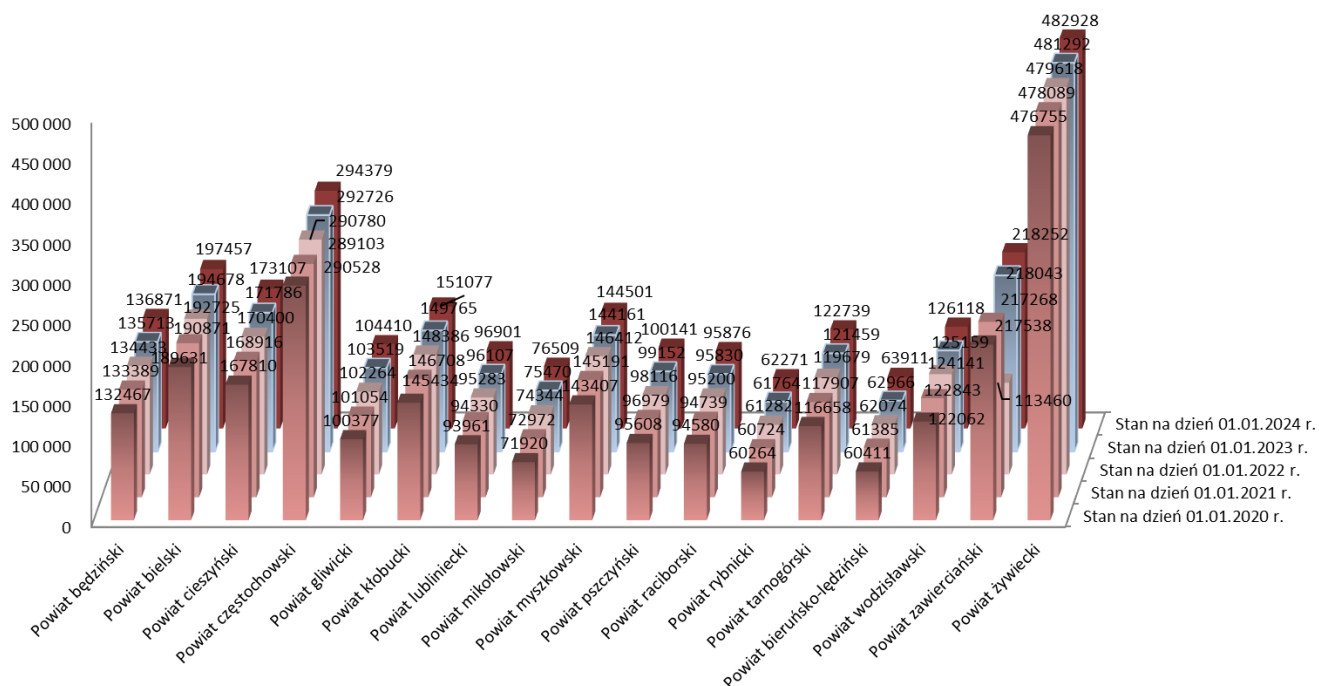
¹ powierzchnia wynikająca z ewidencji gruntów i budynków,

² powierzchnia według państwowego rejestru granic i powierzchni jednostek podziału terytorialnego państwa

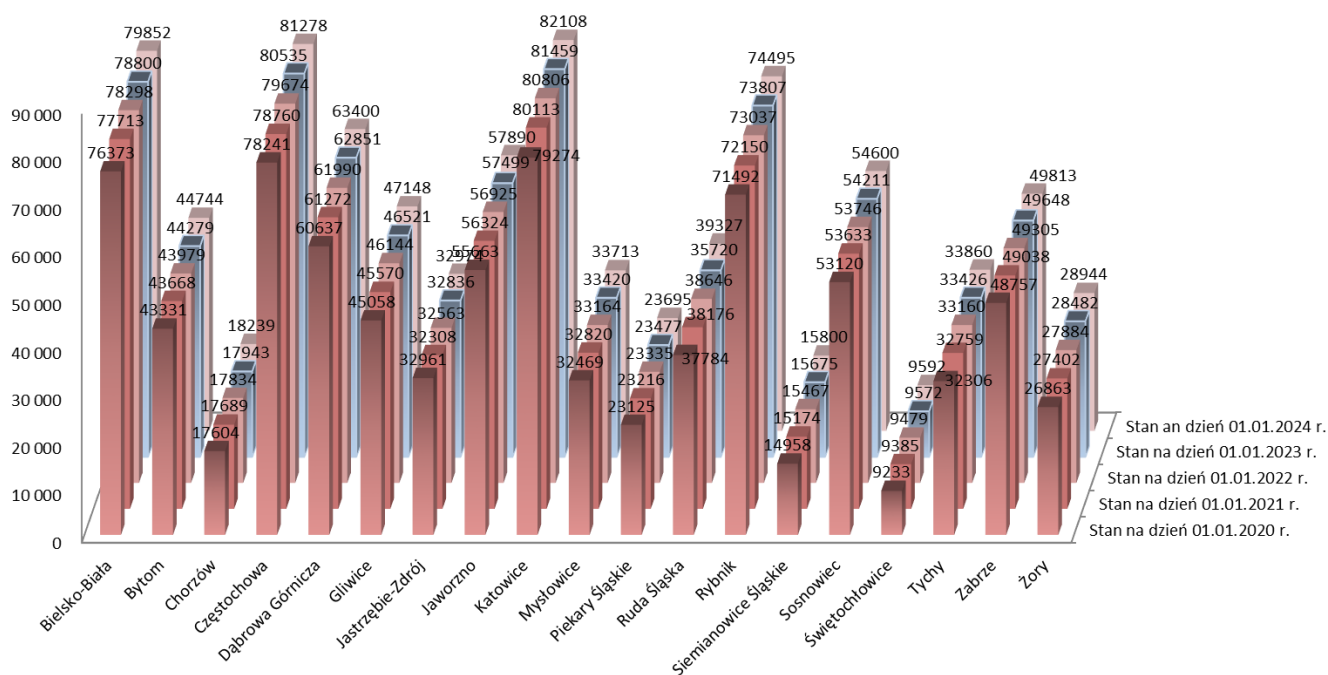
Zmiany struktury ewidencji gruntów i budynków w województwie śląskim

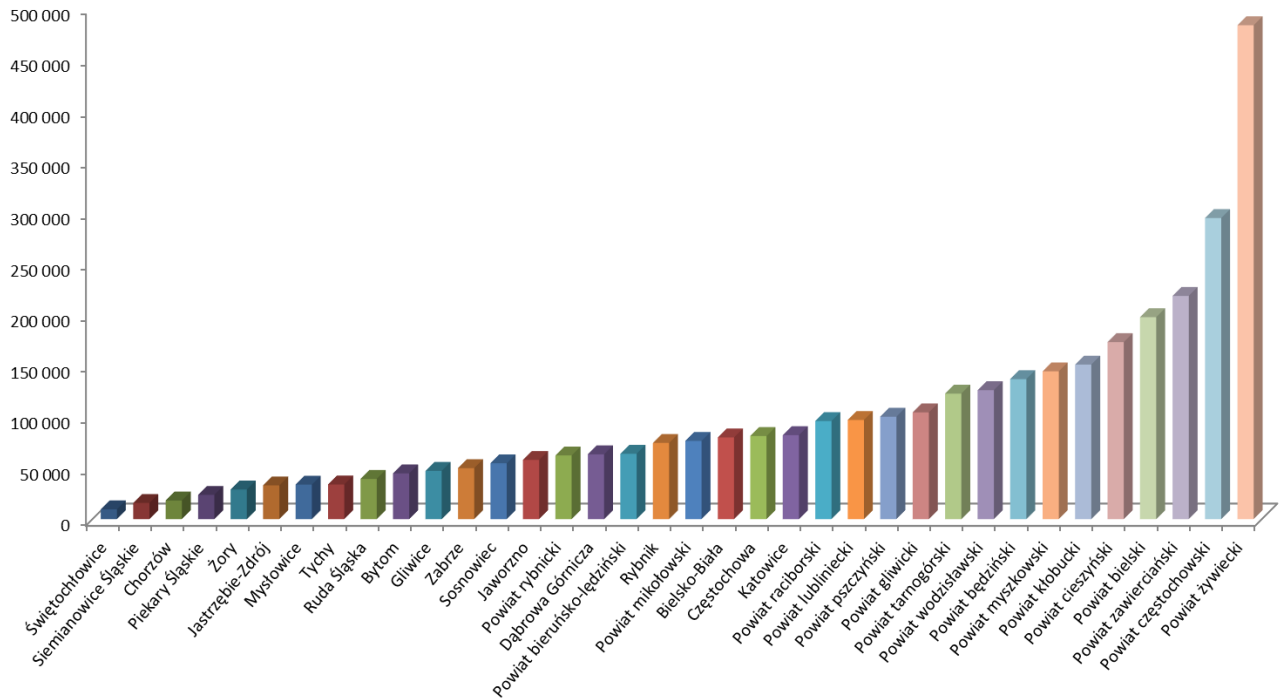
Liczba działek ewidencyjnych w powiatach województwa śląskiego

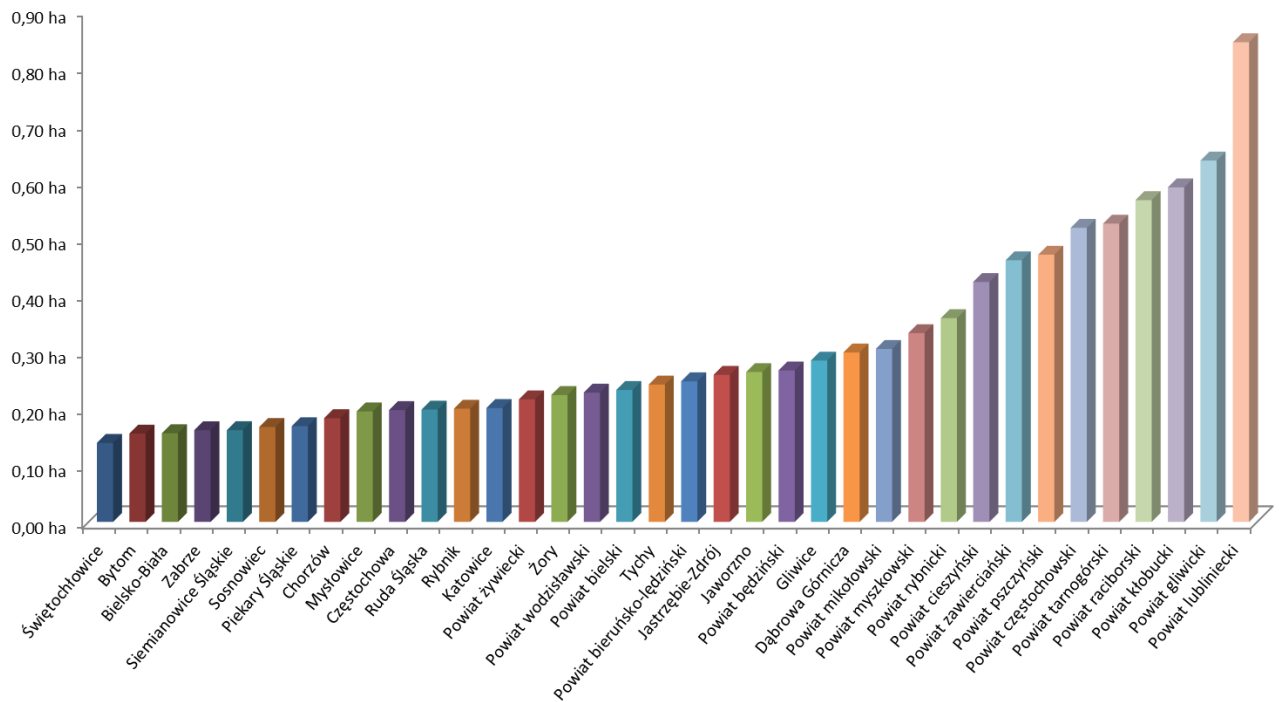
Liczba działek ewidencyjnych w miastach na prawach powiatu województwa śląskiego

Zestawienie miast i powiatów wg liczby działek (stan na dzień 01.01.2024 r.)

Zestawienie miast i powiatów wg średniej powierzchni działek (stan na dzień 01.01.2024 r.)

ROZDZIAŁ III

STRUKTURA ZMIAN WŁASNOŚCI GRUNTÓW

Podział grup rejestrowych

Przyjęty w niniejszym opracowaniu podział na grupy rejestrowe został wprowadzony do ewidencji gruntów i budynków rozporządzeniem Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 27 lipca 2021 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (tekst jednolity: Dz. U. z 2024 r. poz. 219).

Podział grup rejestrowych - właścicieli nieruchomości i władających (zwanych „podmiotami ewidencyjnymi”):

- grupa 1** - Skarb Państwa, jeżeli nie występuje w zbiegu z użytkownikami wieczystymi;
- grupa 2** - Skarb Państwa, jeżeli występuje w zbiegu z użytkownikami wieczystymi;
- grupa 3** - jednoosobowe spółki Skarbu Państwa, przedsiębiorstwa państwowe i inne państwowe osoby prawne;
- grupa 4** - gminy, związki międzygminne lub metropolitalne, jeżeli nie występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi;
- grupa 5** - gminy, związki międzygminne lub metropolitalne, jeżeli występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi;
- grupa 6** - jednoosobowe spółki jednostek samorządu terytorialnego i inne osoby prawne, których organami założycielskimi są organy samorządu terytorialnego;
- grupa 7** - osoby fizyczne;
- grupa 8** - spółdzielnie;
- grupa 9** - kościoły i związki wyznaniowe;
- grupa 10** - wspólnoty gruntowe;
- grupa 11** - powiaty i związki powiatów, jeżeli nie występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi;
- grupa 12** - powiaty i związki powiatów, jeżeli występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi;
- grupa 13** - województwa, jeżeli nie występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi;
- grupa 14** - województwa, jeżeli występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi;
- grupa 15** - spółki prawa handlowego;
- grupa 16** - inne podmioty ewidencyjne niewymienione w grupach 1-15.

Na potrzeby niniejszego opracowania zastosowano następujący **podział podmiotów ewidencyjnych**, który powstał z połączenia poszczególnych grup rejestrowych:

Skarb Państwa - powstała z zsumowania gruntów grup rejestrowych nr: 1, 2 i 3, gruntów których właścicielem jest Skarb Państwa, niezależnie od sposobu ich władania,

Gminy - powstała z zsumowania gruntów grup rejestrowych nr: 4, 5 i 6, gruntów których właścicielem są gminy, niezależnie od sposobu ich władania,

Osoby fizyczne - odpowiadająca grupie rejestrowej nr 7,

Spółdzielnie - odpowiadająca grupie rejestrowej nr 8,

Kościoły i związki wyznaniowe - odpowiadająca grupie rejestrowej nr 9,

Wspólnoty gruntowe - odpowiadająca grupie rejestrowej nr 10,

Powiaty - powstała z zsumowania gruntów grup rejestrowych nr: 11 i 12, gruntów, których właścicielem są powiaty, niezależnie od sposobu ich władania,

Województwa - powstała z zsumowania gruntów grup rejestrowych nr: 13 i 14, gruntów których właścicielem jest województwo, niezależnie od sposobu ich władania,

Spółki prawa handlowego - odpowiadająca grupie rejestrowej nr 15,

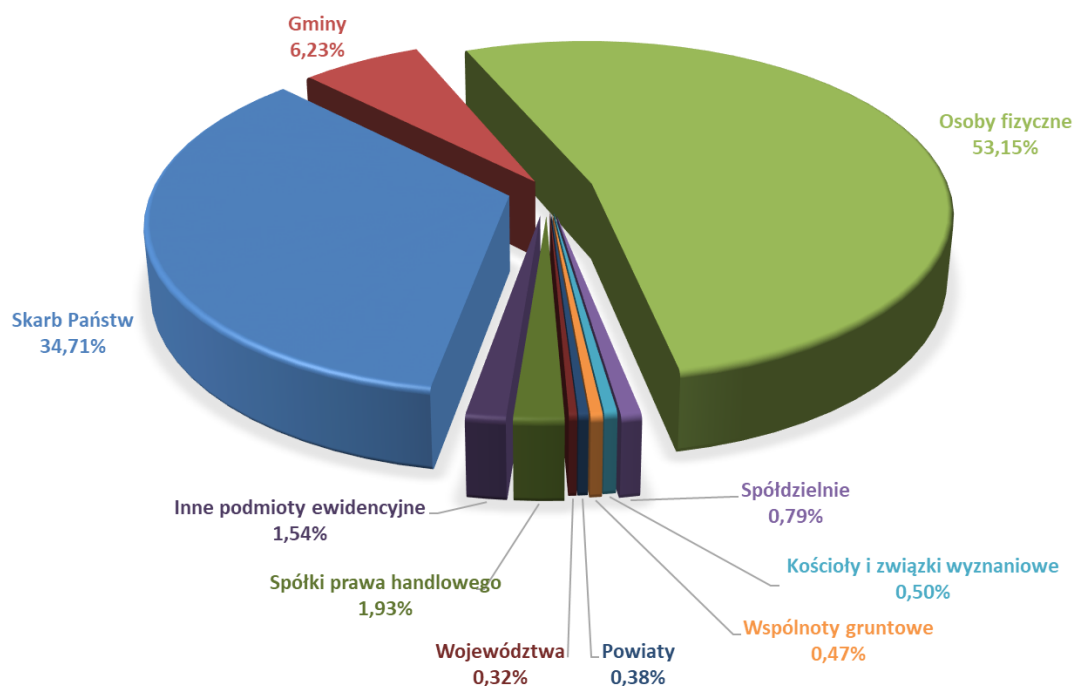
Inne podmioty ewidencyjne - odpowiadająca grupie rejestrowej nr 16.

Wyodrębniono też podział na **podmioty publiczne** do których zaliczono grupy rejestrowe: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 11, 12, 13, 14 i **podmioty prywatne** do których zaliczono grupy rejestrowe 7, 8, 9, 10, 15 i 16.

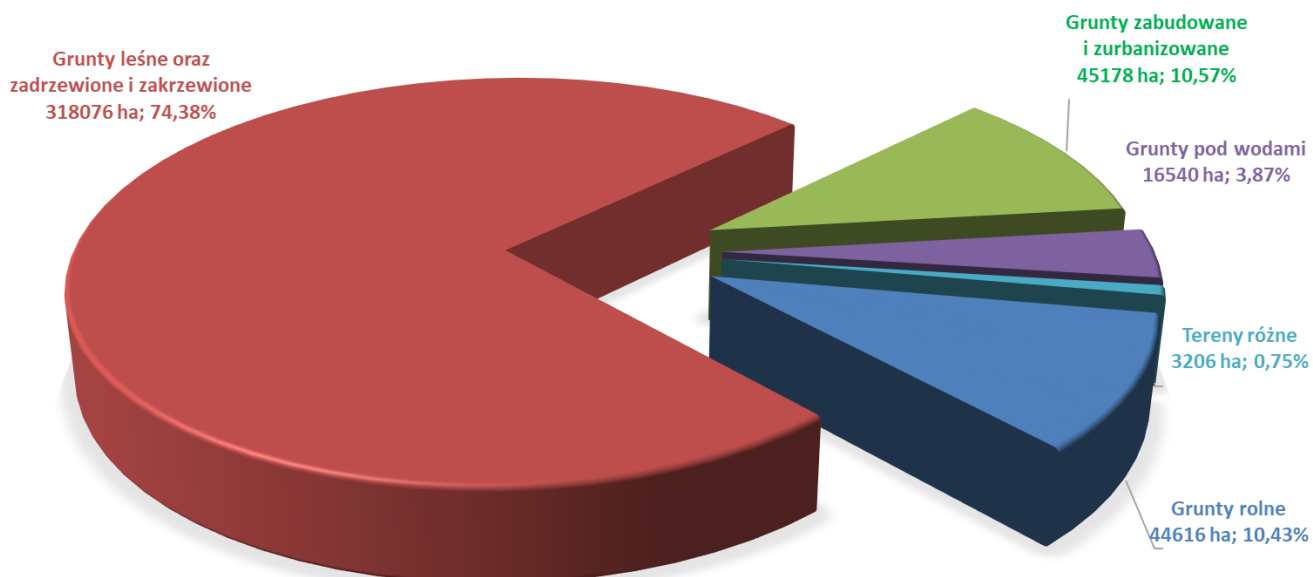
Udział grup rejestrowych w powierzchni województwa śląskiego
(wg stanu na dzień 01. 01. 2024 r.)

Nr Grupy	Nazwa Grupy Rejestrowej	Powierzchnia grupy [ha]	Powierzchnia podmiotów ewidencyjnych [ha]
GR 1	Skarb Państwa, jeżeli nie występuje w zbiegu z użytkownikami wieczystymi	388 673	427 616
GR 2	Skarb Państwa, jeżeli występuje w zbiegu z użytkownikami wieczystymi	36 421	
GR 3	jednoosobowe spółki Skarbu Państwa, przedsiębiorstwa państwowe i inne państwowe osoby prawne	2 522	
GR 4	gminy, związki międzygminne lub metropolitalne, jeżeli nie występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi	70 716	76 698
GR 5	gminy, związki międzygminne lub metropolitalne, jeżeli występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi	4 355	
GR 6	jednoosobowe spółki jednostek samorządu terytorialnego i inne osoby prawne, których organami założycielskimi są organy samorządu terytorialnego	1 627	
GR 7	osoby fizyczne	654 868	654 868
GR 8	spółdzielnie	9 693	9 693
GR 9	kościóły i związki wyznaniowe	6 118	6 118
GR 10	wspólnoty gruntowe	5 773	5 773
GR 11	powiaty i związki powiatów, jeżeli nie występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi	4 315	4 674
GR 12	powiaty i związki powiatów, jeżeli występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi	359	
GR 13	województwa, jeżeli nie występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi	3 388	3 888
GR 14	województwa, jeżeli występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi	500	
GR 15	spółki prawa handlowego	23 759	23 759
GR 16	inne podmioty ewidencyjne niewymienione w pkt 1-15	18 990	18 990

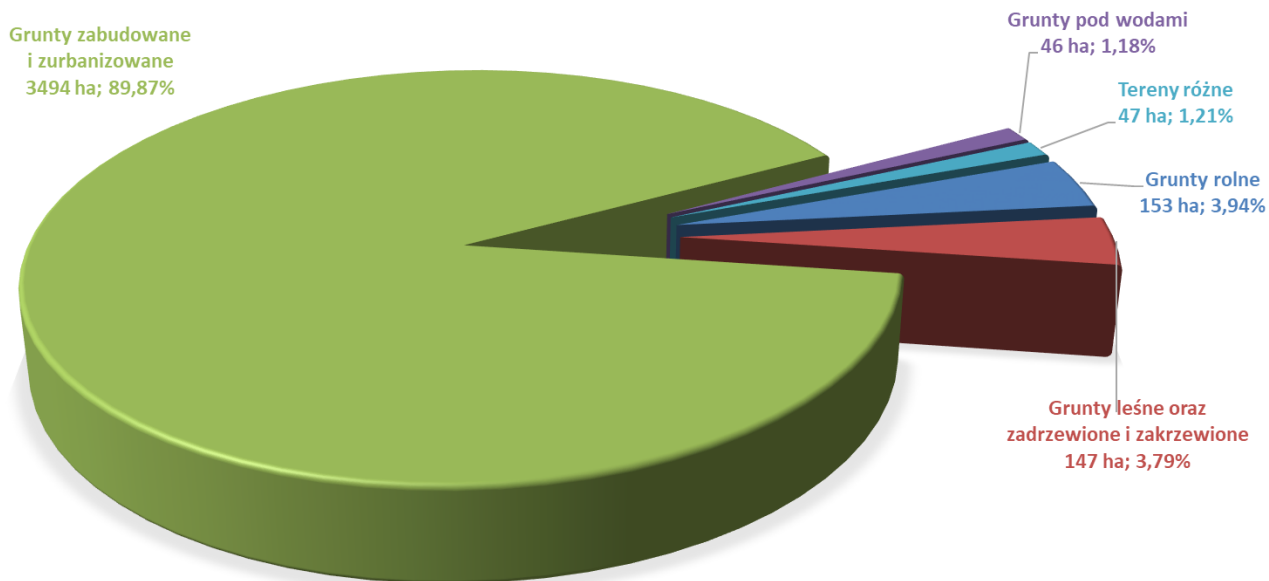
Struktura własności gruntów w województwie śląskim (stan na dzień 01.01.2024 r.)

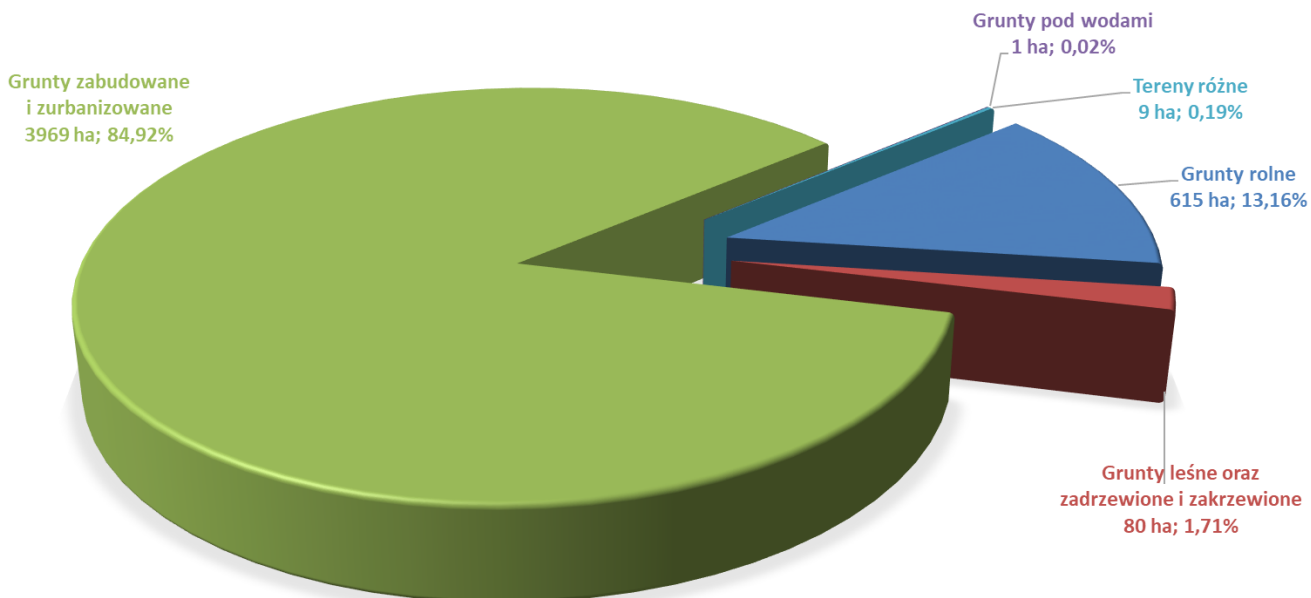
Struktura gruntów Skarbu Państwa (stan na dzień 01.01.2024 r.)

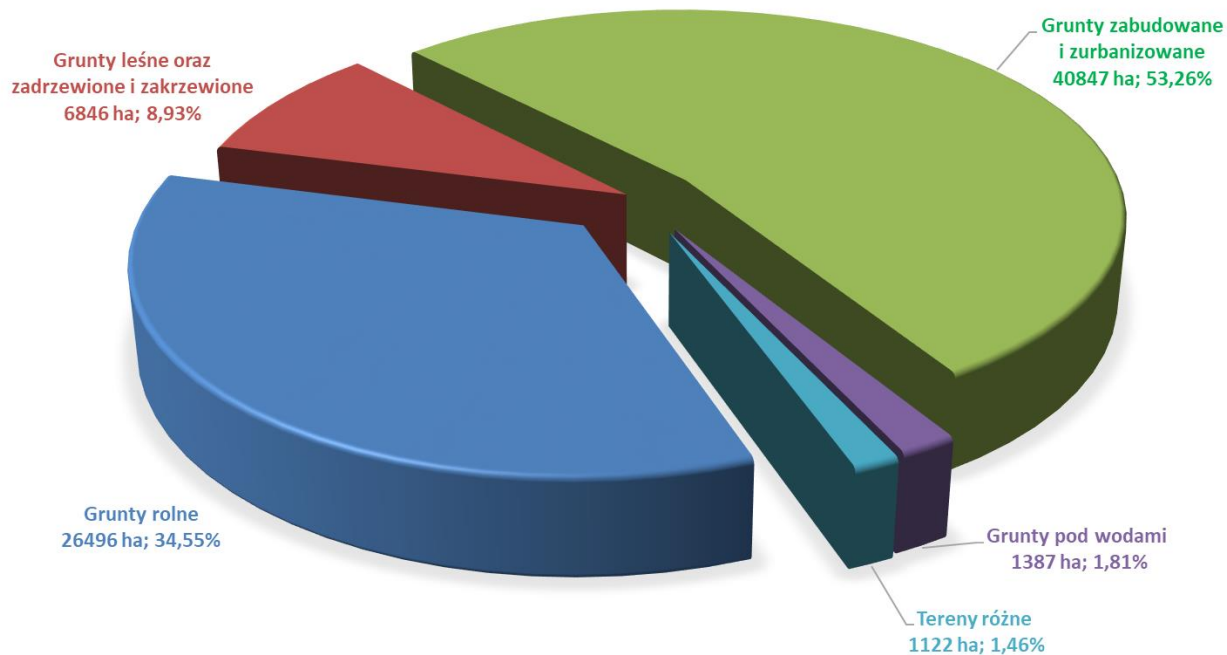
Struktura gruntów Województw (stan na dzień 01.01.2024 r.)

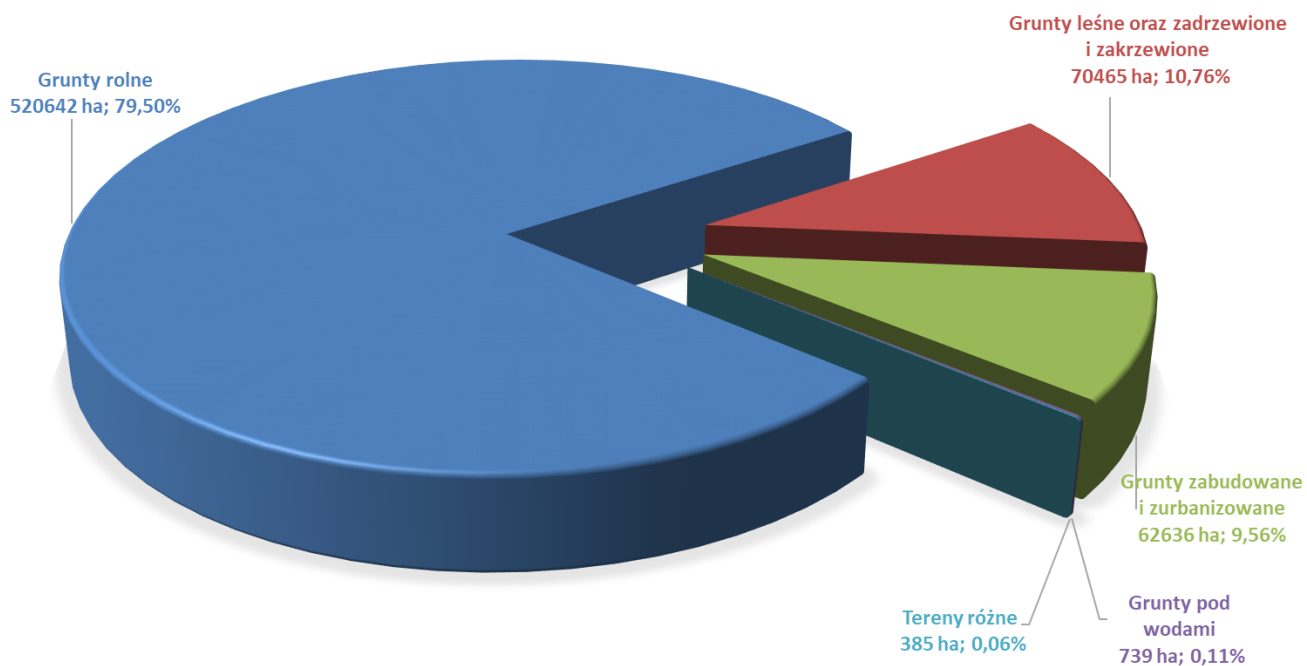
Struktura gruntów Powiatów (stan na dzień 01.01.2024 r.)

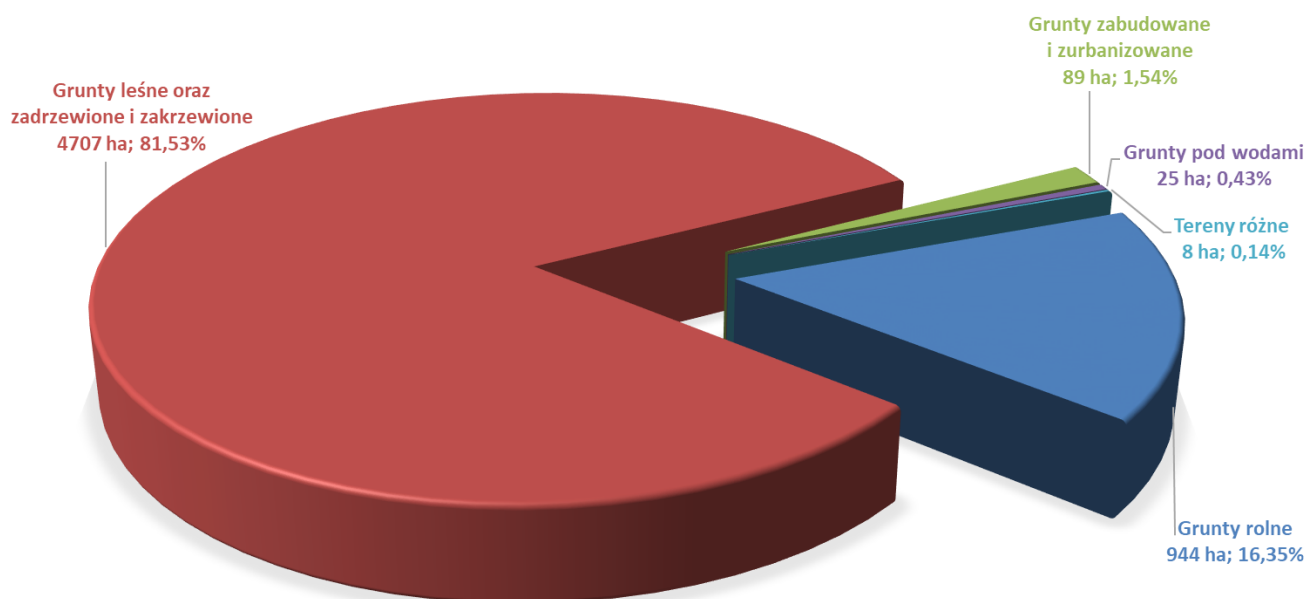
Struktura gruntów Gmin (stan na dzień 01.01.2024 r.)

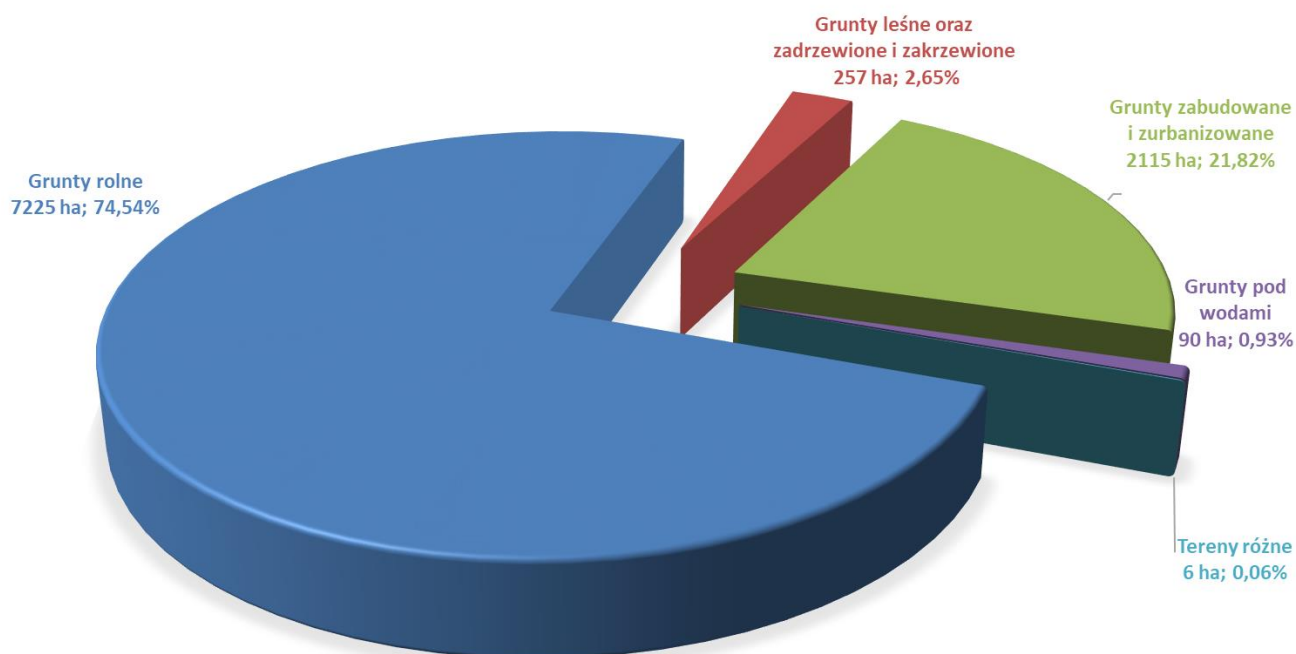
Struktura gruntów Osób fizycznych (stan na dzień 01.01.2024 r.)

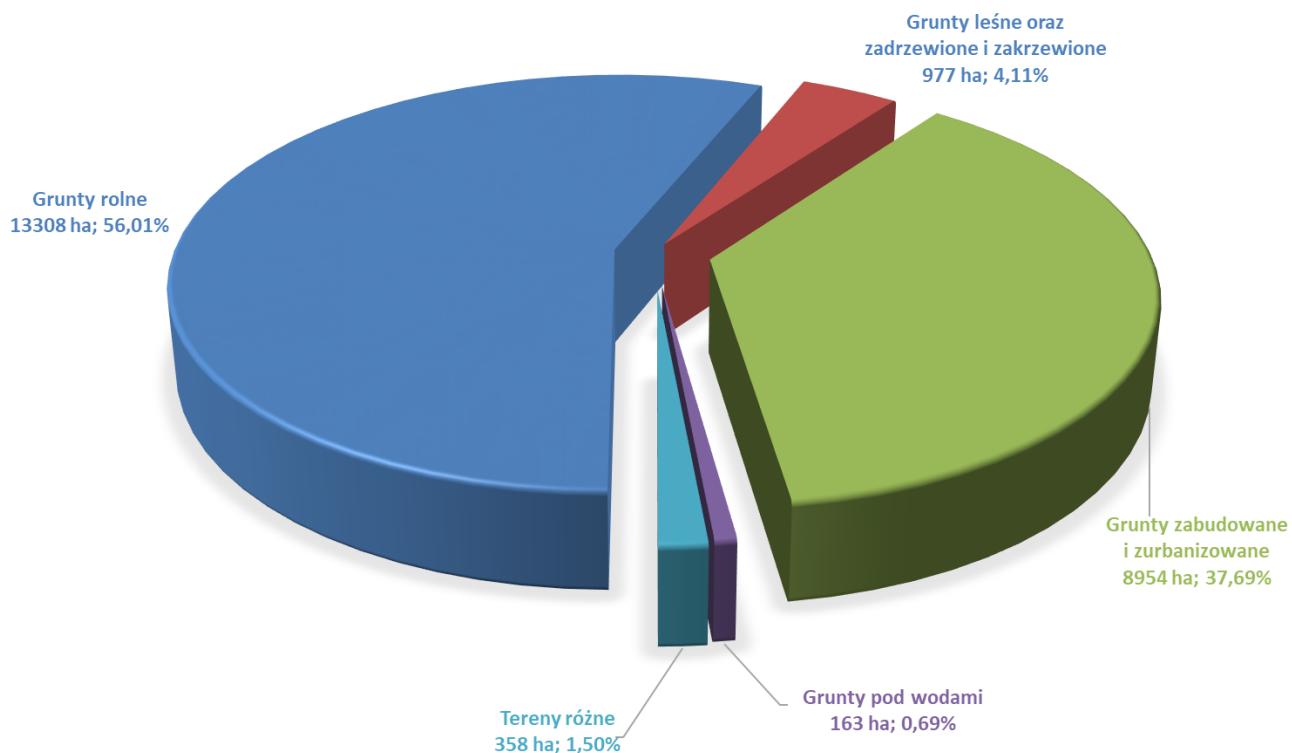
Struktura gruntów Wspólnot gruntowych (stan na dzień 01.01.2024 r.)

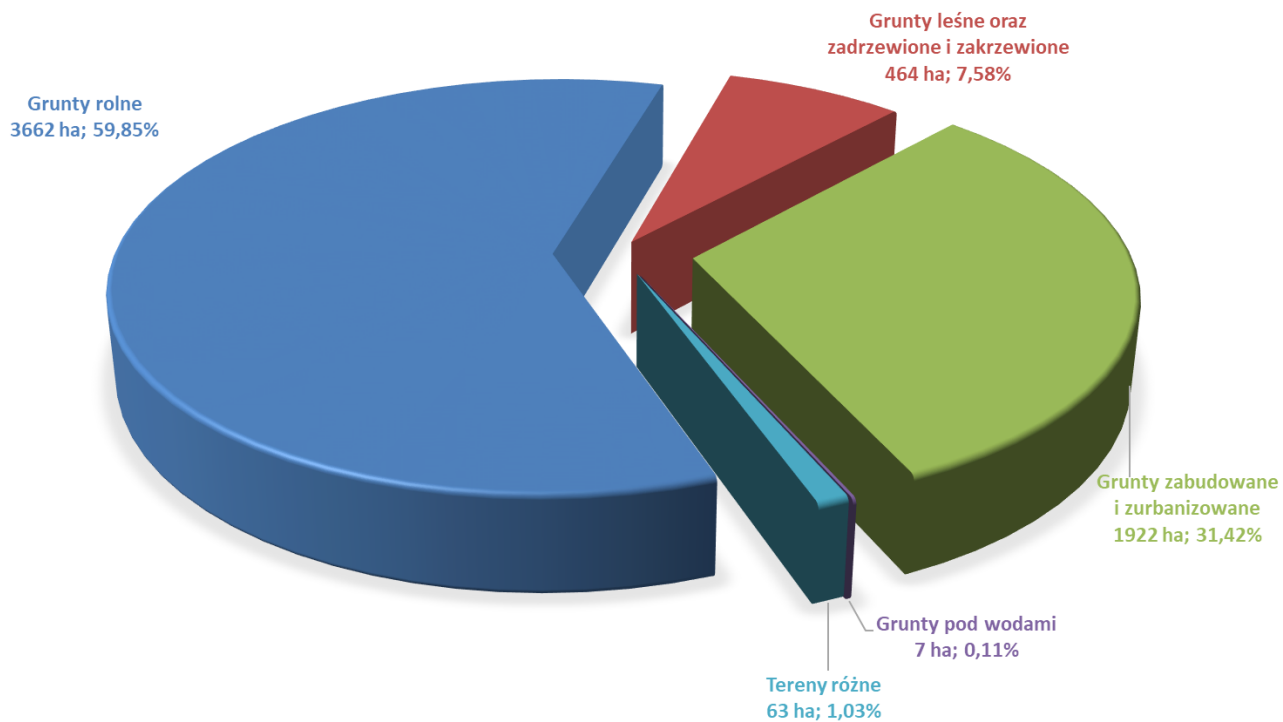
Struktura gruntów Spółdzielni (stan na dzień 01.01.2024 r.)

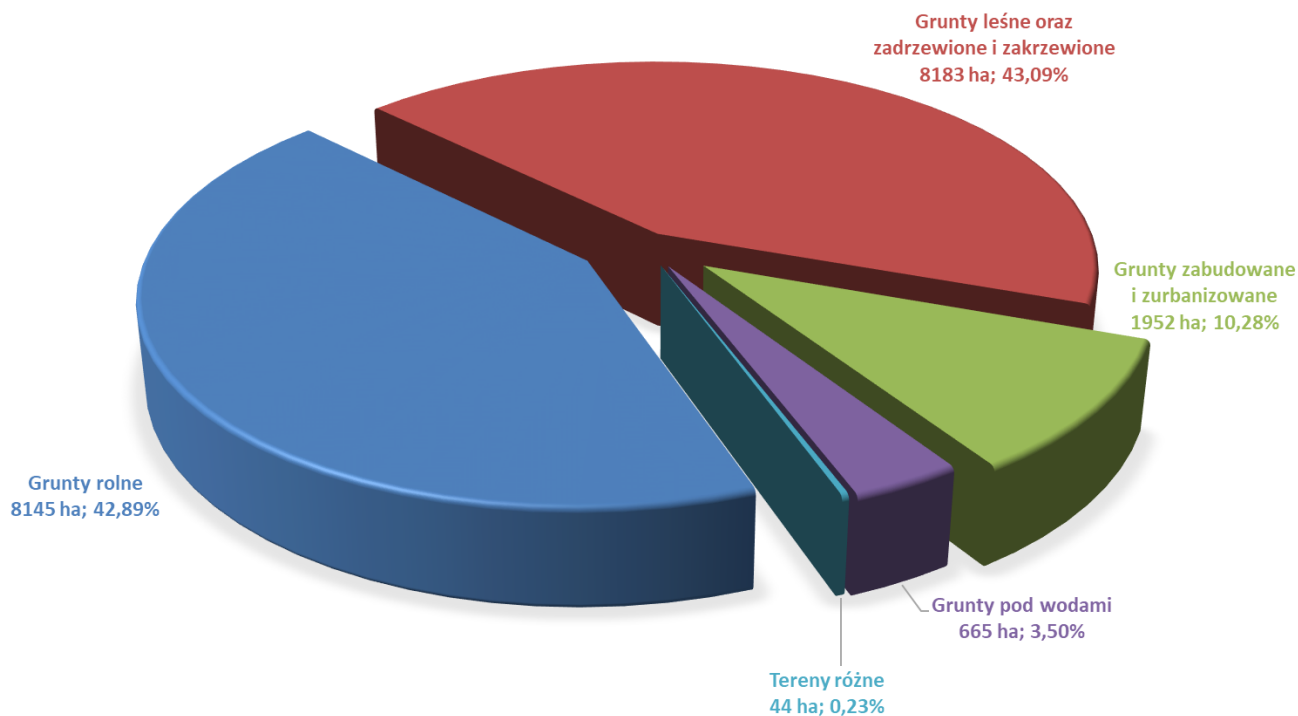
Struktura gruntów Spółek prawa handlowego (stan na dzień 01.01.2024 r.)

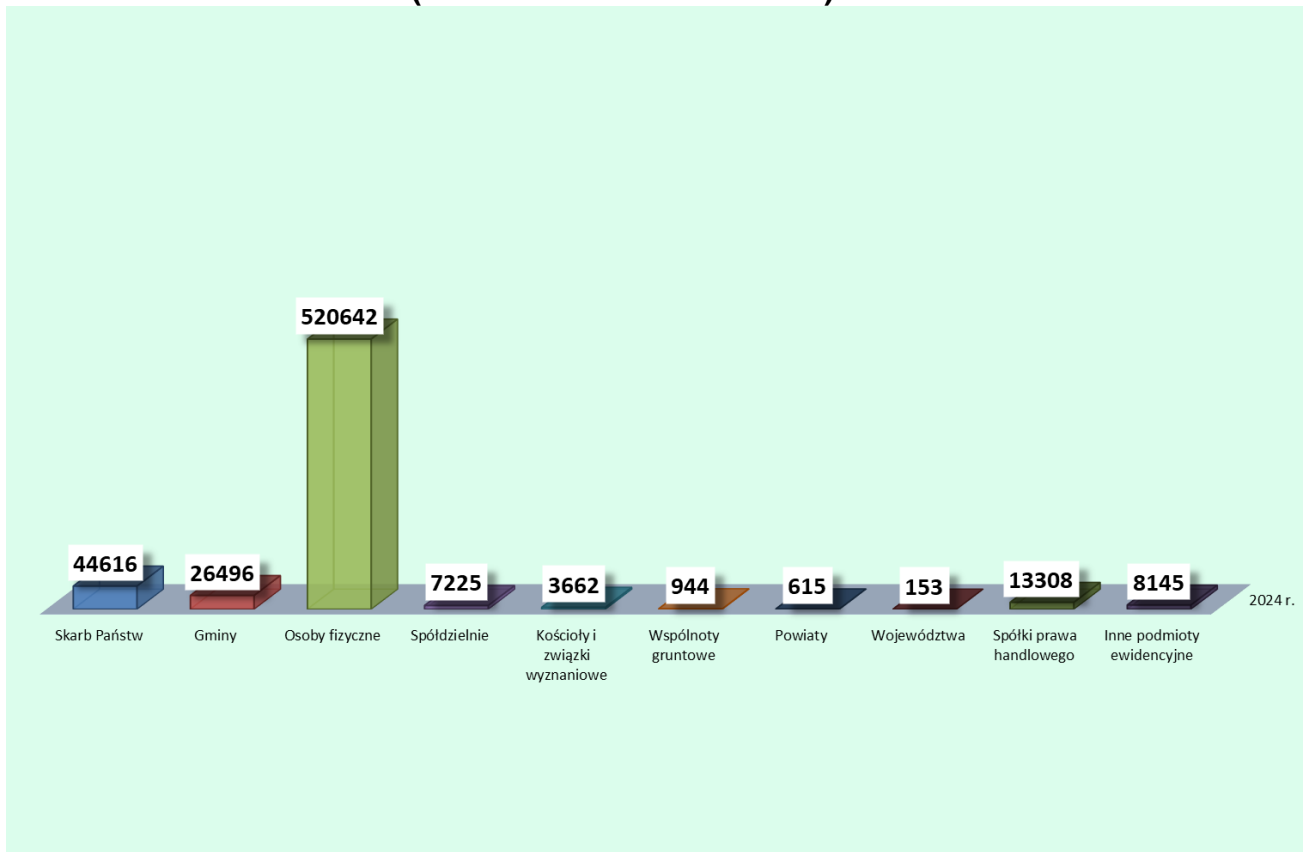
Struktura gruntów Kościołów i związków wyznaniowych (stan na dzień 01.01.2024 r.)

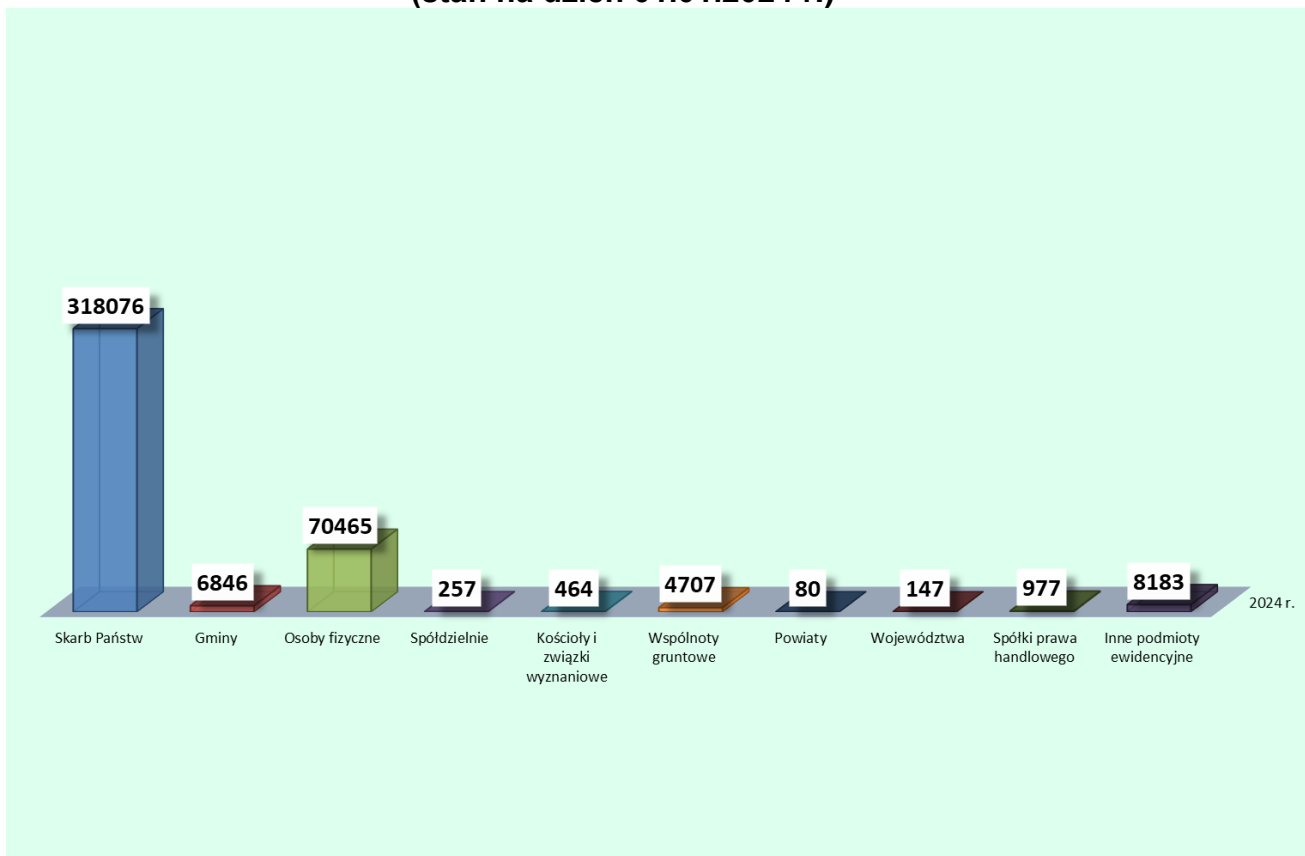
Struktura gruntów Innych podmiotów ewidencyjnych (stan na dzień 01.01.2024 r.)

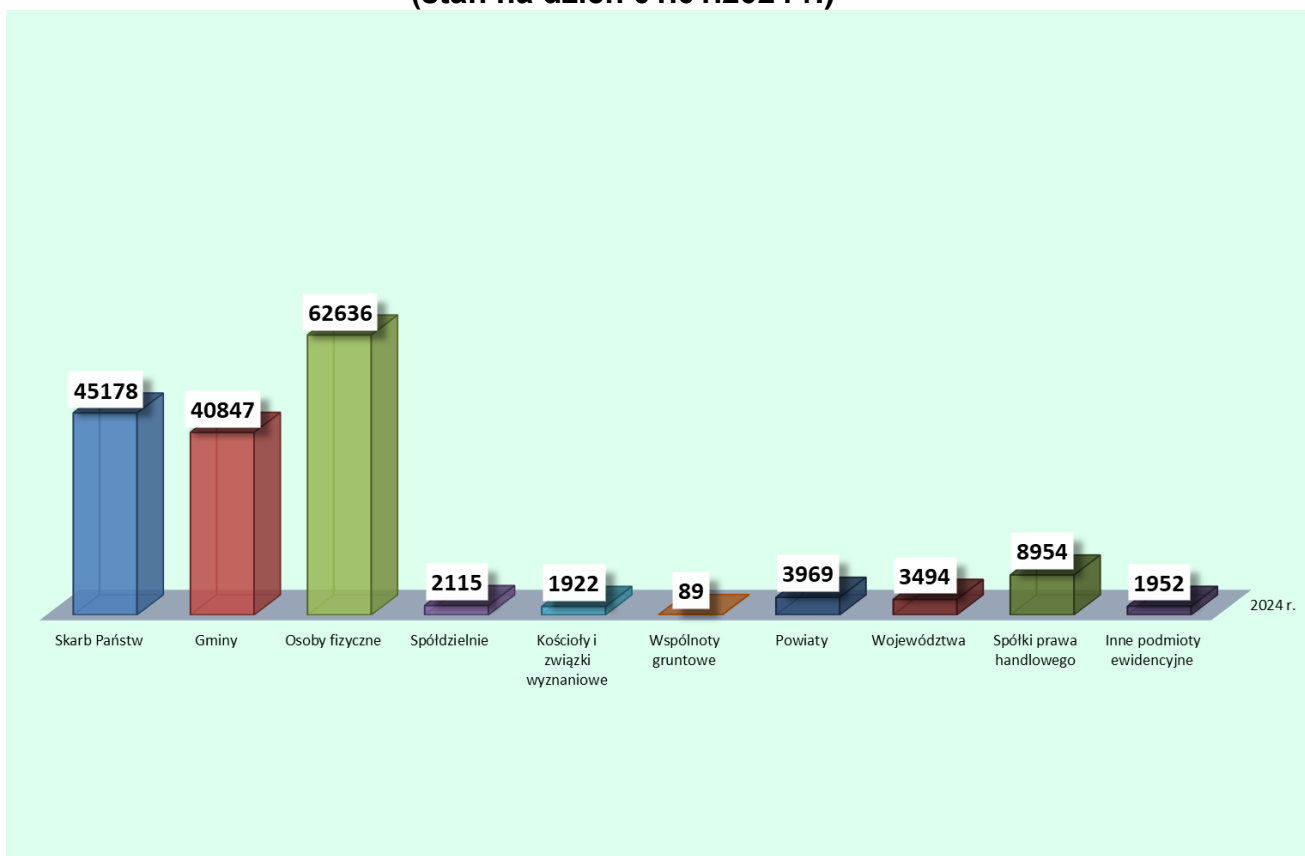
Struktura własności gruntów rolnych (stan na dzień 01.01.2024 r.)

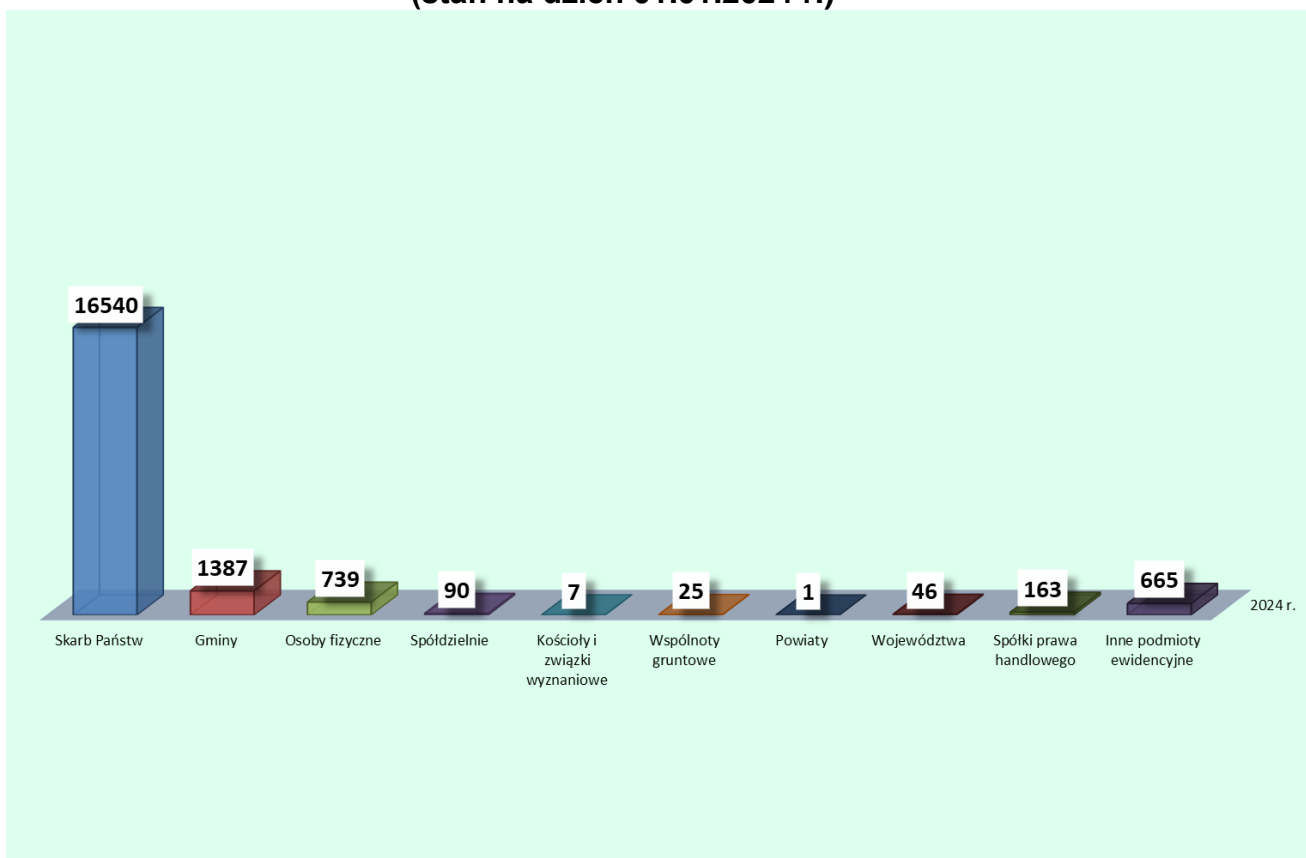
Struktura własności gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych (stan na dzień 01.01.2024 r.)

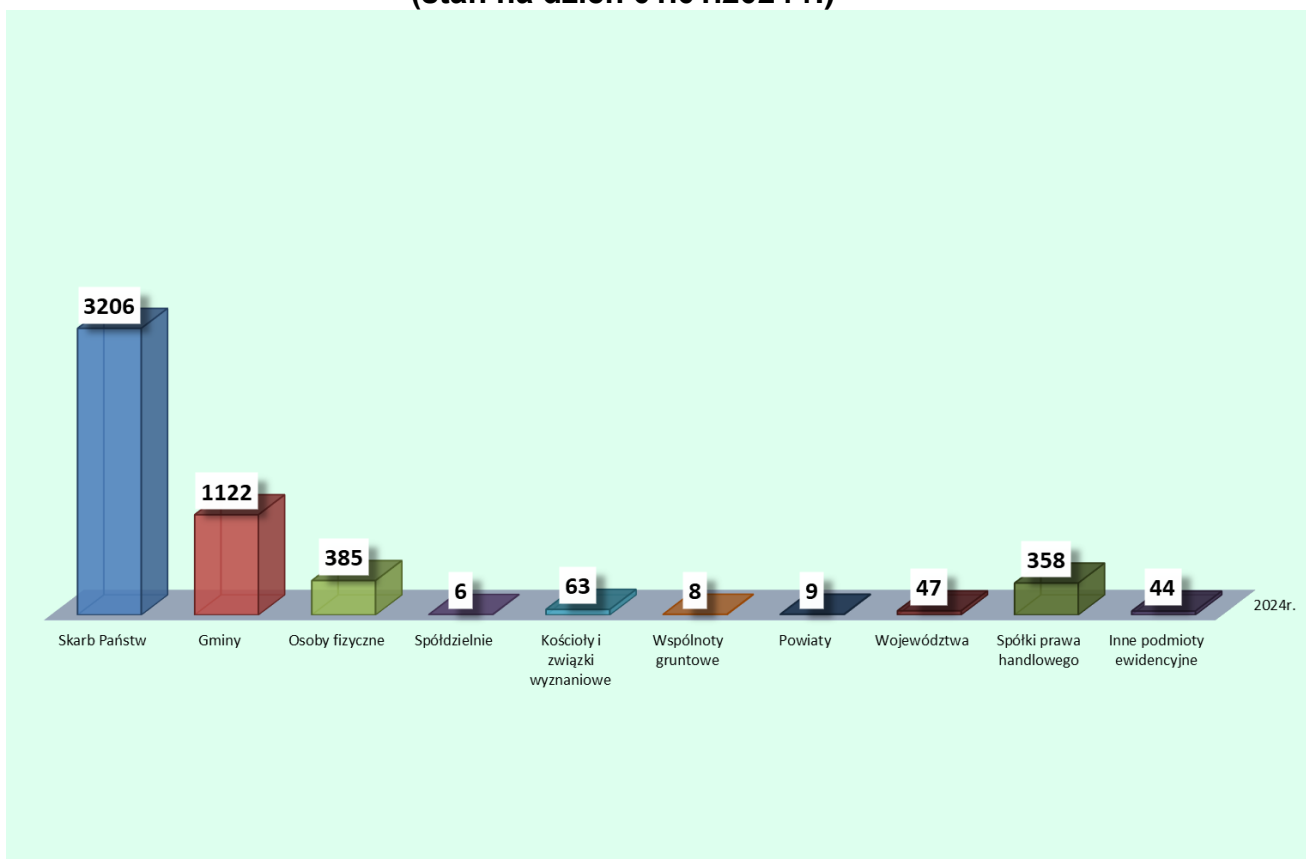
Struktura własności gruntów zabudowanych i zurbanizowanych (stan na dzień 01.01.2024 r.)

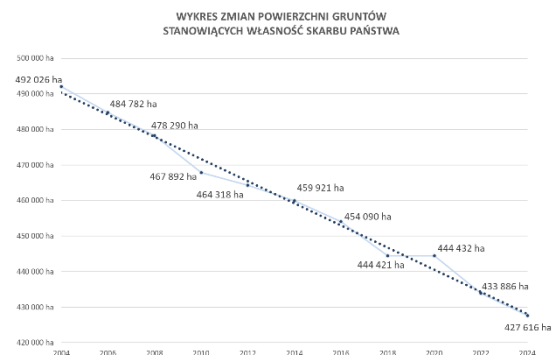
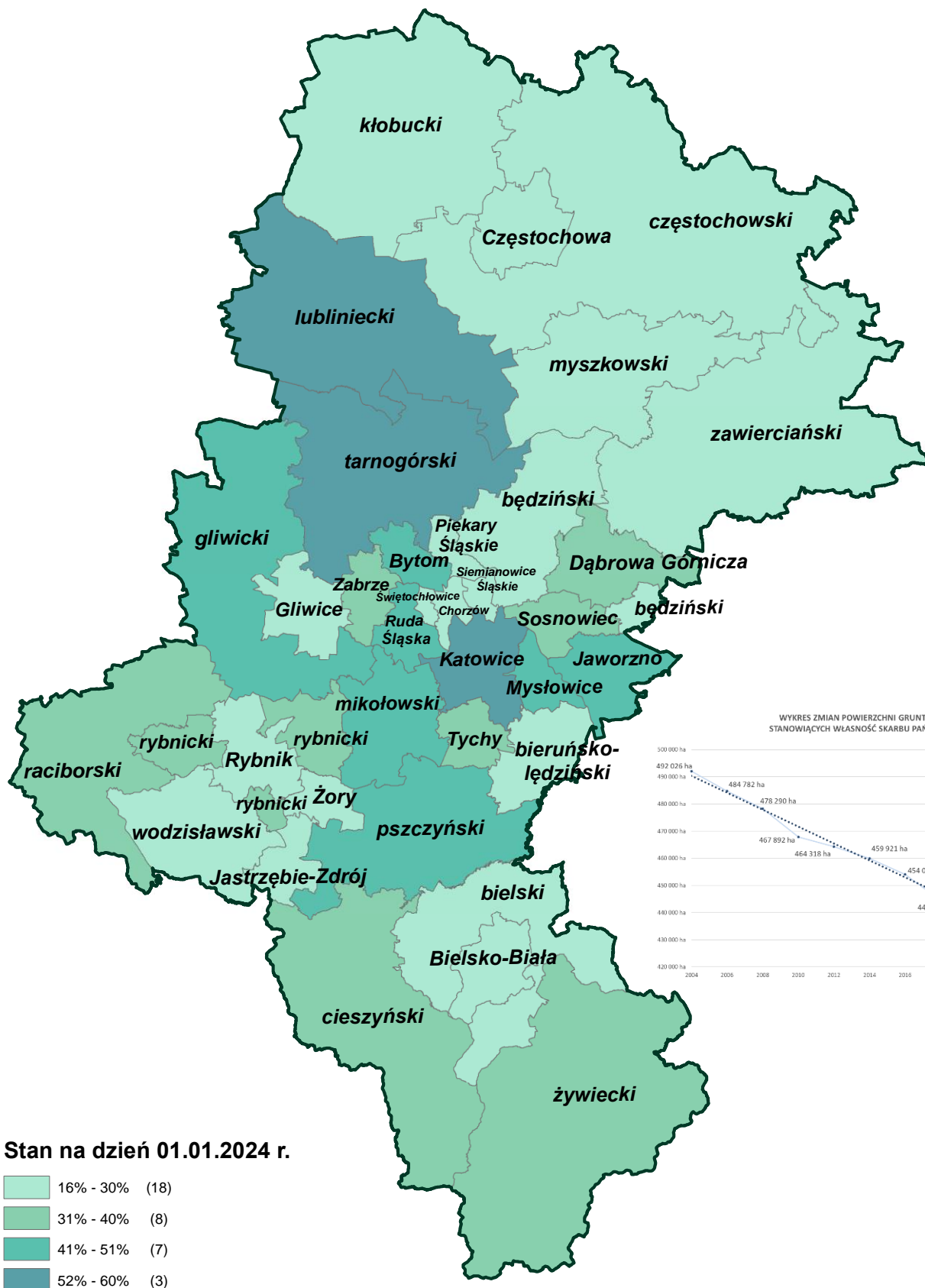
Struktura własności gruntów pod wodami (stan na dzień 01.01.2024 r.)

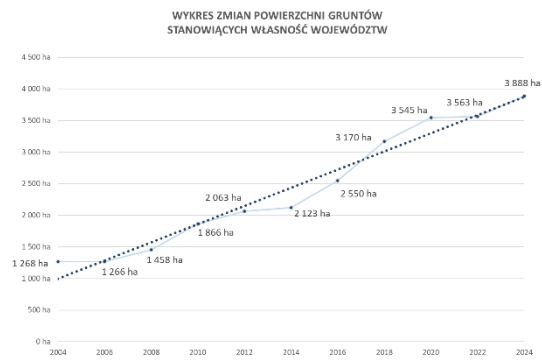
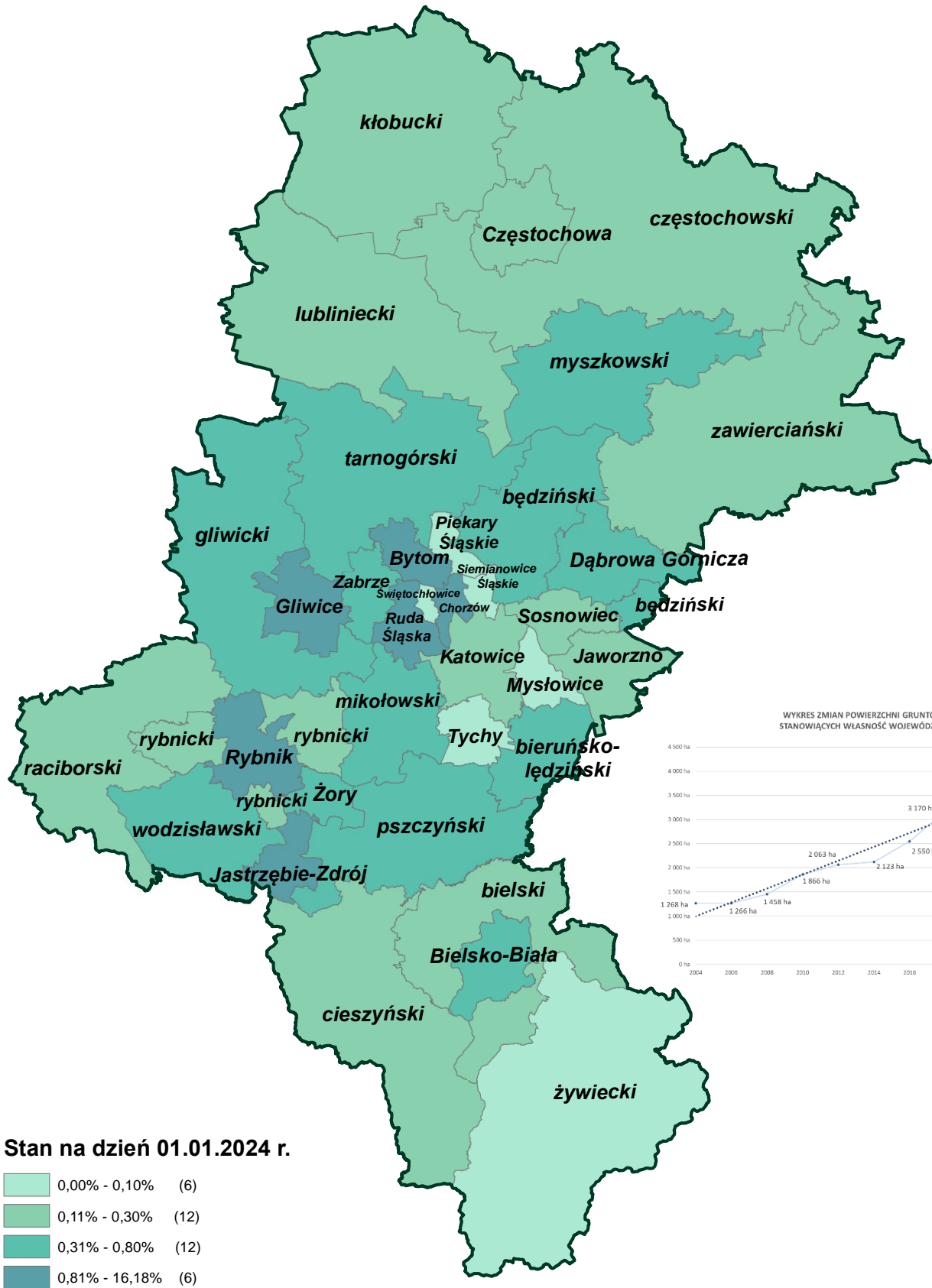
Struktura własności terenów różnych (stan na dzień 01.01.2024 r.)

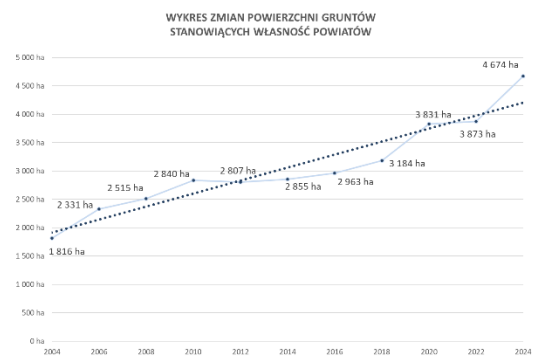
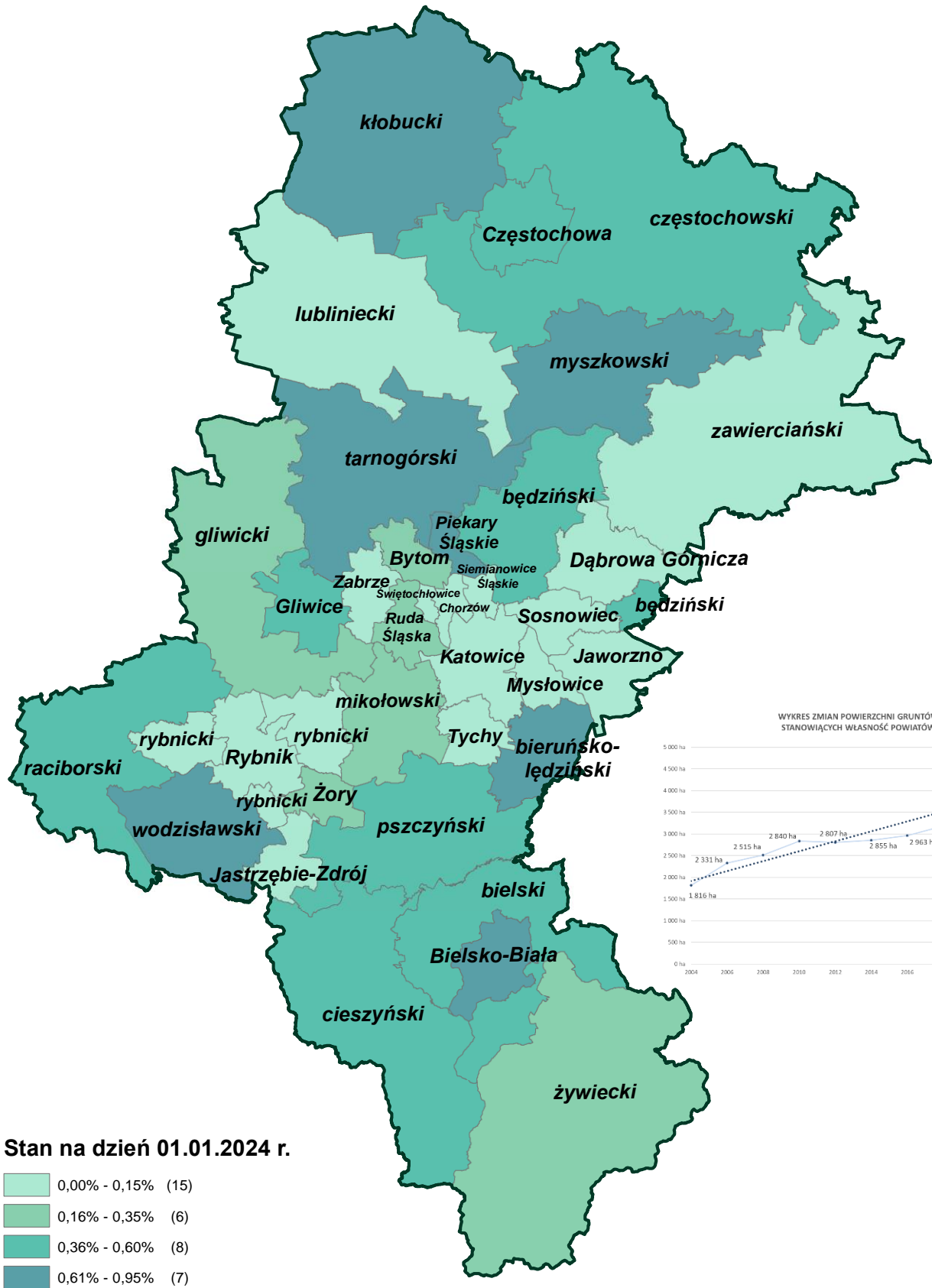
Udział gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego

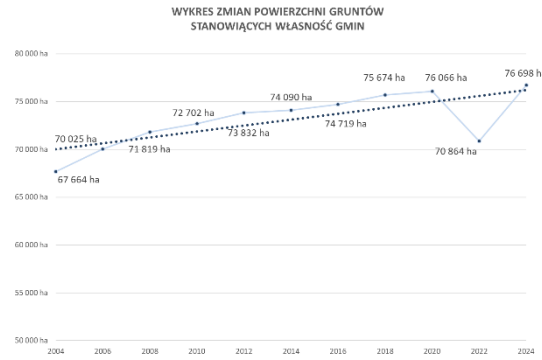
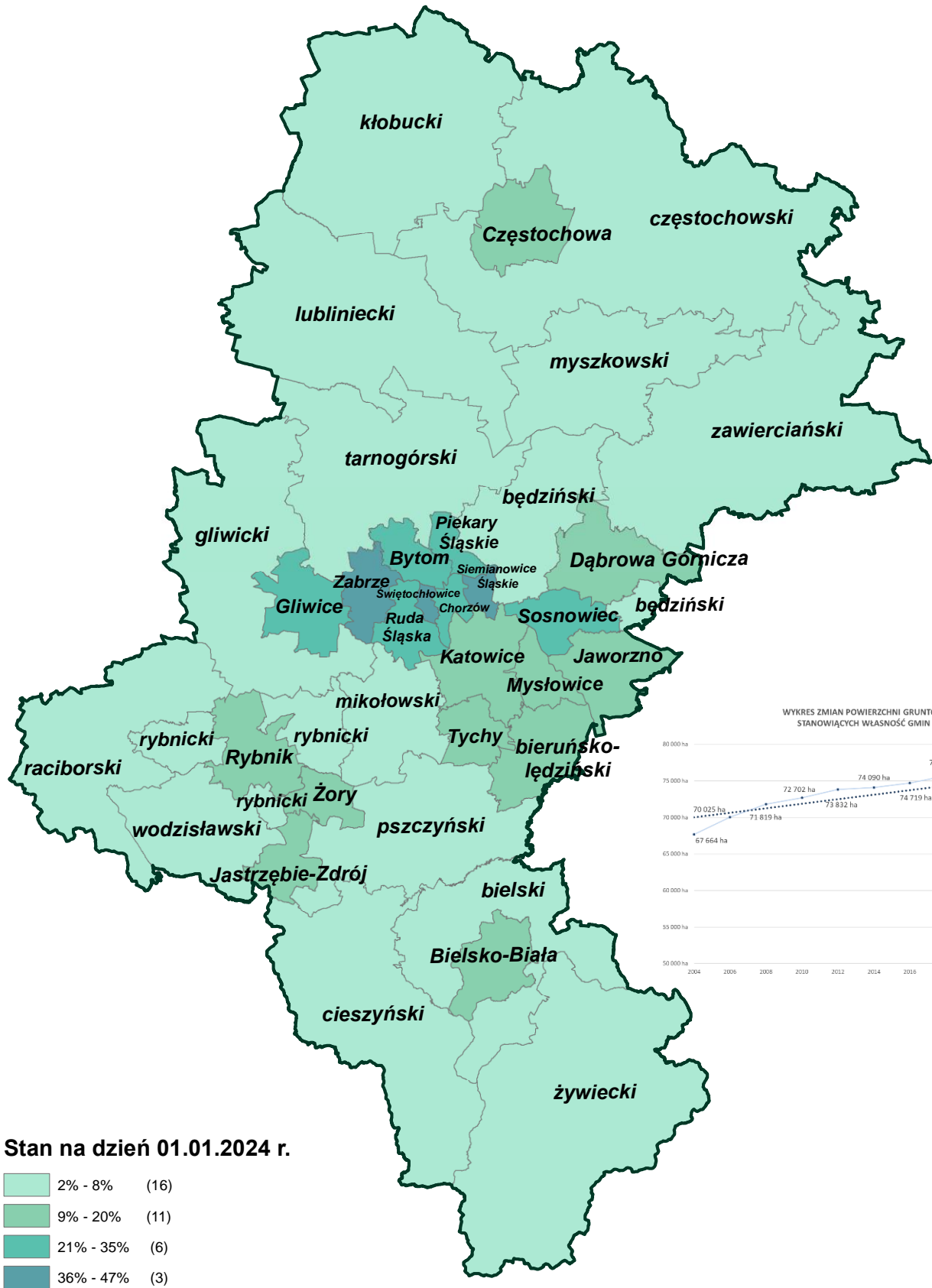
Udział gruntów stanowiących własność Województw w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego

Udział gruntów stanowiących własność Powiatów w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego

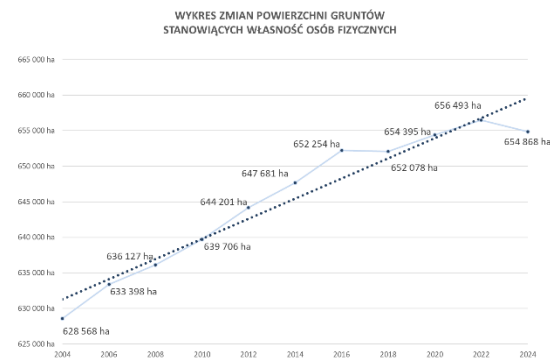
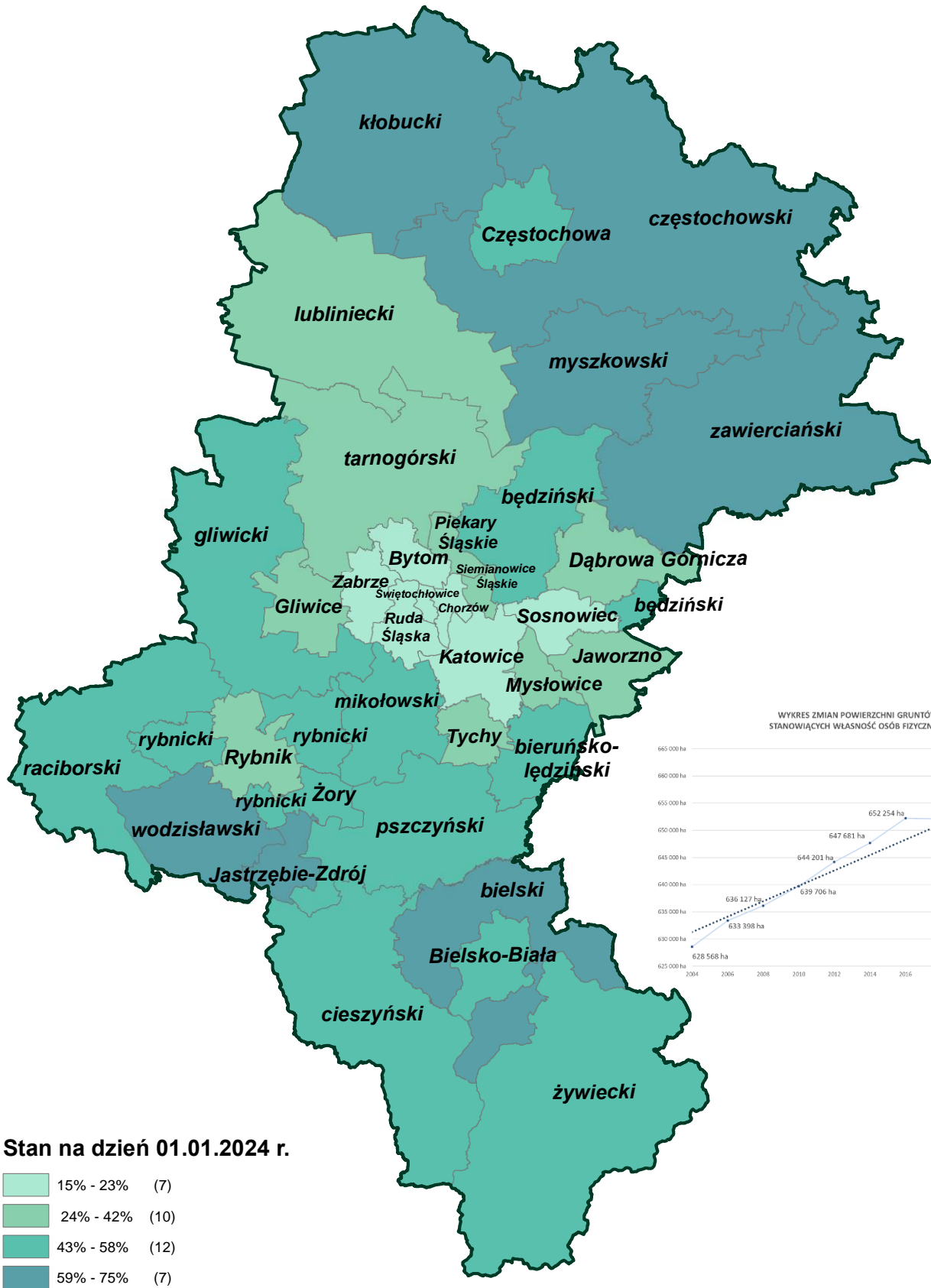
Udział gruntów stanowiących własność Gmin w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego

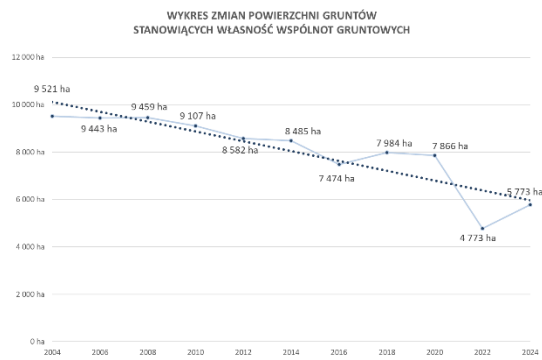
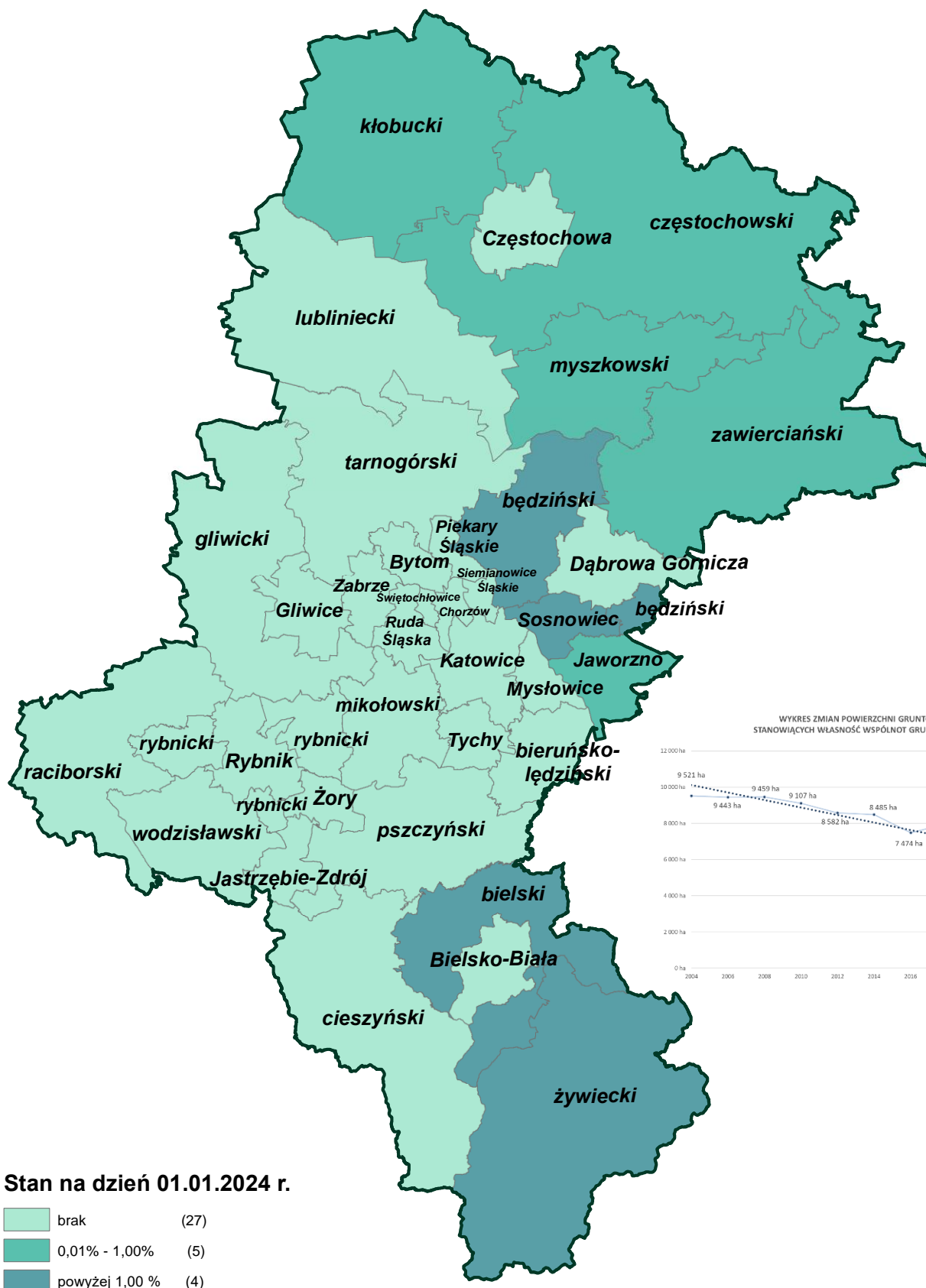
Stan na dzień 01.01.2024 r.

- 2% - 8% (16)
- 9% - 20% (11)
- 21% - 35% (6)
- 36% - 47% (3)

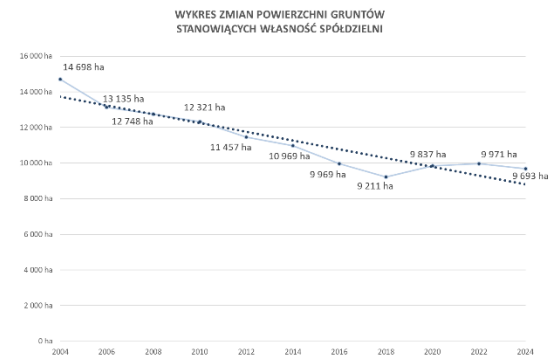
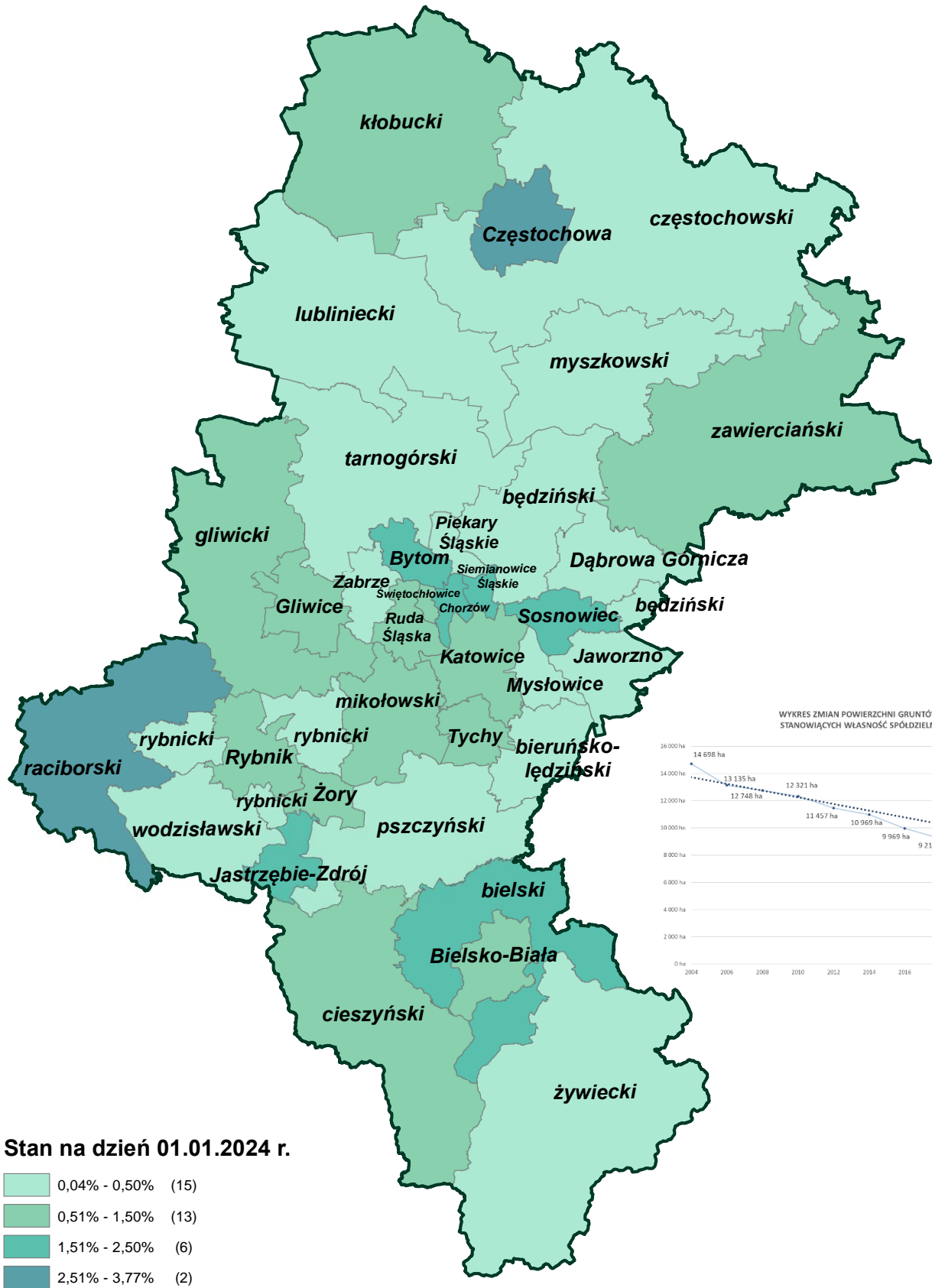
Udział gruntów stanowiących własność Osób fizycznych w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego

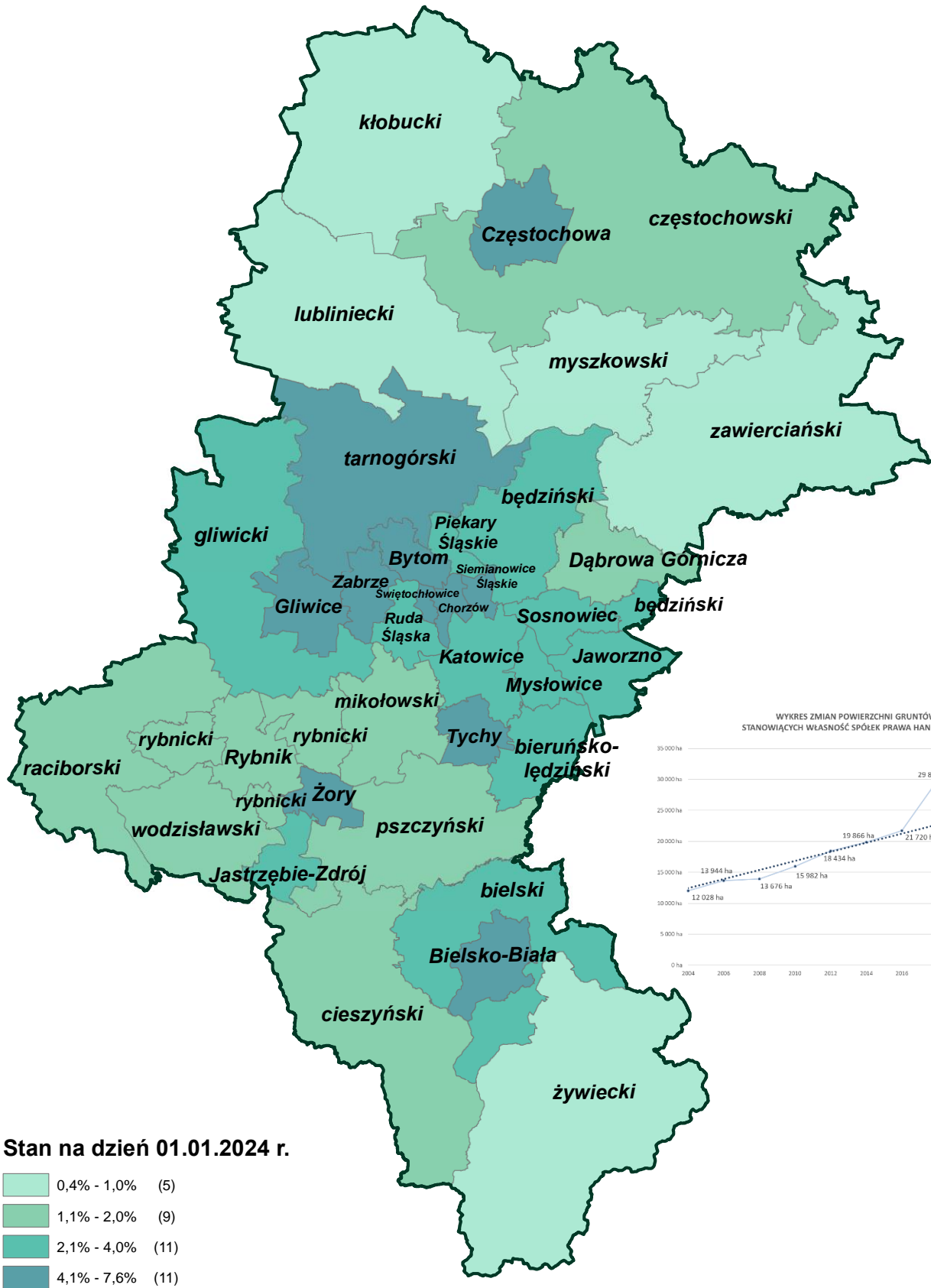
Udział gruntów stanowiących własność Wspólnot gruntowych w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego

Udział gruntów stanowiących własność Spółdzielni w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego

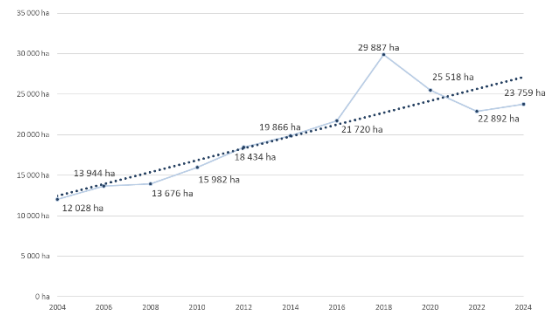
Udział gruntów stanowiących własność Spółek prawa handlowego w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego

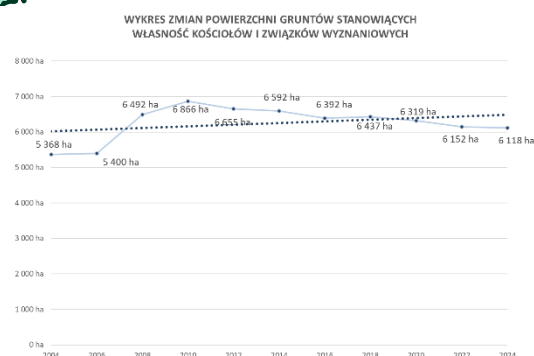
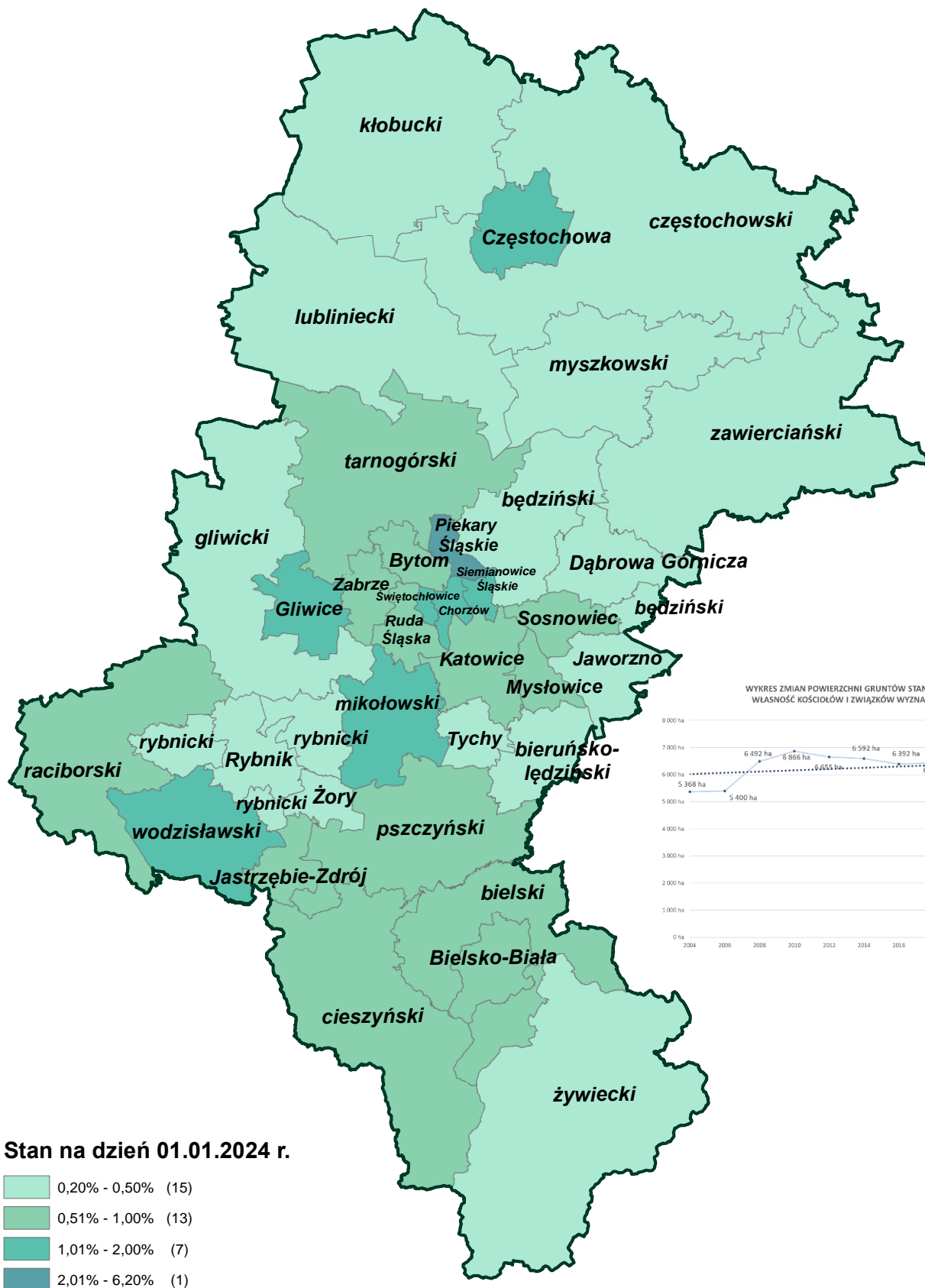
Stan na dzień 01.01.2024 r.

- 0,4% - 1,0% (5)
- 1,1% - 2,0% (9)
- 2,1% - 4,0% (11)
- 4,1% - 7,6% (11)

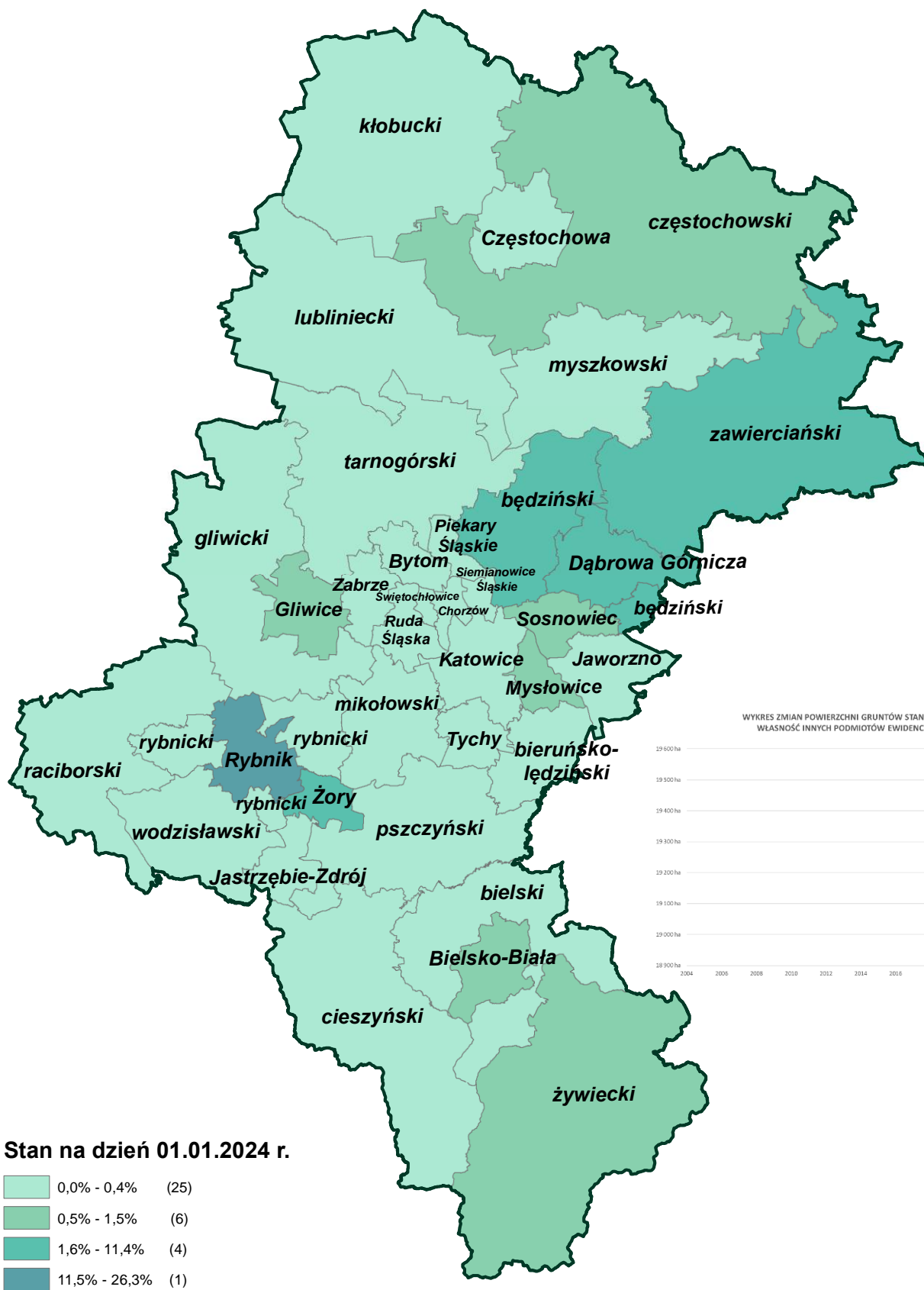
WYKRES ZMIAN POWIERZCHNI GRUNTÓW STANOWIĄCYCH WŁASNOŚĆ SPÓŁEK PRAWA HANDLOWEGO

Udział gruntów stanowiących własność Kościołów i związków wyznaniowych w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego

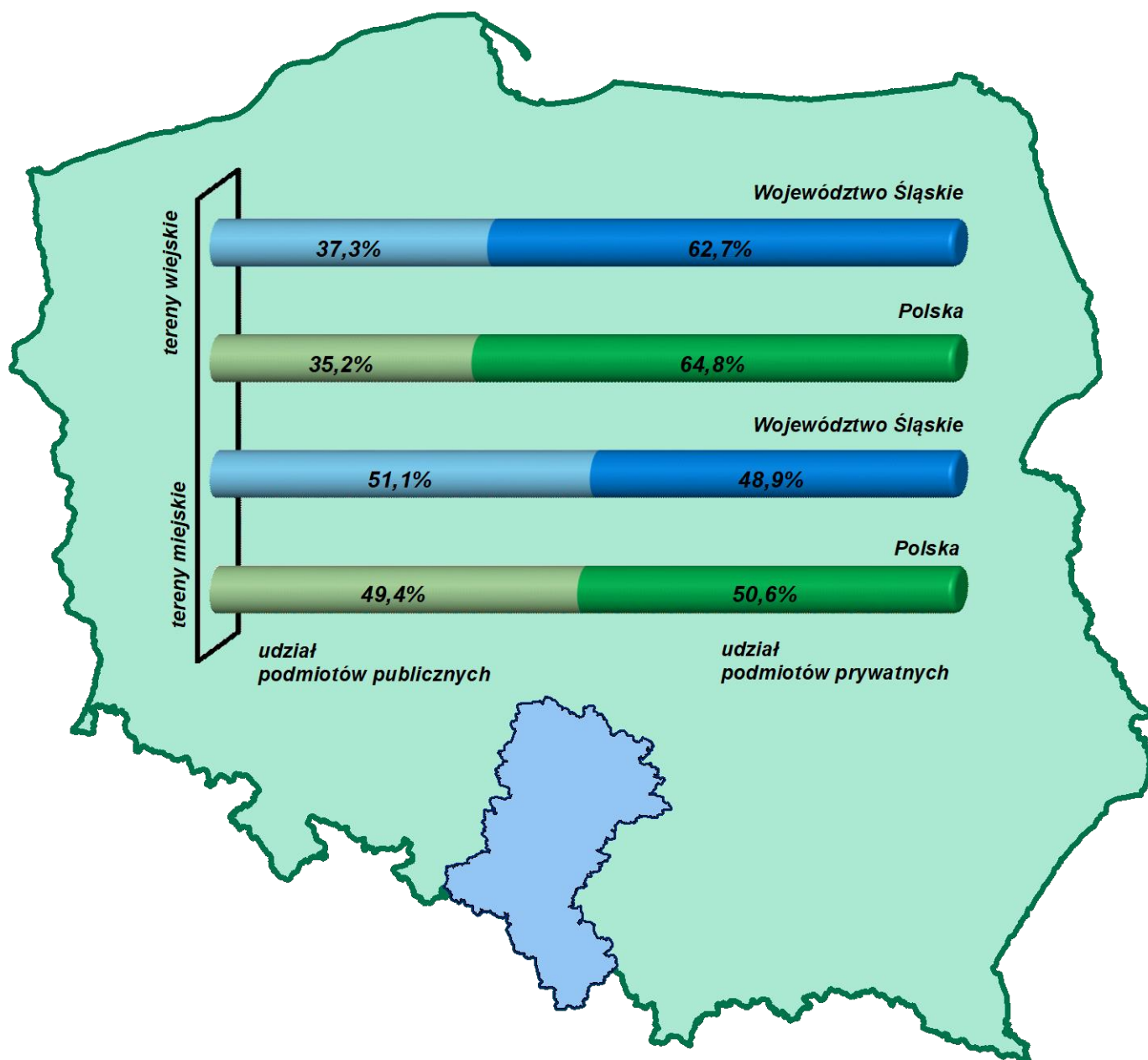
Udział gruntów stanowiących własność Innych podmiotów ewidencyjnych w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego

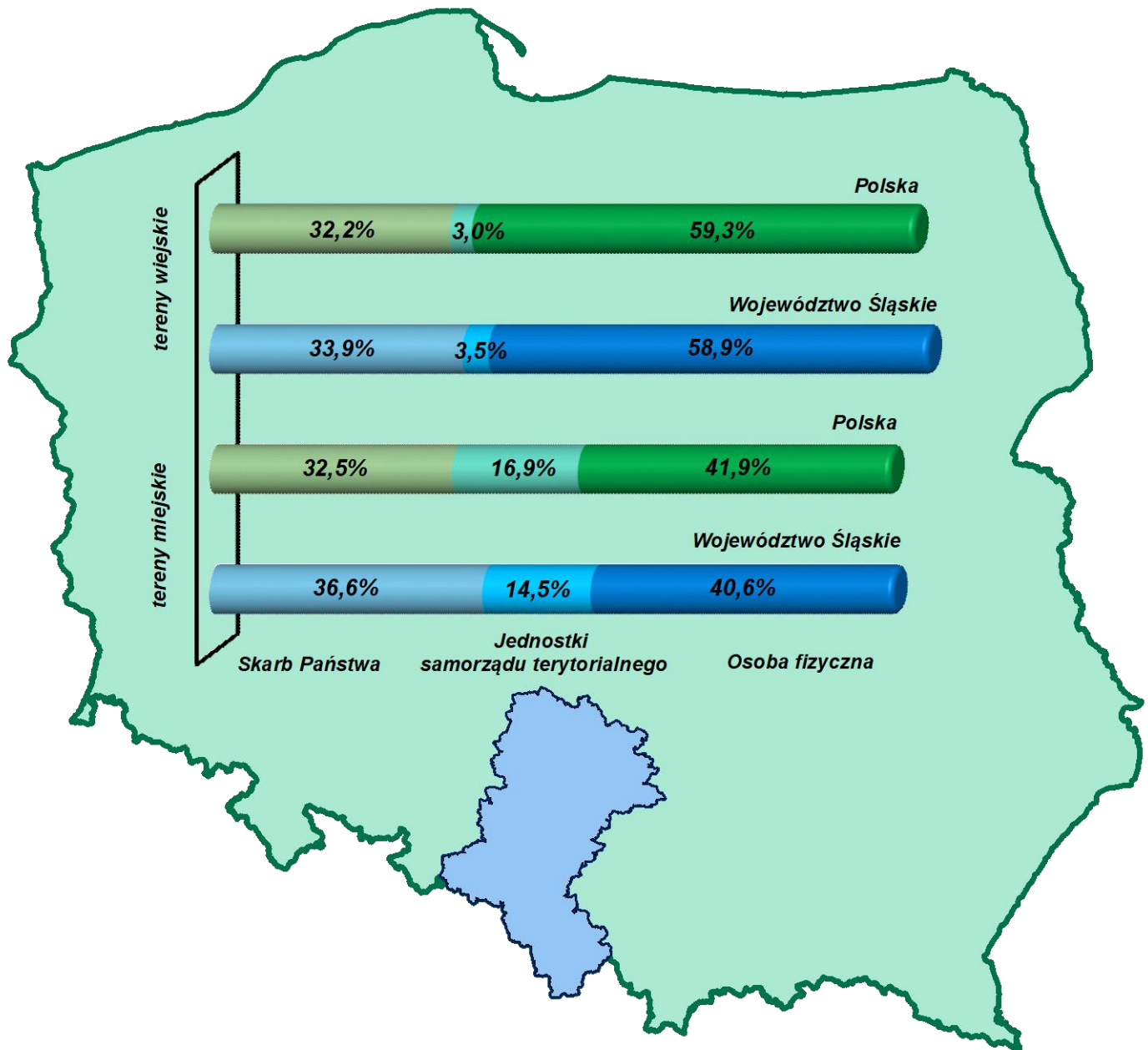
Zestawienie dominującej struktury własności w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego

Zestawienie udziału własności publicznej i prywatnej w Województwie Śląskim i w Polsce w podziale na tereny miejskie i wiejskie

Zestawienie udziału dominującej struktury własności w Województwie Śląskim i w Polsce w podziale na tereny miejskie i wiejskie

ROZDZIAŁ IV

STRUKTURA ZMIAN SPOSOBU UŻYTKOWANIA GRUNTÓW

Podział użytków gruntowych

Przyjęty w niniejszym opracowaniu podział użytków gruntowych, jest zgodny z strukturą zestawień zbiorczych danych objętych ewidencją gruntów i budynków wg stanu na dzień 01.01.2024 r. oraz rozporządzeniem Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 27 lipca 2021 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (tekst jednolity: Dz. U. z 2024 r. poz. 219). Cechy gruntów i inne przesłanki, które decydują o zaliczaniu gruntów do poszczególnych użytków gruntowych, zawiera poniższa tabela:

I. Grunty rolne

1. Grunty orne – R

Do gruntów ornyczych zalicza się grunty:

- 1) poddane stałej uprawie mechanicznej mającej na celu produkcję rolniczą lub ogrodniczą;
- 2) nadające się do uprawy, o której mowa w pkt 1, ale zajęte pod plantacje chmielu, wikliny lub drzew ozdobnych, w tym choinek, oraz szkółki ozdobnych drzew lub krzewów, lub na których urządzone zostały rodzinne ogrody działkowe;
- 3) zajęte pod urządzenia i budowle wspomagające produkcję rolniczą lub ogrodniczą i położone poza działką siedliskową;
- 4) utrzymywane w postaci ugoru lub odłogowane.

2. Sady – S

1. Do sadów zalicza się grunty o powierzchni co najmniej 0,1000 ha, na których w zwartym nasadzeniu rosną drzewa owocowe lub krzewy owocowe (minimum 600 drzew lub 2000 krzewów na 1 ha), lub na których założone zostały szkółki owocowych drzew lub krzewów lub winnice.
2. Grunty o cechach określonych w ust. 1 o powierzchni mniejszej niż 0,1000 ha zalicza się do użytku gruntowego, na którym nasadzono owocowe drzewa lub krzewy.

3. Łąki trwałe – Ł

Do łąk trwałych zalicza się grunty pokryte zwartą wieloletnią roślinnością, złożoną z licznych gatunków traw, roślin motylkowych i ziół, tworzących ruń łąkową, systematycznie koszoną, a w rejonach górskich - hale i połoniny z zasady koszone, w tym grunty zajęte pod urządzenia i budowle wspomagające hodowlę zwierząt gospodarskich, takie jak wiaty oraz kojce dla tych zwierząt oraz budynki inwentarsko-składowe służące gospodarce rolnej, położone poza zabudową zagrodową.

4. Pastwiska trwałe – Ps

Do pastwisk trwałych zalicza się grunty pokryte podobną jak na łąkach roślinnością, na których z zasady wypasane są zwierzęta gospodarskie, a w rejonach górskich hale i połoniny, które z zasady nie są koszone, lecz na których wypasane są zwierzęta gospodarskie, w tym grunty zajęte pod urządzenia i budowle wspomagające hodowlę zwierząt gospodarskich, takie jak wiaty oraz kojce dla tych zwierząt, położone poza zabudową zagrodową.

5. Grunty rolne zabudowane – Br

1. Do gruntów rolnych zabudowanych zalicza się grunty zajęte pod:
 - 1) budynki przeznaczone do produkcji rolniczej, nie wyłączając produkcji rybnej, w szczególności: spichlerze, przechowalnie owoców i warzyw, stodoły, budynki inwentarskie, budynki na sprzęt rolniczy, magazyny i sortownie ryb, wylęgarnie ryb, podchowalnie ryb, wędzarnie, przetwórnice, chłodnie, a także budowle i urządzenia rolnicze, w szczególności: zbiorniki na płynne odchody zwierzęce, płyty do składowania obornika, silosy na kiszonki, silosy na zboże i pasze, komory fermentacyjne i zbiorniki biogazu rolniczego, a także instalacje służące do otrzymywania biogazu rolniczego, place składowe, place postojowe i manewrowe dla maszyn rolniczych;
 - 2) budynki przeznaczone do przetwórstwa rolno-spożywczego, z wyłączeniem gruntów zajętych pod przemysłowe zakłady przetwórstwa rolniczego bazujących na surowcach pochodzących spoza gospodarstwa rolnego, w skład którego wchodzi te budynki;
 - 3) budynki mieszkalne oraz inne budynki i urządzenia, takie jak: komórki, garaże, szopy, kotłownie, podwórza, śmietniki, składowiska odpadów, jeżeli z gruntami, budynkami, budowlami lub urządzeniami, o których mowa w pkt 1 i 2, tworzą zorganizowaną całość gospodarczą i są położone w tej samej miejscowości lub w bezpośrednim sąsiedztwie w miejscowości sąsiedniej.
2. Do gruntów rolnych zabudowanych zalicza się także:
 - 1) grunty położone między budynkami i urządzeniami, o których mowa w ust. 1 pkt 1-3, lub w bezpośrednim sąsiedztwie tych budynków i urządzeń, i niewykorzystywane na inny cel, który uzasadniałby zaliczenie ich do innej grupy użytków gruntowych, w tym zajęte pod rabaty, kwietniki, warzywniki;
 - 2) grunty zajęte pod budynki, budowle i urządzenia, o których mowa w ust. 1, niewykorzystywane obecnie do produkcji rolniczej, jeżeli grunty te nie zostały wyłączone z produkcji rolnej w rozumieniu ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 82).
3. W przypadku gdy w skład siedliska usytuowanego na gruncie rolnym wchodzi wyłącznie budynek mieszkalny i urządzenia, o których mowa w ust. 1 pkt 3, to grunt w granicach tego siedliska zalicza się do gruntów rolnych zabudowanych, jeżeli z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego albo z decyzji o warunkach zabudowy wydanej w związku z budową tego budynku wynika, że przeznaczony jest tylko pod zabudowę zagrodową, albo też z projektu budowlanego stanowiącego załącznik do ważnego pozwolenia na budowę lub zgłoszenia budowy upoważniającego do rozpoczęcia budowy wynika, że na gruncie tym mogą być budowane budynki i urządzenia, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2.

6. Grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych – Lzr

Do gruntów zadrzewionych i zakrzewionych na użytkach rolnych zalicza się grunty, będące enklawami lub półenklawami użytków rolnych, na których znajdują się śródpolne skupiska drzew i krzewów lub tylko drzew, w wieku powyżej 10 lat, niezaliczone do lasów lub sadów.

7. Grunty pod stawami – Wsr

Do gruntów pod stawami zalicza się grunty pod zbiornikami wodnymi (z wyjątkiem jezior i zbiorników zaporowych z urządzeniami do regulacji poziomu wód), wyposażonymi w urządzenia hydrotechniczne nadające się do chowu, hodowli i przetrzymywania ryb, obejmujące powierzchnię ogroblowaną wraz z systemem rowów oraz tereny przyległe do stawów i z nimi związane, a należące do obiektu stawowego.

8. Grunty pod rowami – W

Do gruntów rolnych pod rowami zalicza się grunty zajęte pod rowy, o których mowa w art. 16 pkt 47 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne (Dz. U. z 2023 r. poz. 1478, z późn. zm.), pełniące funkcje urządzeń melioracji wodnych.

9. Nieużytki – N

Do nieużytków zalicza się grunty rolne nienadające się bez znacznych nakładów do działalności wytwórczej w rolnictwie, w szczególności:

- 1) bagna (błota, topieliska, trzęsawiska, moczary, rojsty);
- 2) piaski (piaski ruchome, piaski nadbrzeżne, wydmy);
- 3) naturalne utwory fizjograficzne, takie jak: urwiska, strome stoki, uskoki, skały, rumowiska, zapadliska, nisze osuwiskowe, piargi;
- 4) grunty pokryte wodami, które nie nadają się do produkcji rybnej (sadzawki, wodopoje, doły potorfowe);

II. Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione

10. Lasy – Ls

Do lasów zalicza się grunty określone jako "las" w ustawie z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1356 z późn. zm.).

11. Grunty zadrzewione i zakrzewione – Lz

Gruntami zadrzewionymi i zakrzewionymi są grunty porośnięte roślinnością leśną, których powierzchnia jest mniejsza niż 0,1000 ha, a także:

- 1) tereny torfowisk, pokrytych częściowo kępami krzewów i drzew karłowatych;
- 2) grunty porośnięte wikliną w stanie naturalnym oraz krzewiastymi formami wierzb w dolinach rzek i obniżeniach terenu;
- 3) przylegające do wód powierzchniowych grunty porośnięte drzewami lub krzewami, stanowiące biologiczną strefę ochronną cieków i zbiorników wodnych;
- 4) jary i wąwozy pokryte drzewami i krzewami w sposób naturalny lub sztuczny w celu zabezpieczenia przed erozją, niezaliczone do lasów;
- 5) wysypiska kamieni i gruzowiska porośnięte drzewami i krzewami;
- 6) skupiska drzew i krzewów mające charakter parku, ale niewyposażone w urządzenia i budowle służące rekreacji i wypoczynkowi;
- 7) zadrzewione i zakrzewione tereny nieczynnych cmentarzy.

12. (uchylona)

III. Grunty zabudowane i zurbanizowane

13. Tereny mieszkaniowe – B

Do terenów mieszkaniowych zalicza się grunty, niewchodzące w skład gruntów rolnych zabudowanych, o których mowa w lp. 5:

- 1) zajęte pod budynki mieszkalne;

- 2) zajęte pod budynki gospodarcze i techniczne, związane funkcjonalnie z budynkami mieszkalnymi, o których mowa w pkt 1, oraz urządzenia, w szczególności: podwórza, dojazdy, przejścia, przydomowe place gier, zabaw i odpoczynku, studnie, zbiorniki, przewody naziemne, urządzenia do gromadzenia i oczyszczenia ścieków, śmietniki, składowiska odpadów, obiekty małej architektury, ogrodzenia, oczka wodne, ogródki skalne;
- 3) położone między budynkami i urządzeniami, o których mowa w pkt 1 i 2, lub w bezpośrednim sąsiedztwie tych budynków i urządzeń i niewykorzystywane do innego celu, który uzasadniałby zaliczenie ich do innej grupy użytków gruntowych, w tym zajęte pod trawniki, rabaty, kwietniki, warzywniki.

Kontur terenów mieszkaniowych nie może przekraczać linii wskazanych w projekcie zagospodarowania działki lub terenu stanowiącym załącznik do pozwolenia na budowę albo zgłoszenia budowy.

14. Tereny przemysłowe – Ba

Do terenów przemysłowych zalicza się grunty:

- 1) zajęte pod budynki przemysłowe lub magazynowe oraz związane z tymi budynkami budowle i urządzenia, w szczególności: wiaty, kotłownie, zbiorniki, przewody naziemne, place składowe, place postojowe i manewrowe, ogrodzenia, śmietniki, składowiska odpadów;
- 2) położone między budynkami, budowlami i urządzeniami, o których mowa w pkt 1, lub w bezpośrednim sąsiedztwie tych budynków i urządzeń i niewykorzystywane do innego celu, który uzasadniałby zaliczenie ich do innej grupy użytków gruntowych, w tym zajęte pod rabaty i kwietniki;
- 3) zajęte pod bazy transportowe i remontowe, stacje transformatorowe, naziemne rurociągi, kolektory i wodociągi, hałdy i wysypiska śmieci, ujęcia wody i oczyszczalnie ścieków.

Kontur terenów przemysłowych nie może przekraczać linii wskazanych w projekcie zagospodarowania działki lub terenu stanowiącym załącznik do pozwolenia na budowę albo zgłoszenia budowy.

15. Inne tereny zabudowane – Bi

Do innych terenów zabudowanych zalicza się grunty:

- 1) zajęte pod budynki inne niż mieszkalne, przemysłowe lub magazynowe oraz budowle lub urządzenia związane z tymi budynkami, w szczególności: kotłownie, zbiorniki, przewody naziemne, place składowe, place postojowe i manewrowe, ogrodzenia, śmietniki, składowiska odpadów;
- 2) położone między budynkami, budowlami i urządzeniami, o których mowa w pkt 1, lub w bezpośrednim sąsiedztwie tych budynków i urządzeń i niewykorzystywane w innym celu, który uzasadniałby zaliczenie ich do innej grupy użytków gruntowych, w tym zajęte pod rabaty i kwietniki;
- 3) zajęte pod cmentarze czynne oraz cmentarze nieczynne, ale niezaliczone do gruntów zadrzewionych i zakrzewionych, oraz grzebowiska zwierząt.

Kontur innych terenów zabudowanych nie może przekraczać linii wskazanych w projekcie zagospodarowania działki lub terenu stanowiącym załącznik do pozwolenia na budowę albo zgłoszenia budowy.

16. Zurbanizowane tereny niezabudowane lub w trakcie zabudowy – Bp

1. Do zurbanizowanych terenów niezabudowanych lub w trakcie zabudowy zalicza się grunty:

- 1) na których została rozpoczęta, lecz nie została zakończona budowa, w rozumieniu art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (Dz. U. z 2023 r. poz. 682, z późn. zm.), powodująca wyłączenie tych gruntów z produkcji rolnej lub leśnej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych;
 - 2) które w wyniku zabudowy wyłączone zostały z produkcji rolnej lub leśnej, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych, ale na których istniejące wcześniej budynki zostały rozebrane, a jednocześnie grunty te przeznaczone są pod zabudowę.
2. Przy ustalaniu konturów zurbanizowanych terenów niezabudowanych lub w trakcie zabudowy bierze się pod uwagę postanowienia decyzji wydanych na podstawie art. 11 oraz art. 28 ust. 2 ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych oraz treść projektu zagospodarowania działki lub terenu, o którym mowa w art. 34 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane, stosując odpowiednio zasady dotyczące ustalania konturów terenów mieszkaniowych, terenów przemysłowych oraz innych terenów zabudowanych.
3. Do zurbanizowanych terenów niezabudowanych lub w trakcie zabudowy nie zalicza się gruntów przeznaczonych pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych, o których mowa w lp. 22.

17. Tereny rekreacyjno - wypoczynkowe – Bz

Do terenów rekreacyjno-wypoczynkowych zalicza się niezajęte pod budynki i związane z nimi urządzenia:

- 1) tereny ośrodków wypoczynkowych, tereny zabaw dziecięcych, plaże, urządzone parki, skwery, zieleńce (poza pasami ulic);
- 2) tereny o charakterze zabytkowym, takie jak: ruiny zamków, grodziska, kurhany, pomniki przyrody;
- 3) tereny sportowe, takie jak: stadiony, boiska sportowe, skocznie narciarskie, tory saneczkowe, strzelnice sportowe, kąpieliska, pola golfowe;
- 4) tereny spełniające funkcje rozrywkowe, takie jak: lunaparki, wesołe miasteczka;
- 5) ogrody zoologiczne i botaniczne;
- 6) tereny zieleni nieurządzonej niezaliczone do lasów oraz gruntów zadrzewionych i zakrzewionych;
- 7) tereny rodzinnych ogrodów działkowych urządzonych na gruntach, które nie nadają się do upraw rolniczych, w tym na gruntach leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych.

18. Użytki kopalne – K

Do użytków kopalnych zalicza się grunty:

- 1) zajęte przez czynne odkrywkowe kopalnie, w których odbywa się wydobywanie kopaliny;
- 2) wyrobiska po wydobywaniu kopaliny;
- 3) zapadliska i tereny po działalności górniczej.

19. Drogi – dr

1. Do użytku gruntowego o nazwie "drogi" zalicza się grunty, które są pasami drogowymi dróg publicznych oraz dróg wewnętrznych w rozumieniu przepisów

ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 645 z późn. za.), niewchodzące w skład gruntów, o których mowa w lp. 22.

2. Do użytku gruntowego o nazwie "drogi" nie zalicza się gruntów w granicach pasów drogowych dróg wewnętrznych, jeżeli:
 - 1) wchodzi w skład gospodarstwa rolnego lub leśnego;
 - 2) wchodzi w skład działki budowlanej, która nie jest osiedlem mieszkaniowym, dworcem kolejowym lub dworcem komunikacji autobusowej albo też nie jest odrębnym pasem gruntu wydzielonym wyłącznie w celu zapewnienia dostępu tej działki do drogi publicznej.
3. Grunty w granicach pasów drogowych dróg wewnętrznych niezaliczone do użytku gruntowego "drogi" włącza się do:
 - 1) przyległego użytku rolnego, jeżeli wchodzi w skład gospodarstwa rolnego;
 - 2) użytku "las", jeżeli wchodzi w skład gospodarstwa leśnego;
 - 3) odpowiedniego użytku z grupy użytków zurbanizowanych i zabudowanych, jeżeli wchodzi w skład działki budowlanej.

20. Tereny kolejowe – Tk

Do terenów kolejowych zalicza się grunty zajęte pod budowle i inne urządzenia przeznaczone do prowadzenia i obsługi ruchu kolejowego, obsługi przewozu osób lub rzeczy, lub ich utrzymania: linie kolejowe, bocznice kolejowe wraz z infrastrukturą stanowiącą ich część, stacje, rampy, magazyny, itp.

21. Inne tereny komunikacyjne – Ti

Do innych terenów komunikacyjnych zalicza się inne niż wymienione w lp. 19 i 20 grunty zajęte w celach komunikacyjnych, a w szczególności pod:

- 1) porty lotnicze oraz budowle i urządzenia służące komunikacji lotniczej;
- 2) urządzenia portowe, przystanie, budowle i urządzenia służące komunikacji wodnej;
- 3) budowle i urządzenia kolei linowych;
- 4) torowiska tramwajowe poza pasami ulic i dróg, a także obiekty i urządzenia związane z komunikacją miejską;
- 5) urządzone parkingi poza lasami państwowymi, dworce autobusowe;
- 6) wały ochronne wód przystosowane do ruchu kołowego.

22. Grunty przeznaczone pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych – Tp

Do gruntów przeznaczonych pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych zalicza się grunty, które są własnością Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego i zostały wydzielone pod drogi publiczne lub linie kolejowe na podstawie:

- 1) ostatecznych decyzji zatwierdzających podział nieruchomości lub uchwał o scaleniu i podziale nieruchomości, wydanych na podstawie przepisów ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2023 r. poz. 344, z późn. zm.), a także prawomocnych orzeczeń sądowych orzekających o podziale nieruchomości;
- 2) ostatecznych decyzji, o których mowa w art. 11a ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 162, z późn. zm.);

- 3) ostatecznych decyzji, o których mowa w art. 9o ust. 1 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz. U. z 2023 r. poz. 1786 z późn. zm.);
- 4) ostatecznych decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2023 r. poz. 977, z późn. zm.), ale na których budowa dróg publicznych lub linii kolejowych nie została zakończona.

IV. Grunty pod wodami

23. Grunty pod morskimi wodami wewnętrznymi – Wm

Gruntami pod morskimi wodami wewnętrznymi są grunty pokryte morskimi wodami wewnętrznymi, o których mowa w art. 4 ustawy z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej (Dz. U. z 2023 r. poz. 960, z późn. zm.).

24. Grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi – Wp

Do gruntów pod wodami powierzchniowymi płynącymi zalicza się grunty pokryte śródlądowymi wodami płynącymi, o których mowa w art. 22 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne.

Kontur gruntów pod wodami powierzchniowymi płynącymi wyznaczają linie brzegów cieków naturalnych, jezior oraz innych naturalnych zbiorników wodnych, a w przypadku kanałów lub sztucznych zbiorników wodnych usytuowanych na wodach płynących - zewnętrzne krawędzie tych kanałów lub zbiorników.

Jeżeli ciek naturalny, jezioro, inny naturalny lub sztuczny zbiornik wodny lub kanał przecina granicę obrębu ewidencyjnego, to granica obrębu ogranicza kontur gruntów pod wodami powierzchniowymi płynącymi.

25. Grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi – Ws

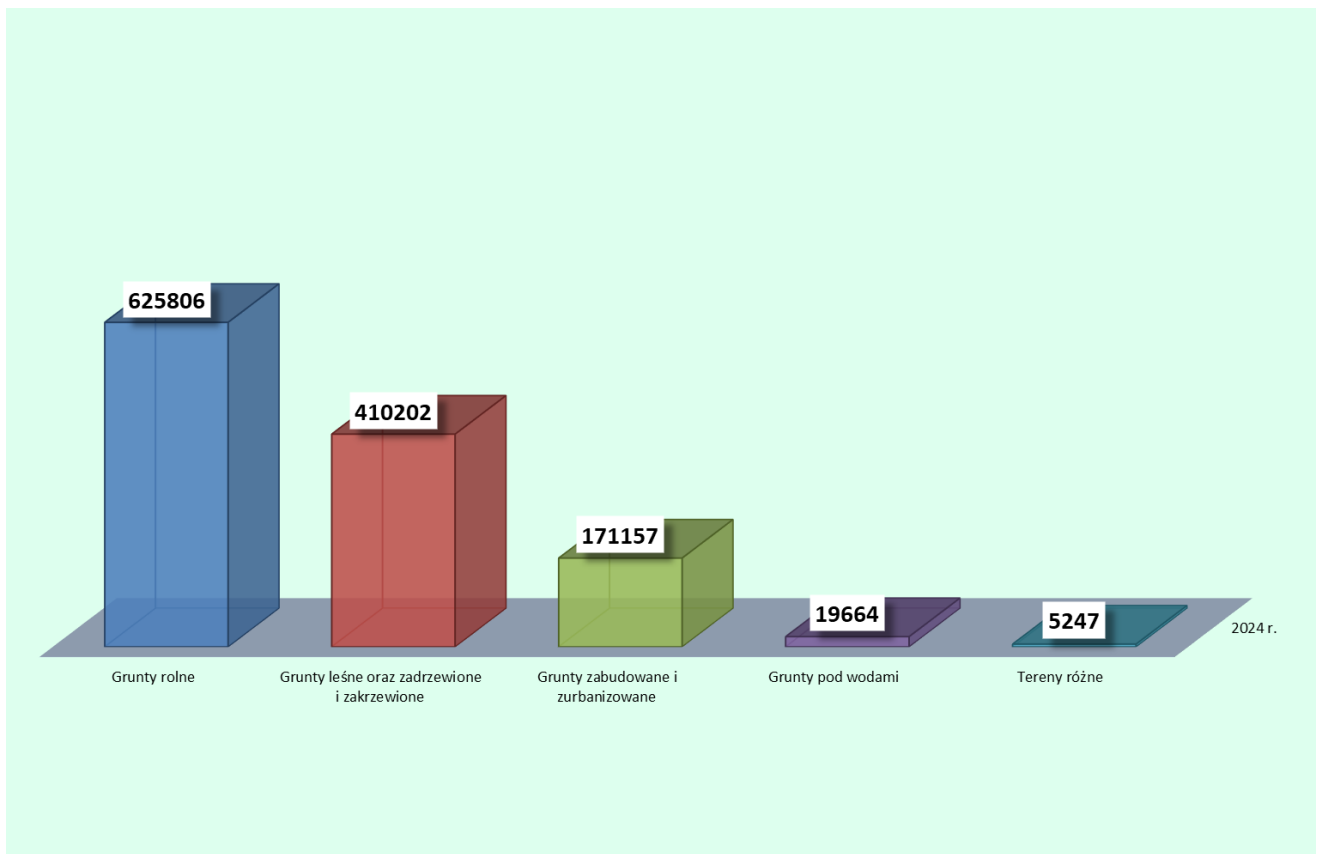
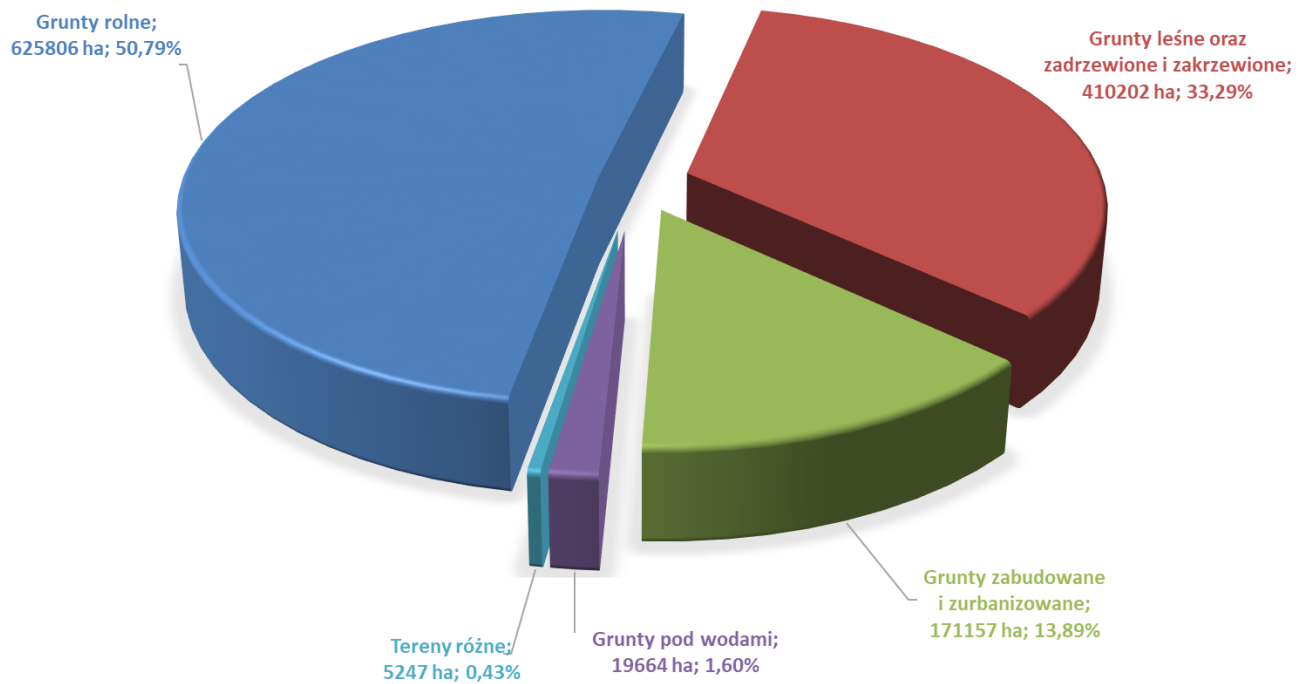
Do gruntów pod wodami powierzchniowymi stojącymi zalicza się grunty pokryte śródlądowymi wodami stojącymi, o których mowa w art. 23 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne, oraz grunty trwale pokryte wodami znajdującymi się w zagłębieniach terenu powstałych w wyniku działalności człowieka, niebędące stawami oraz niezaliczone do nieużytków, o których mowa w lp. 9. Kontur gruntów pod wodami powierzchniowymi stojącymi wyznaczają linie brzegów naturalnych zbiorników wodnych, a w przypadku zagłębień terenu powstałych w wyniku działalności człowieka - zewnętrzne krawędzie tych zagłębień. Jeżeli naturalny zbiornik wodny lub zagłębienie terenu powstałe w wyniku działalności człowieka przecina granicę obrębu ewidencyjnego, to krawędź przecięcia ogranicza kontur gruntów pod wodami powierzchniowymi stojącymi.

V. Tereny różne

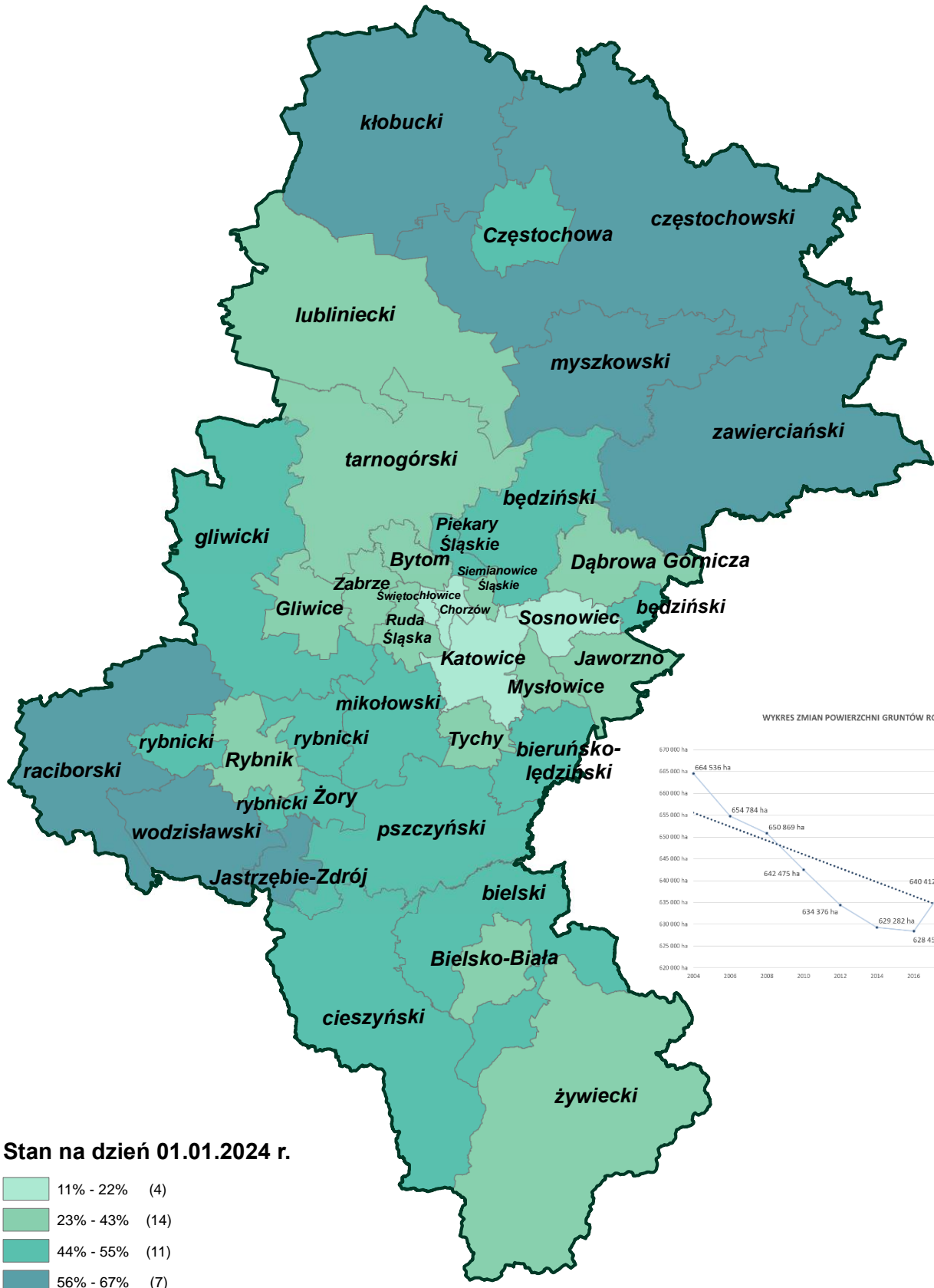
26. Tereny różne – Tr

Do terenów różnych zalicza się wszystkie pozostałe grunty, niezaliczone do innych użytków gruntowych, w szczególności zajęte pod budowle ziemne, takie jak: wały przeciwpowodziowe niezaliczone do terenów komunikacyjnych, kopce oraz groble niewchodzące w skład stawów, o których mowa w lp. 7.

Struktura użytków gruntowych w województwie śląskim (stan na dzień 01.01.2024 r.)

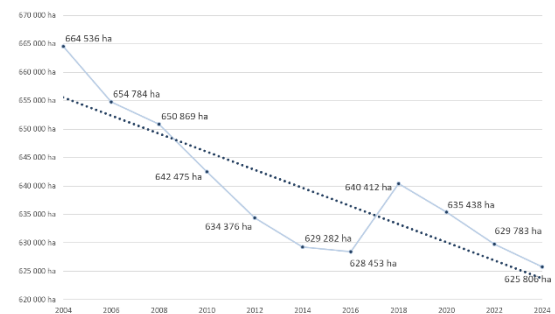
Udział gruntów rolnych w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego

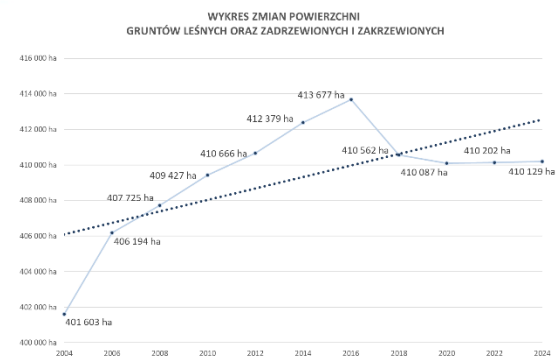
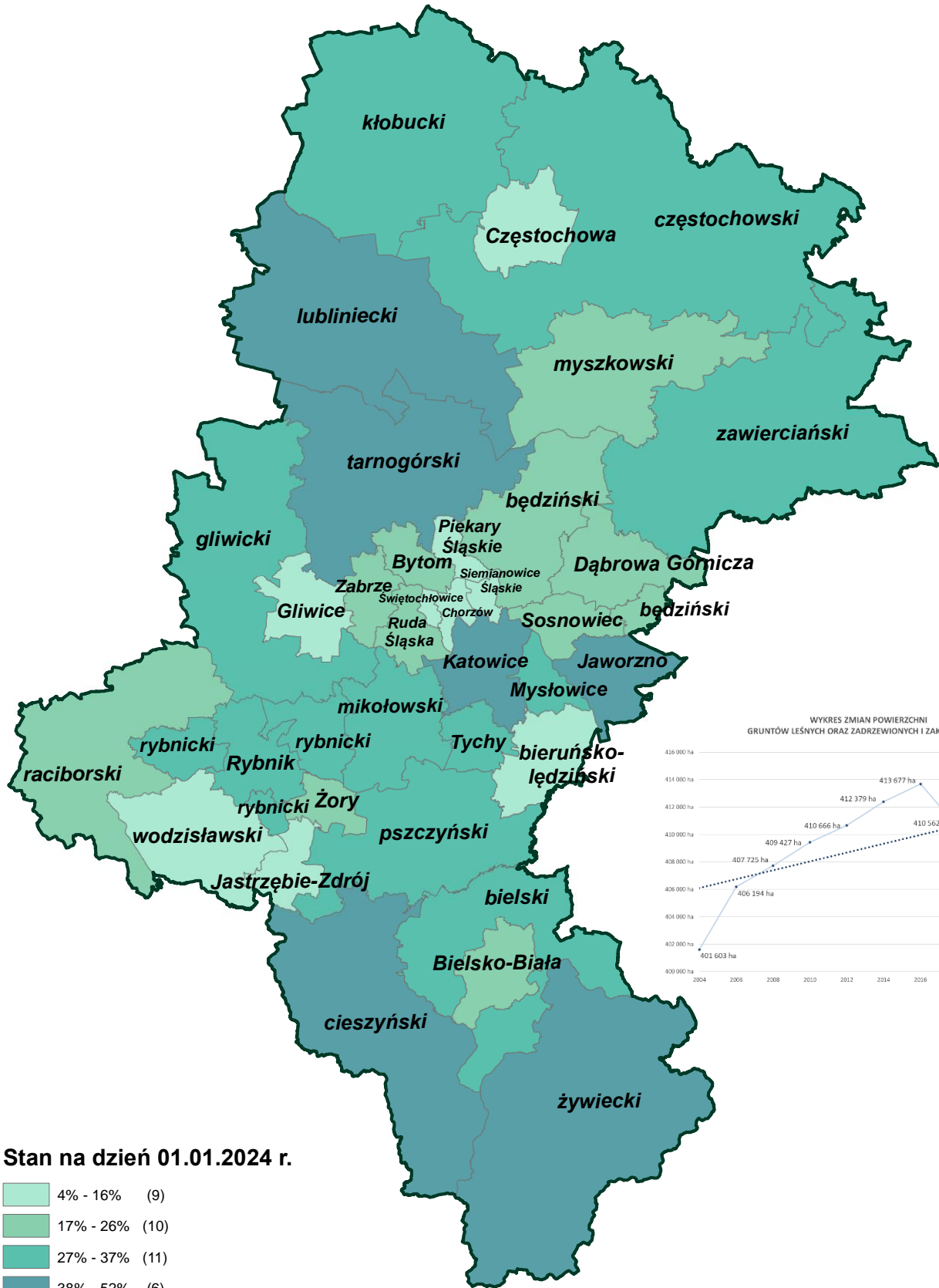
Stan na dzień 01.01.2024 r.

- 11% - 22% (4)
- 23% - 43% (14)
- 44% - 55% (11)
- 56% - 67% (7)

WYKRES ZMIAN POWIERZCHNI GRUNTÓW ROLNYCH

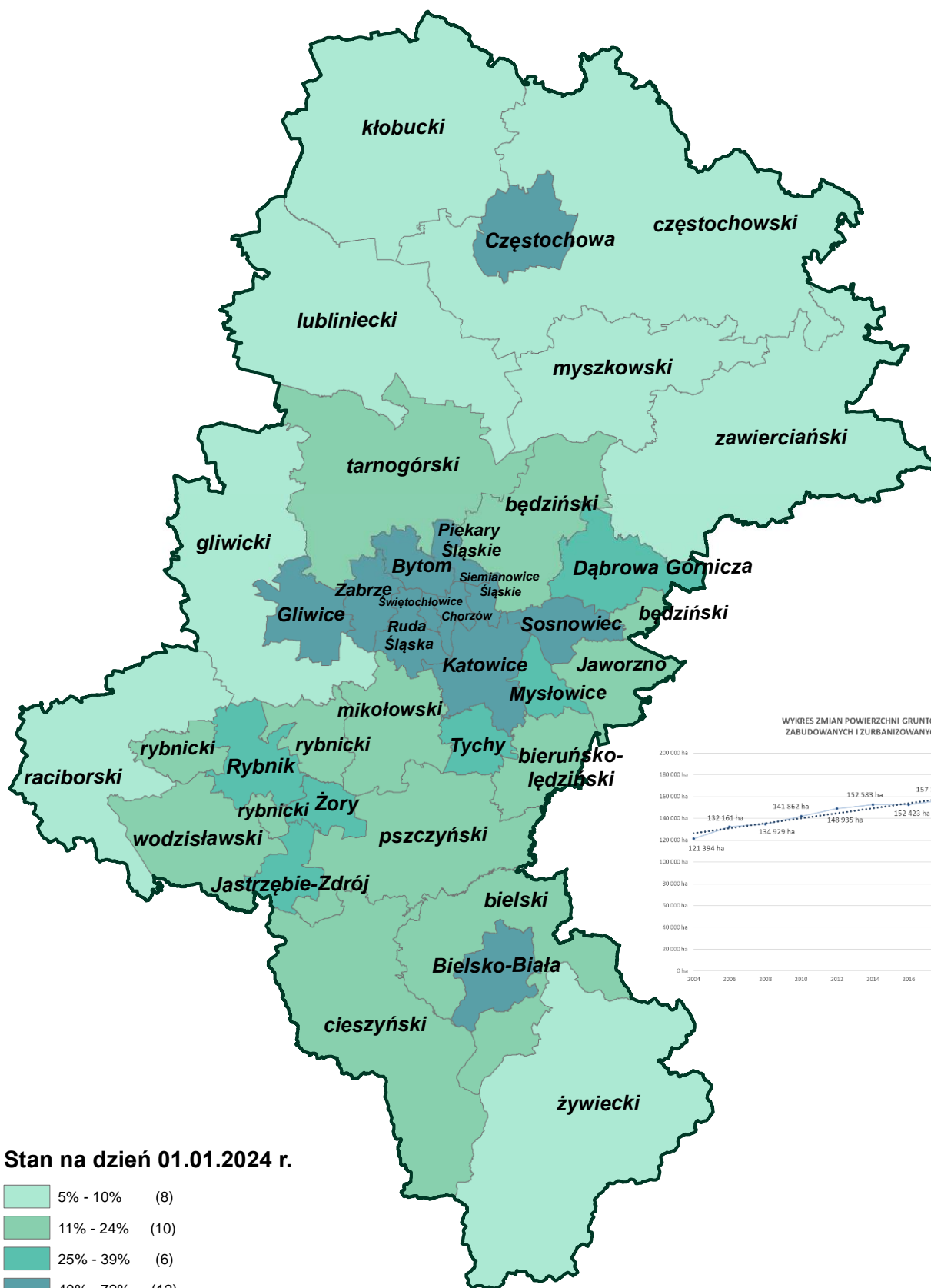
Udział gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego

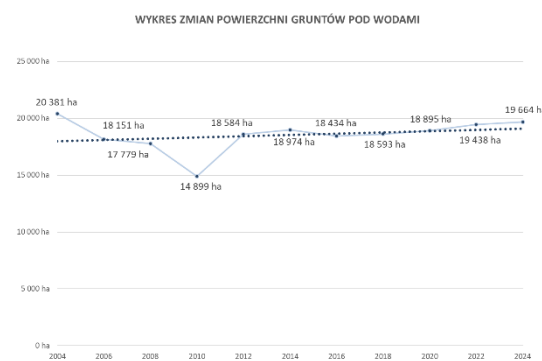
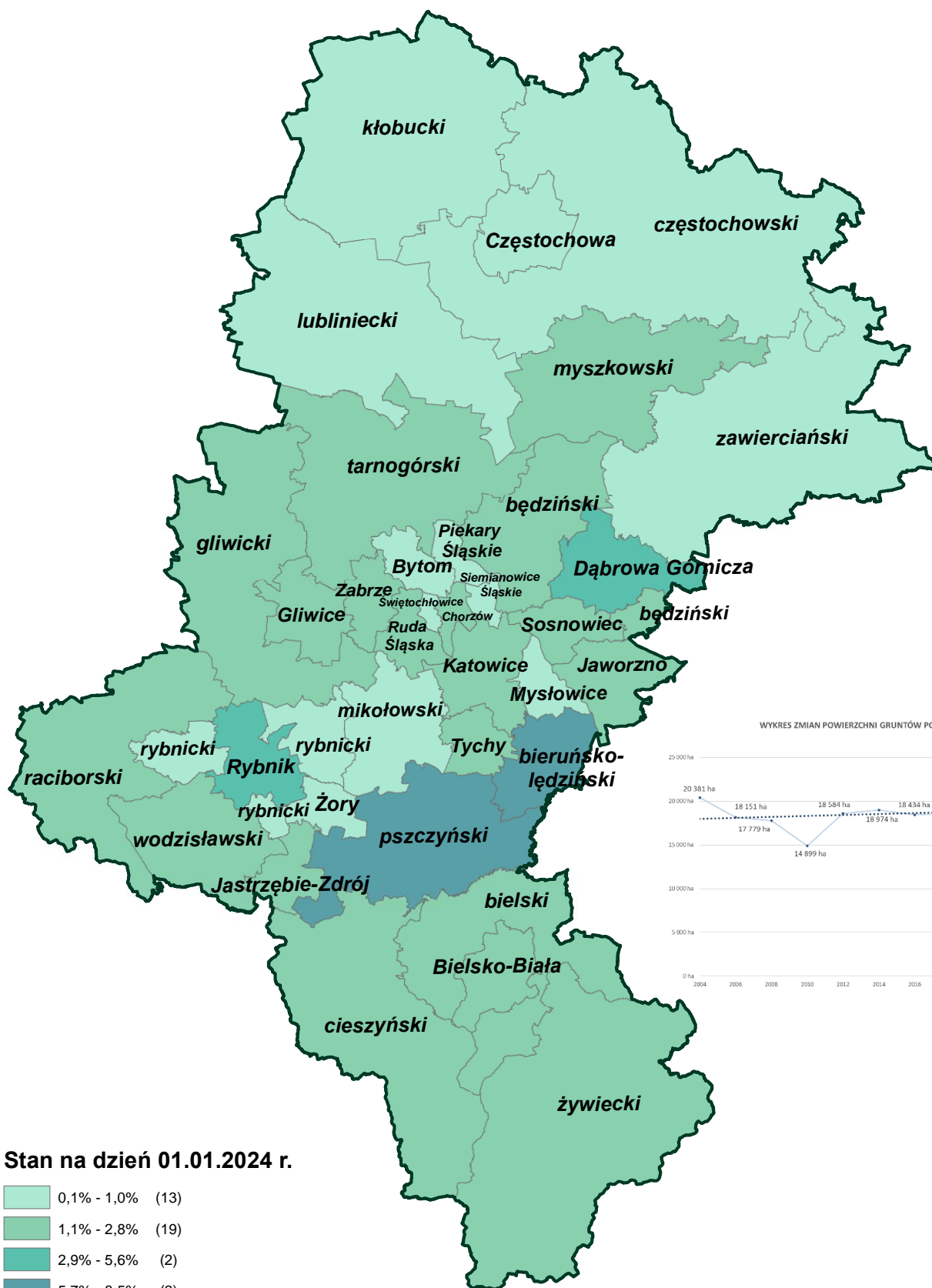
Stan na dzień 01.01.2024 r.

- 4% - 16% (9)
- 17% - 26% (10)
- 27% - 37% (11)
- 38% - 52% (6)

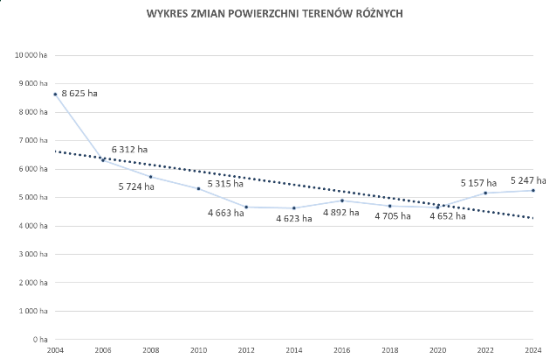
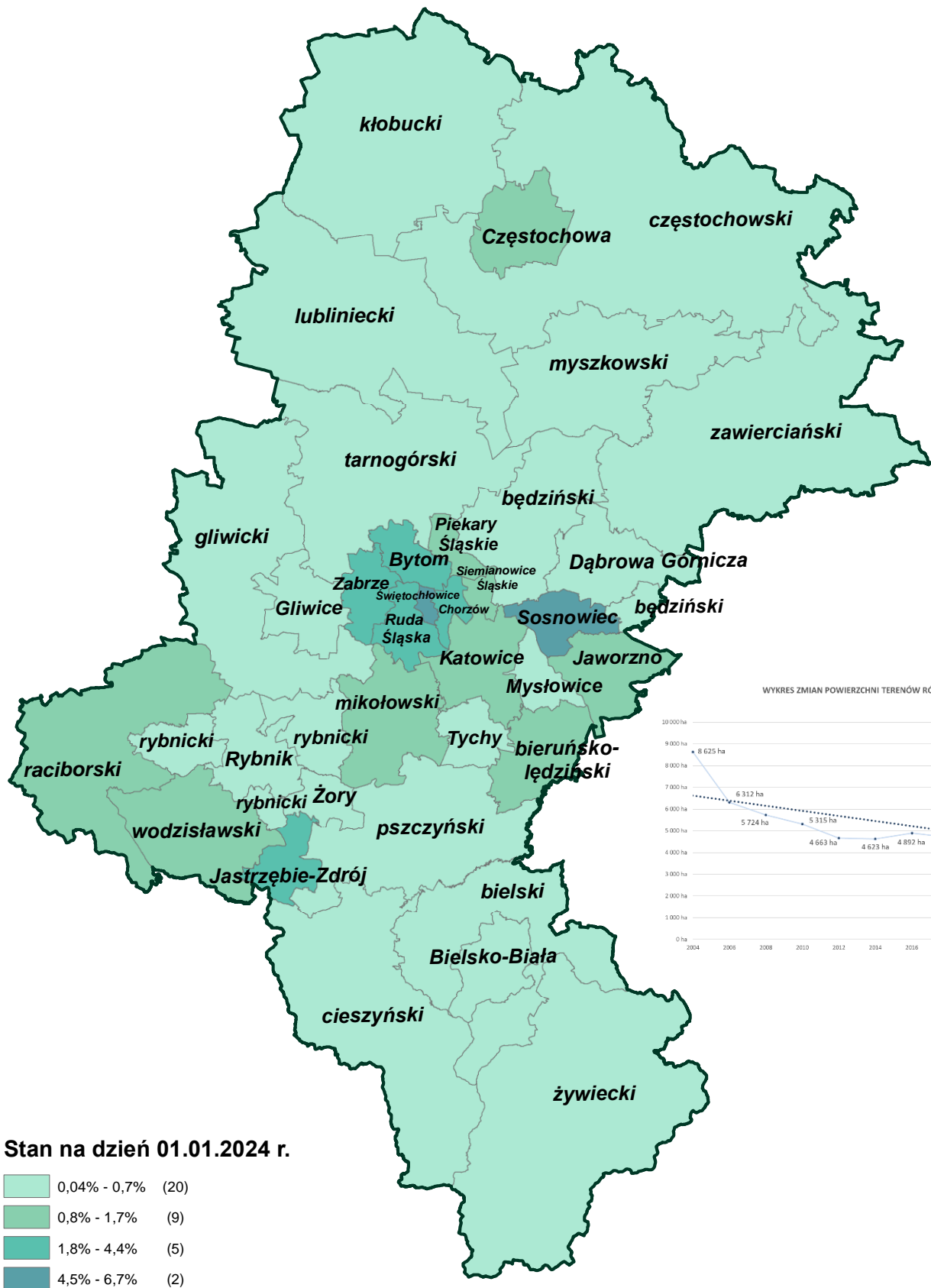
Udział gruntów zabudowanych i zurbanizowanych w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego

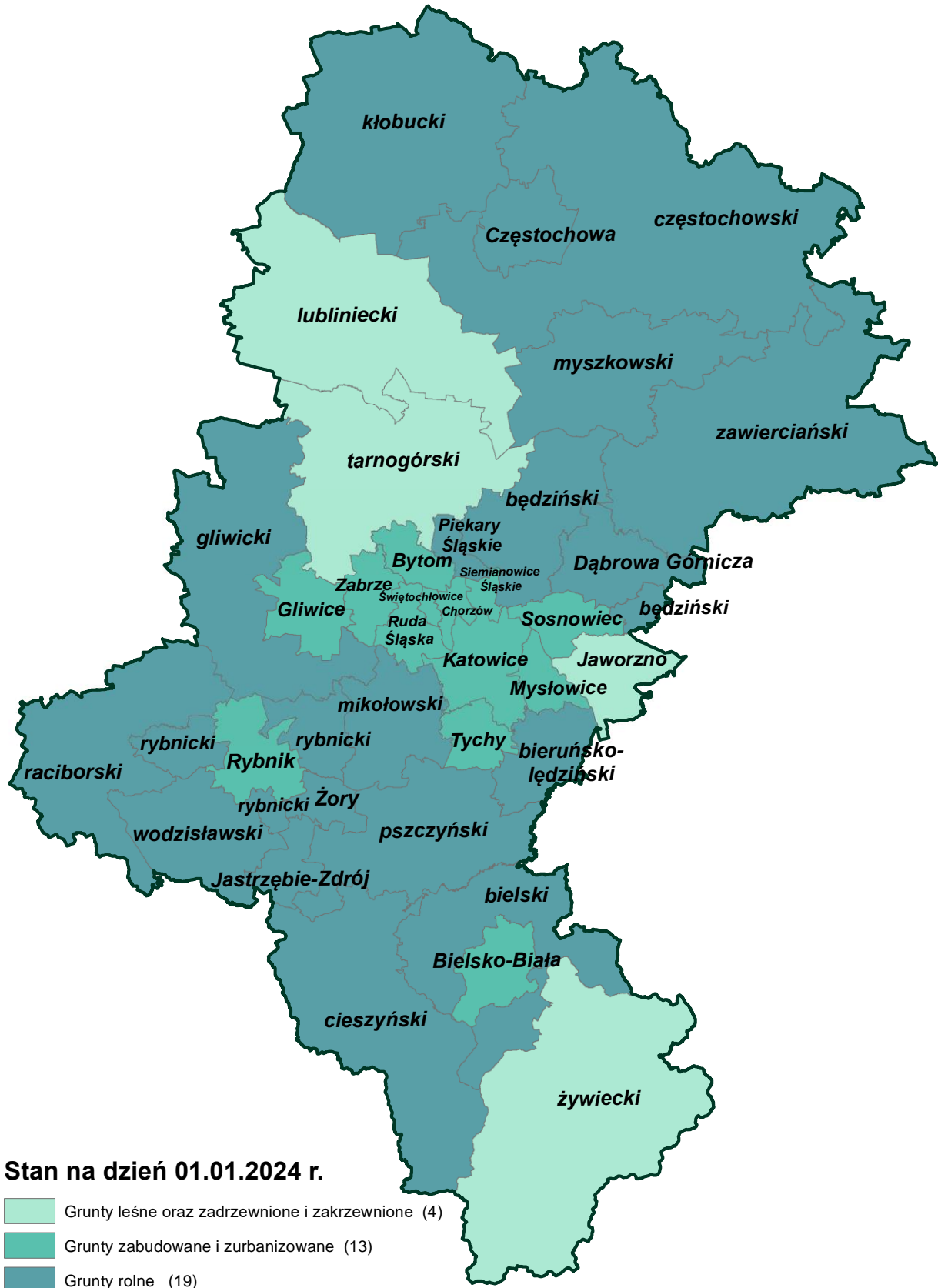
Udział gruntów pod wodami w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego

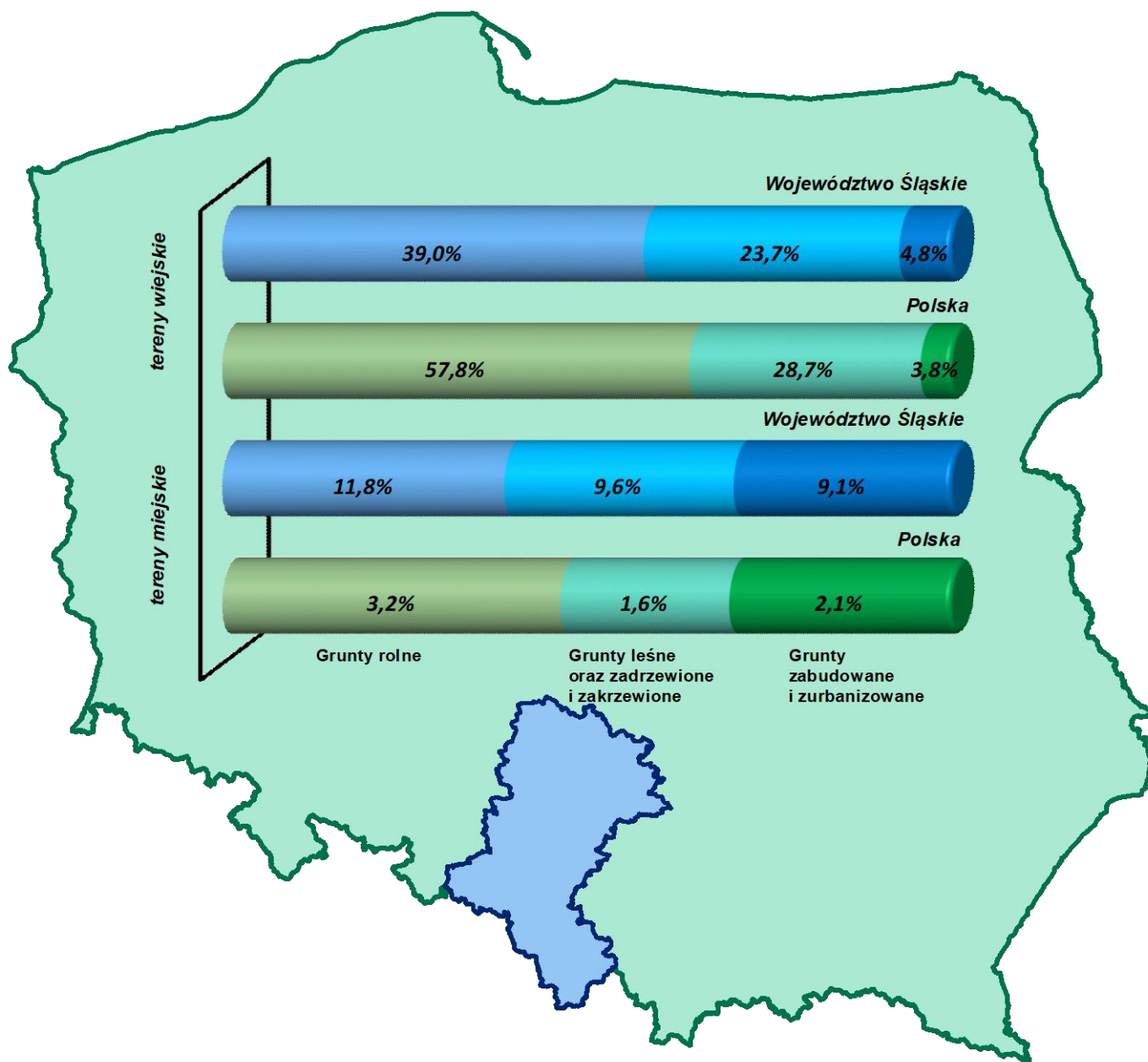
Udział terenów różnych w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego

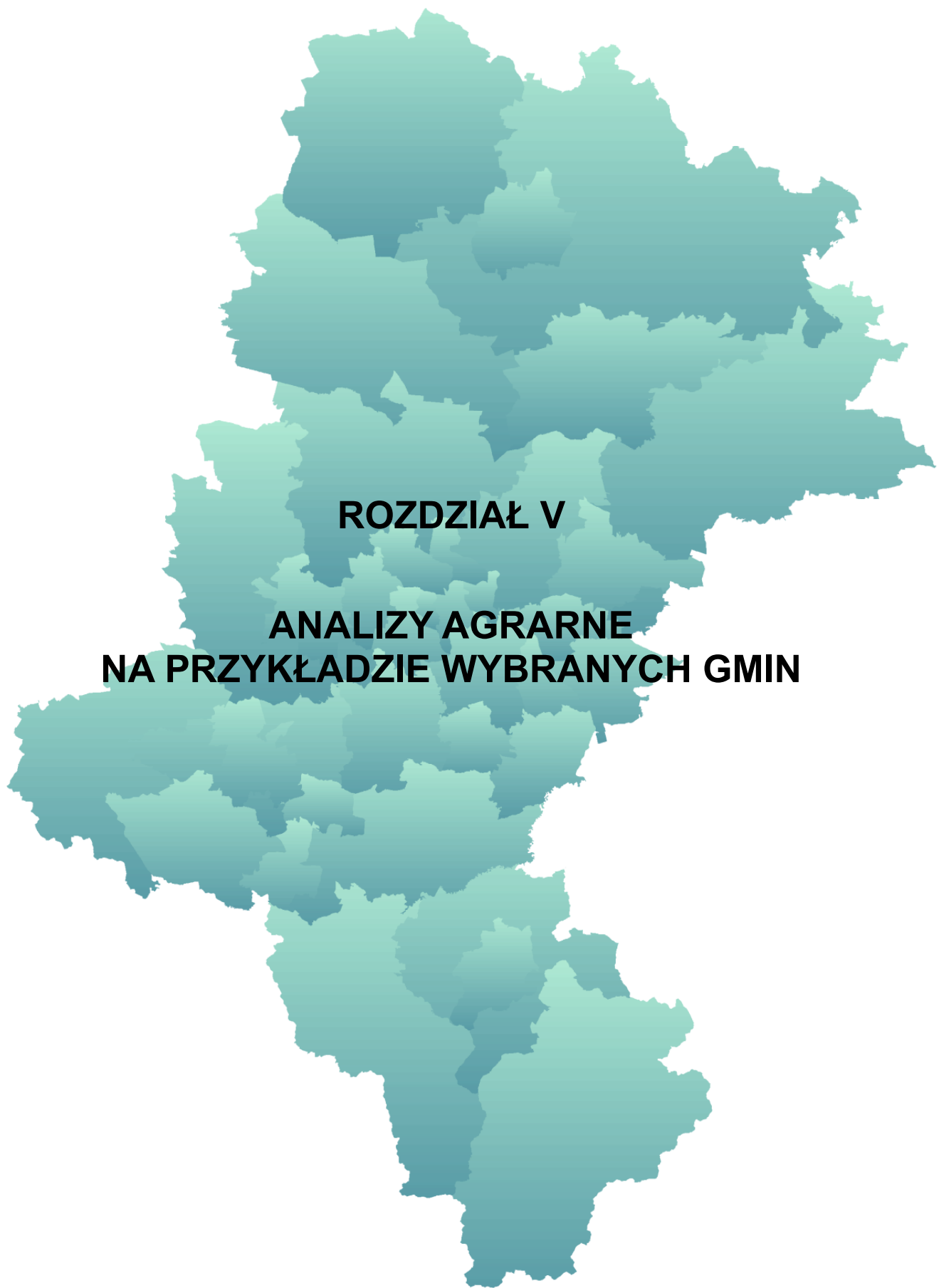

Zestawienie udziału dominujących użytków gruntowych w ogólnej powierzchni powiatów województwa śląskiego

Zestawienie udziału dominujących użytków gruntowych w Województwie Śląskim i w Polsce w podziale na tereny miejskie i wiejskie

ROZDZIAŁ V

ANALIZY AGRARNE NA PRZYKŁADZIE WYBRANYCH GMIN

Realizując zadania Marszałka Województwa, zgodnie z ustawą z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne na przestrzeni lat 2006-2024, wykonano 49 Programów prac urządzeniowo-rolnych dla wybranych gmin z terenu województwa śląskiego, a kolejne 4 są w trakcie realizacji.

Programy prac urządzeniowo-rolnych gmin są rozwinięciem celów i zadań określonych w Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich i wspólnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego określają kierunki rozwoju gminy. Zawierają inwentaryzację stanu istniejącego przestrzeni wiejskiej, dzięki której możliwe jest zaplanowanie niezbędnych zabiegów urządzeniowo-rolnych czyli takich zabiegów techniczno-organizacyjnych uwzględniających uwarunkowania przyrodnicze, ekonomiczne, prawne i społeczne, które mają na celu dostosowanie struktury przestrzennej obszarów wiejskich do potrzeb organizacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Programy pozwalają na wskazanie działań zmierzających do poprawy warunków życia na danym terenie, ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego oraz określają koszty i źródła pozyskania pomocy finansowej na realizację założonych przedsięwzięć.

Jednocześnie wykonane Programy prac urządzeniowo-rolnych dostarczają szczegółowych informacji w zakresie zachodzących zmian strukturalnych wpływających bezpośrednio na rozwój obszarów wiejskich.

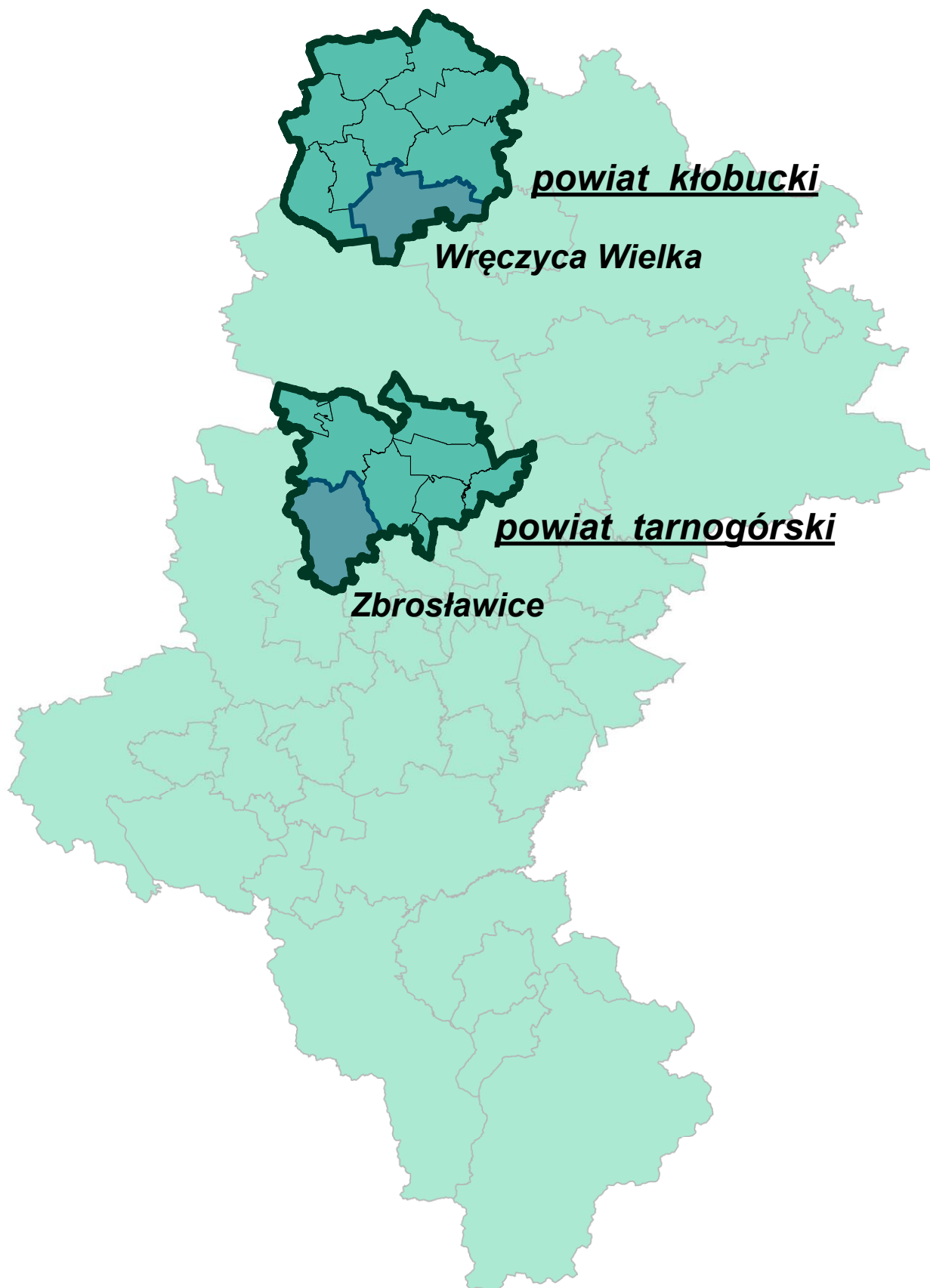
W niniejszym rozdziale do analizy struktury agrarnej gmin wykorzystano opracowane Programy prac urządzeniowo-rolnych dla:

- Gminy Wręczyca Wielka powiat kłobucki,
- Gmina Zbrostawice powiat tarnogórski.

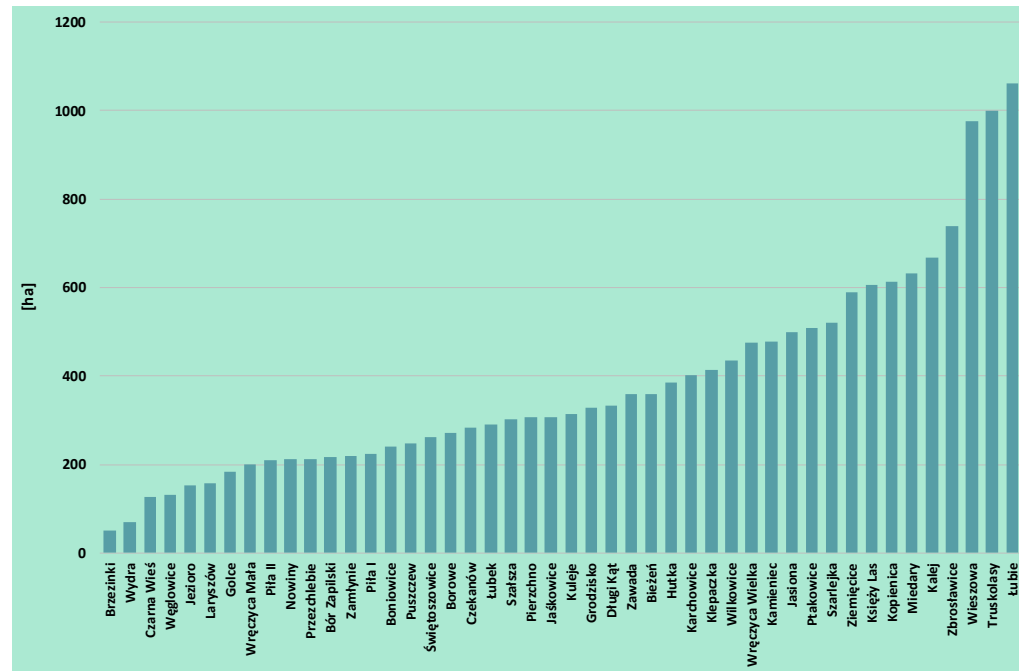
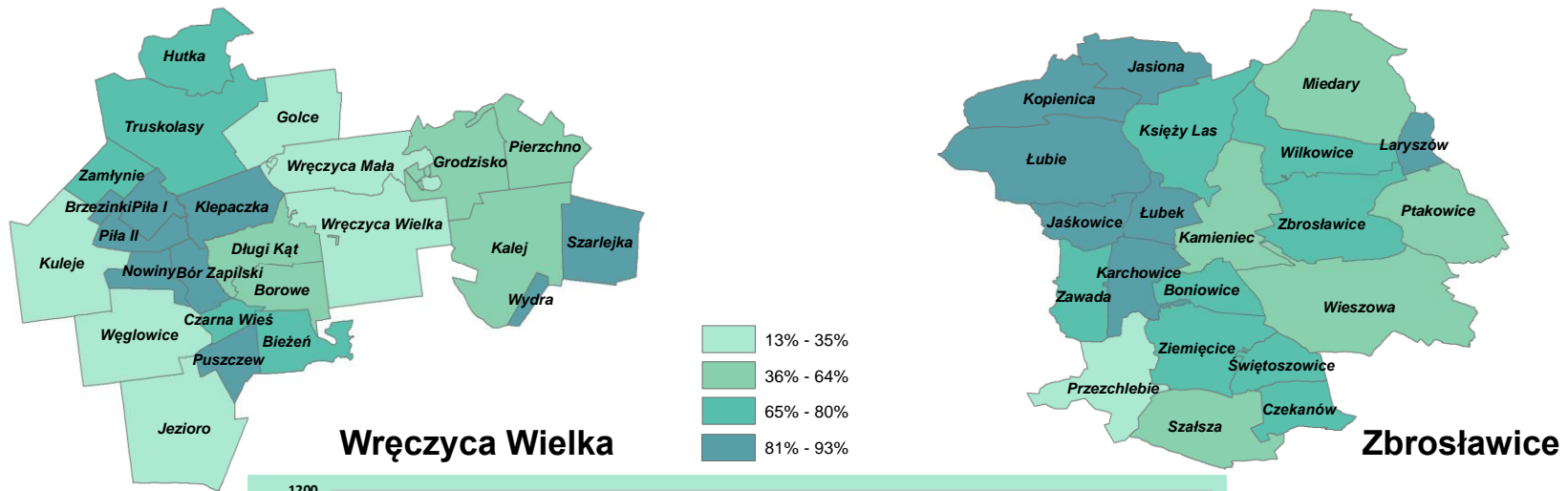
Gmina Wręczyca Wielka jest gminą wiejską, położoną w północnej części województwa śląskiego, należy do powiatu kłobuckiego i leży w południowej jego części. Gmina posiada rolniczy charakter. Rolnictwo stanowią w większości indywidualne gospodarstwa rolne.

Gmina Zbrostawice jest gminą wiejską zlokalizowaną w środkowo - zachodniej części województwa śląskiego, w południowo - zachodniej części powiatu tarnogórskiego.

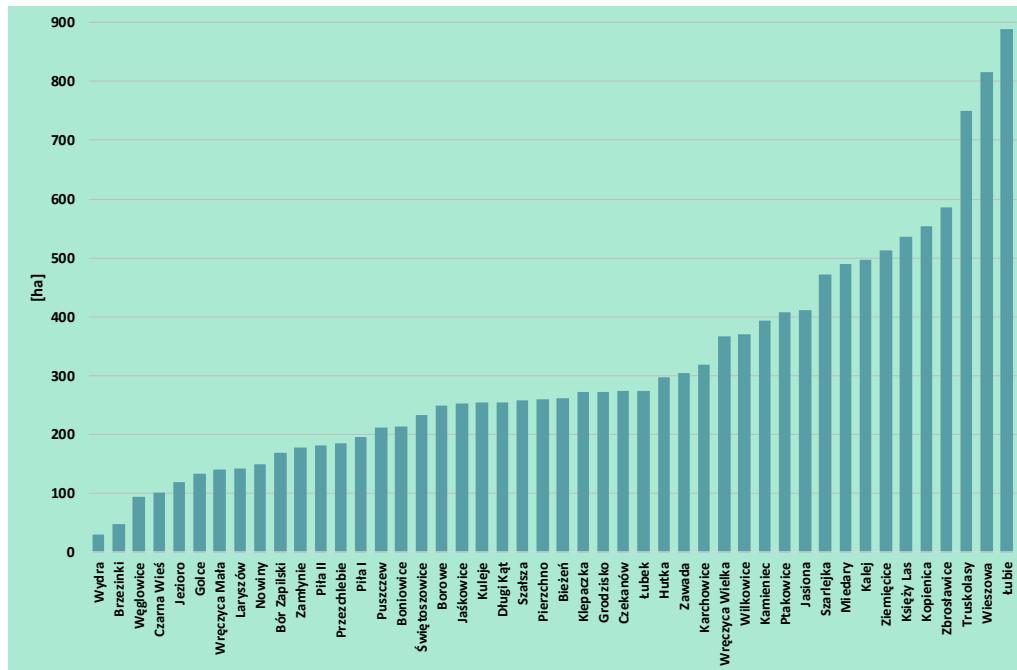
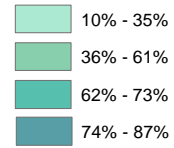
Zebrane informacje dały możliwość przedstawienia i porównania struktury agrarnej wybranych gmin województwa śląskiego.

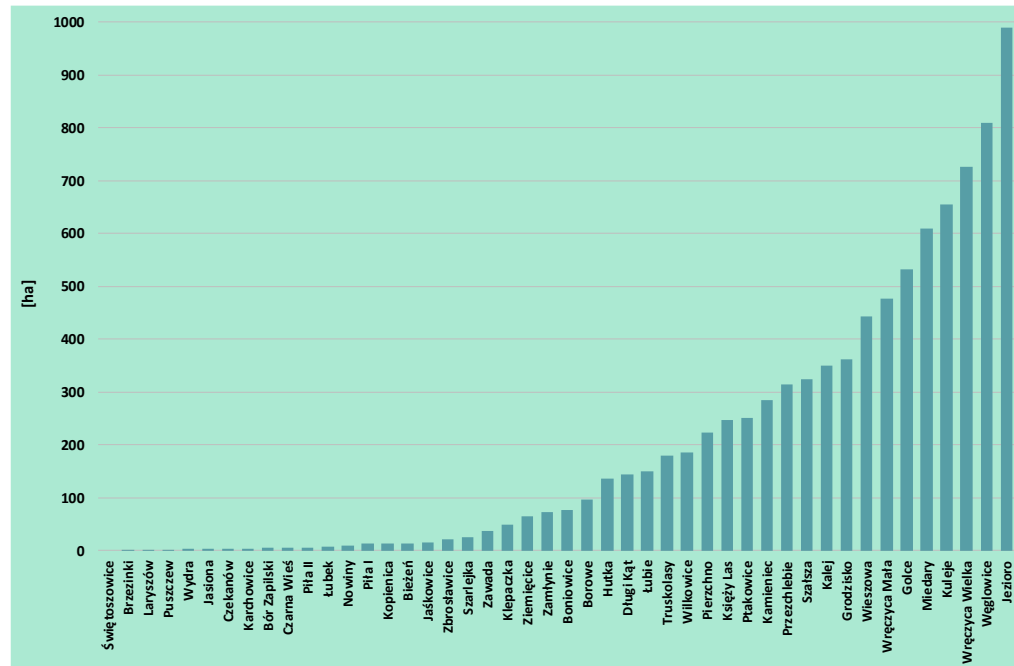
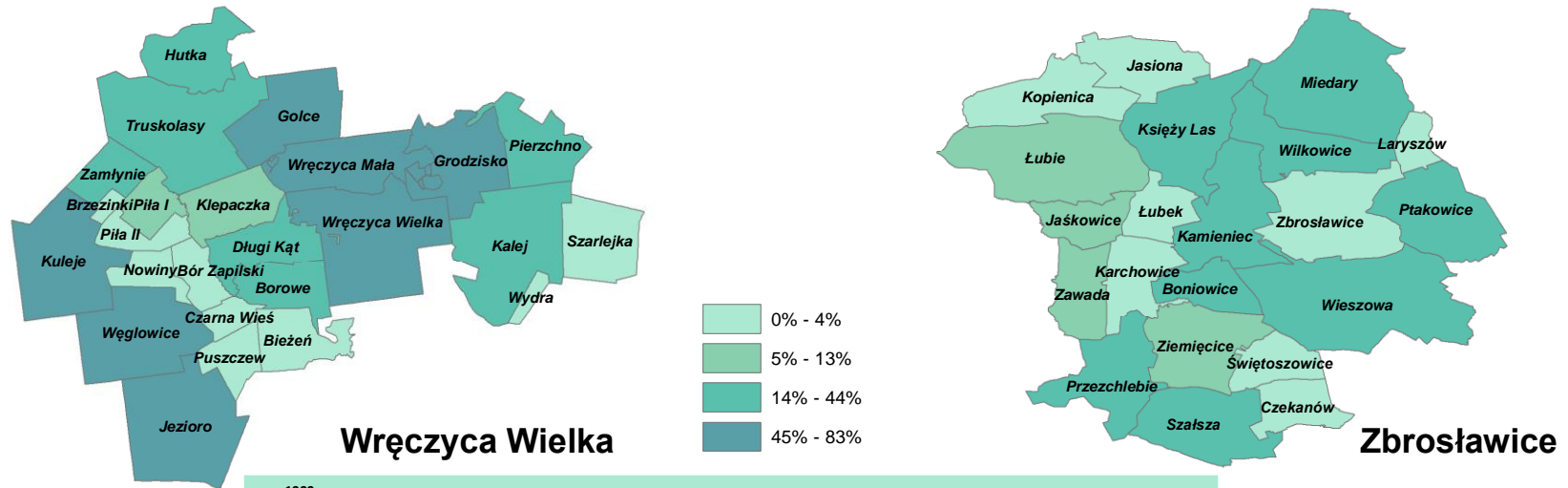
Struktura użytków rolnych w obrębach wybranych gmin

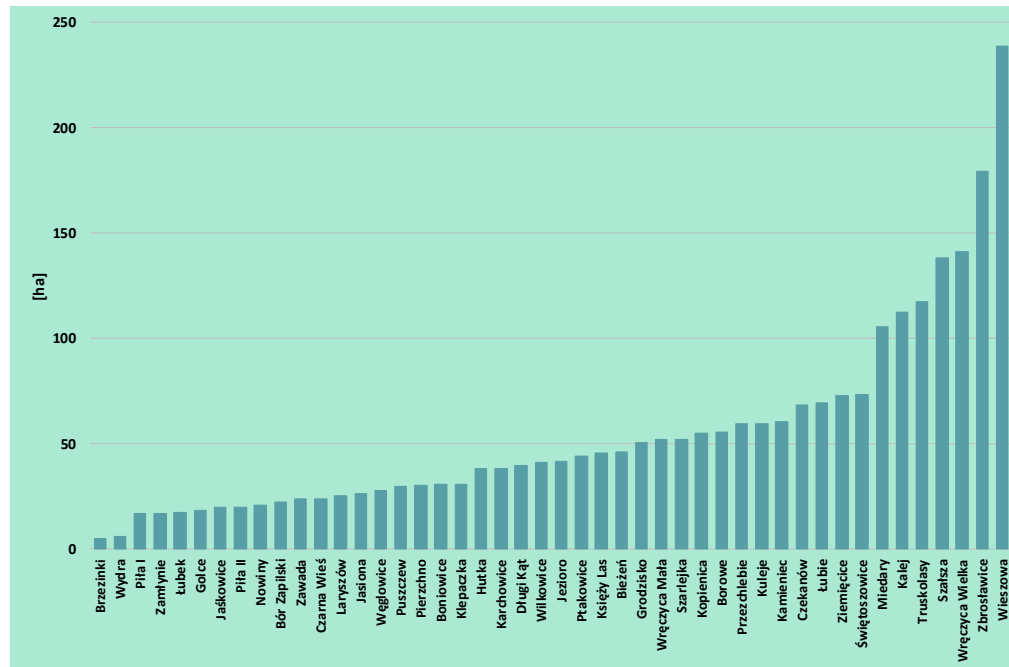
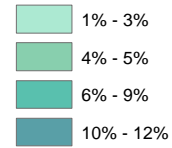
Struktura gruntów ornych w obrębach wybranych gmin

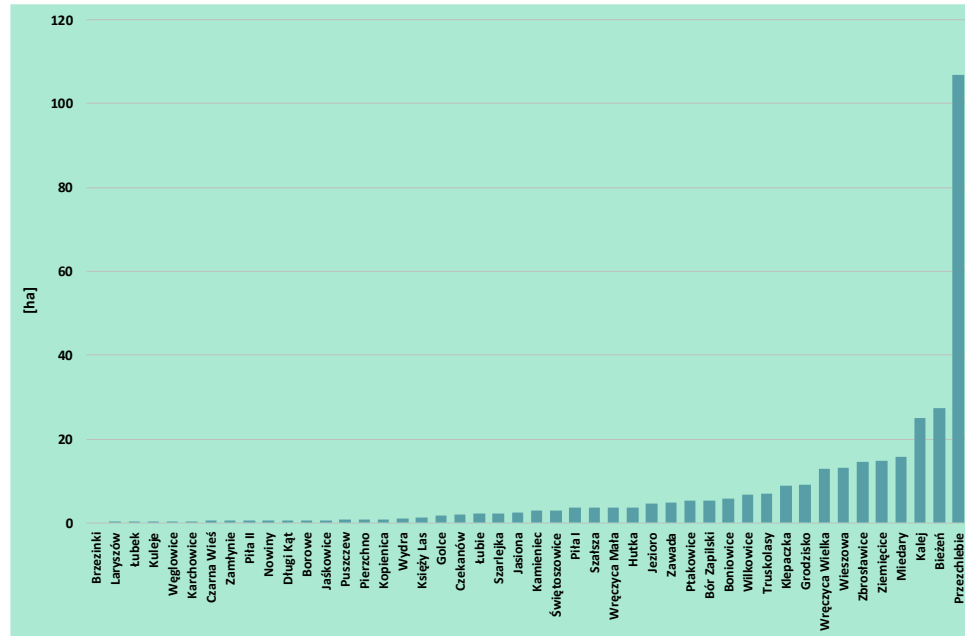
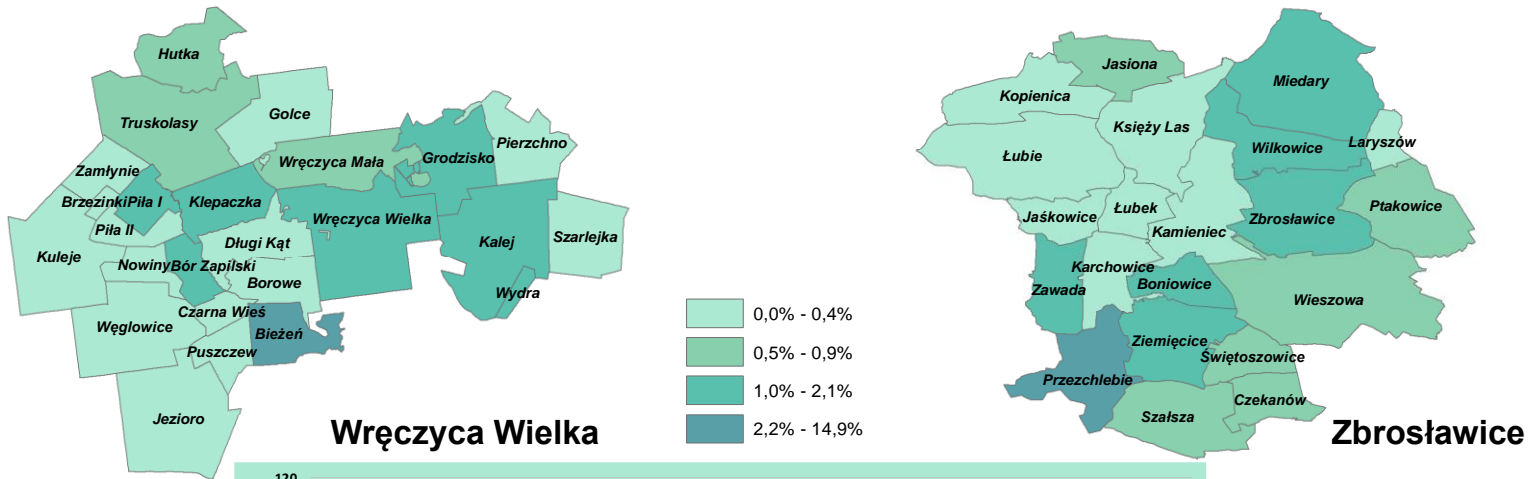
Struktura gruntów leśnych w obrębach wybranych gmin

Struktura gruntów zabudowanych i zurbanizowanych w obrębach wybranych gmin

Struktura nieużytków w obrębach wybranych gmin

Średnia powierzchnia gospodarstw indywidualnych w obrębach wybranych gmin

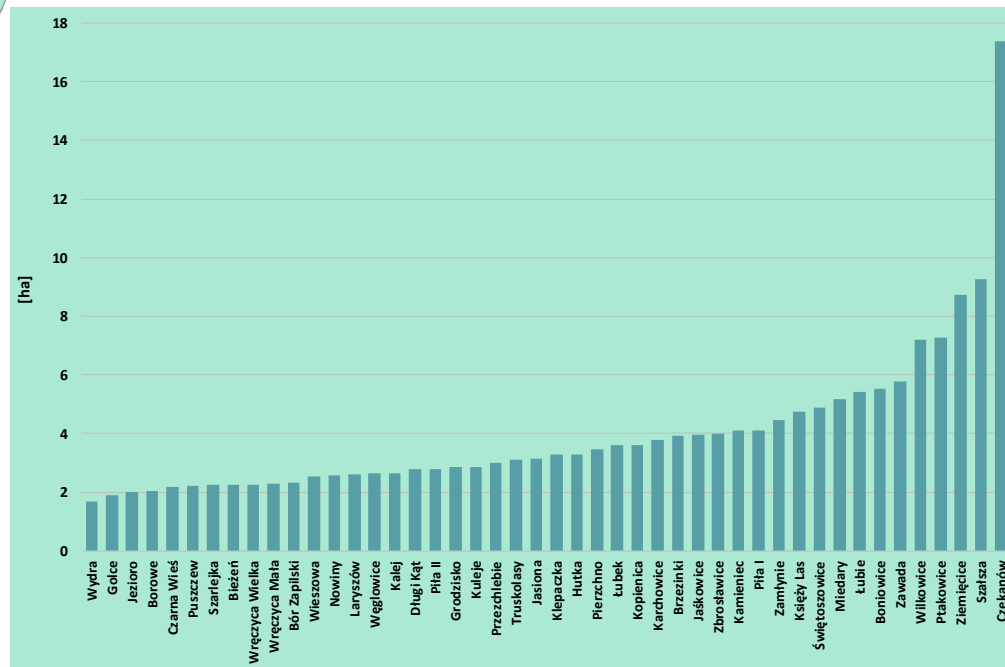

Wręczyca Wielka

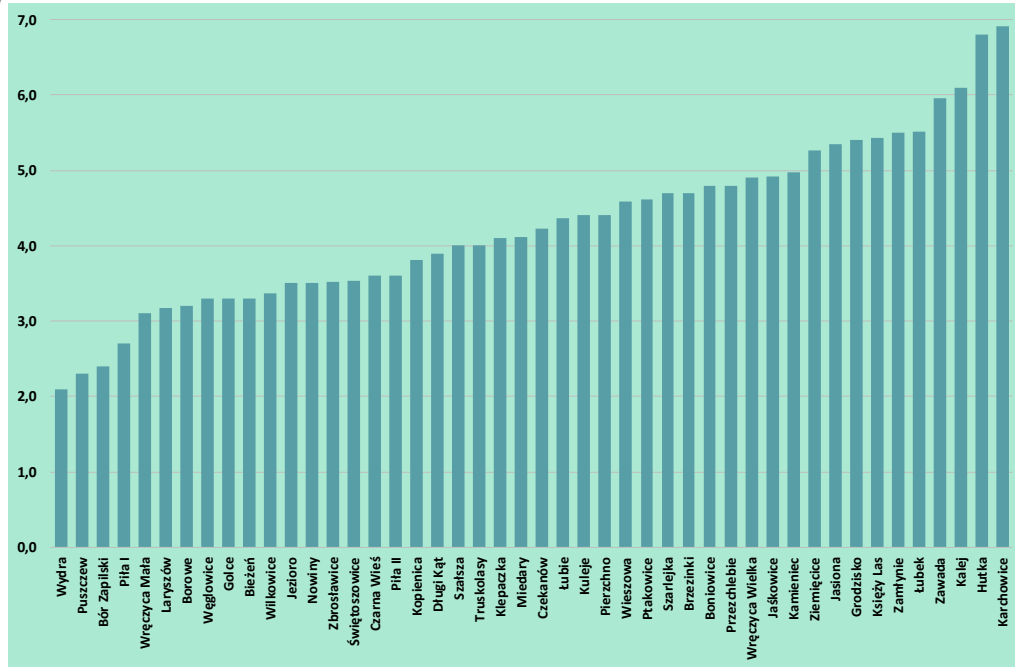
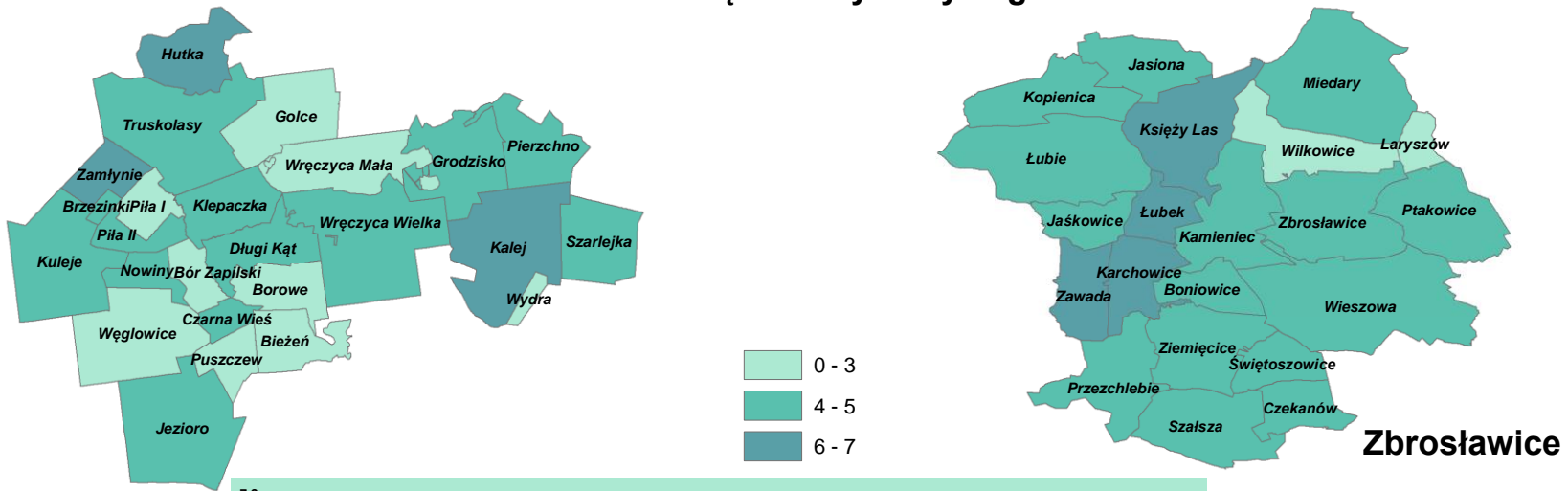

Zbrosławice

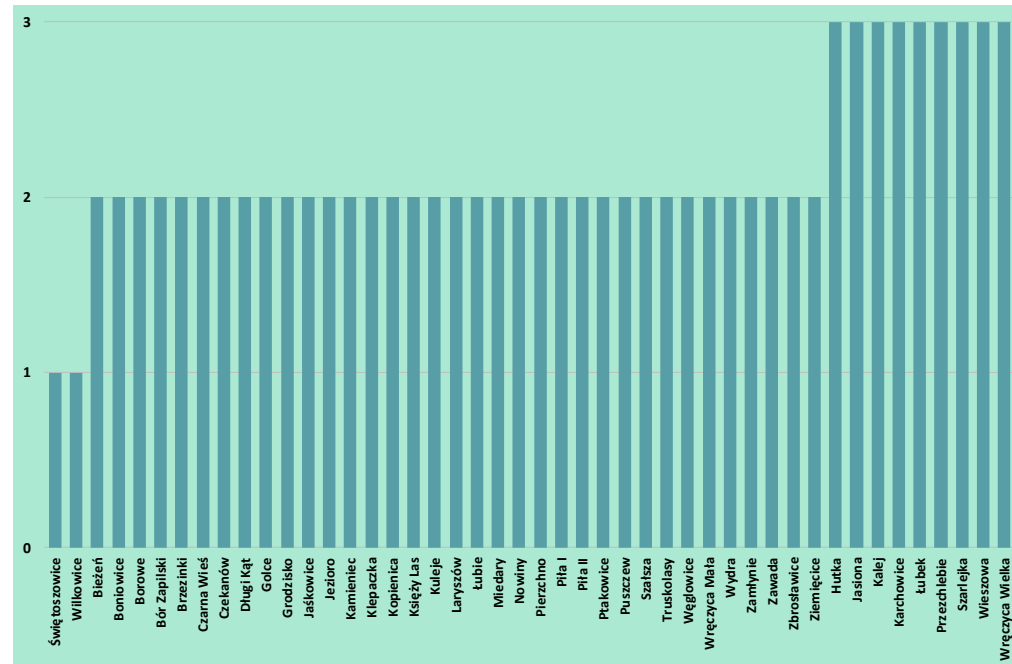
- małe (poniżej 4,99 ha)
- średnie (5,00 -14,99 ha)
- duże (powyżej 15,00 ha)

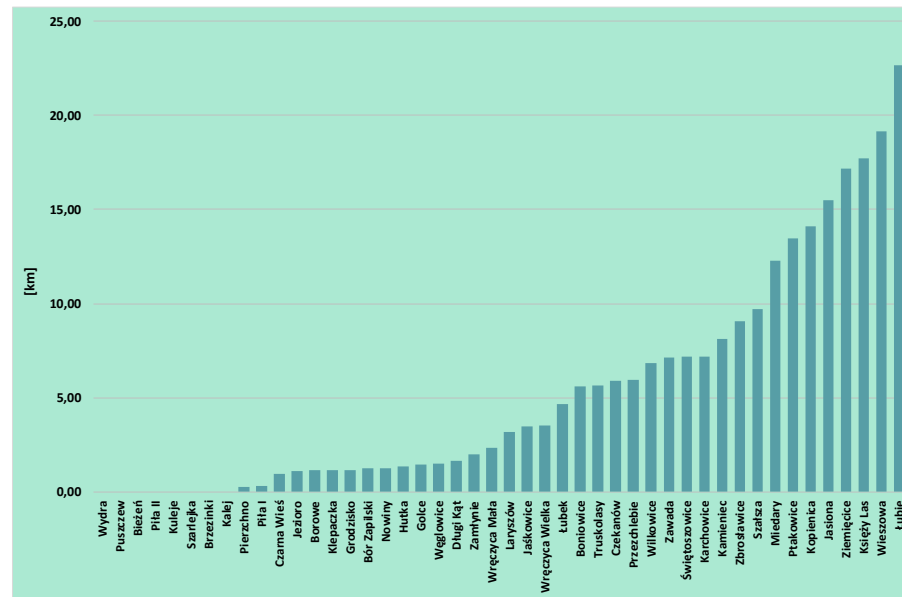
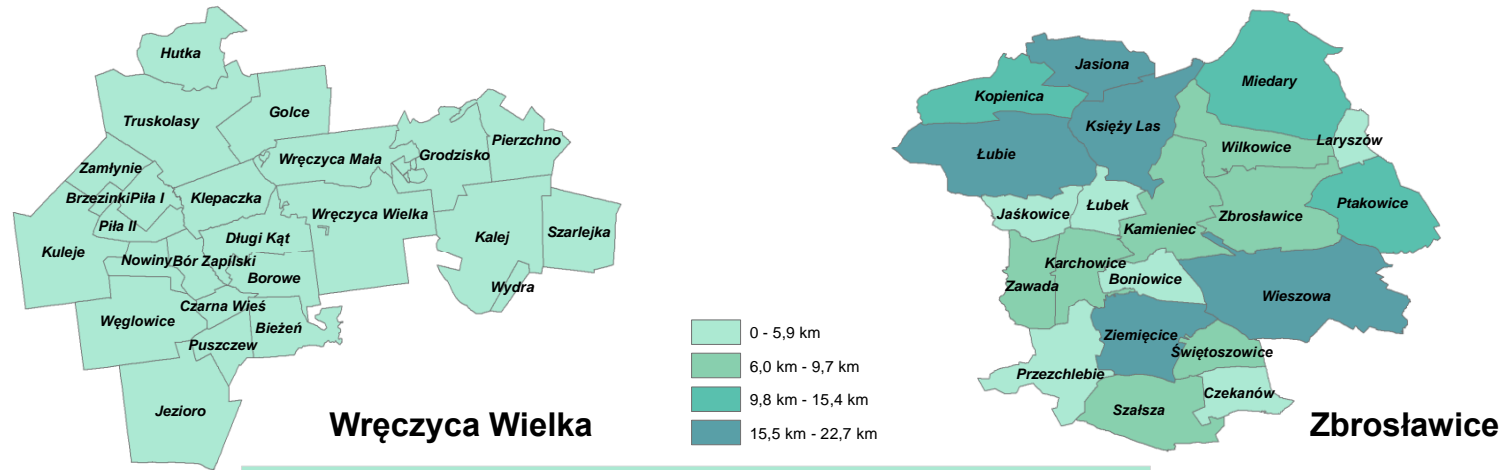
Średnia liczba działek w gospodarstwie w obrębach wybranych gmin

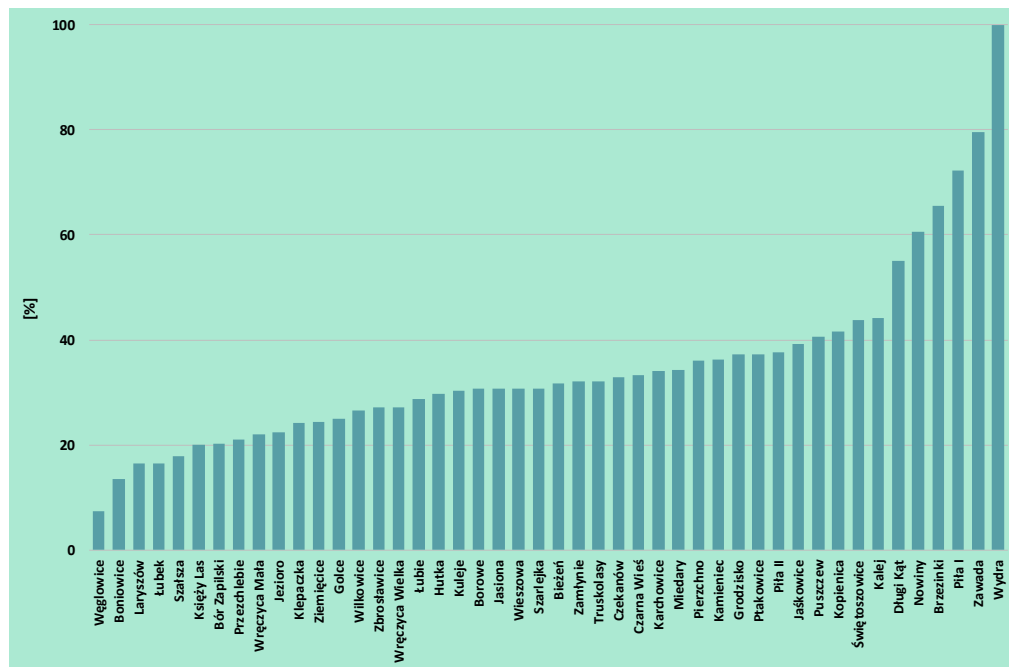
Zapotrzebowanie na prace scaleniowe w obrębach wybranych gmin

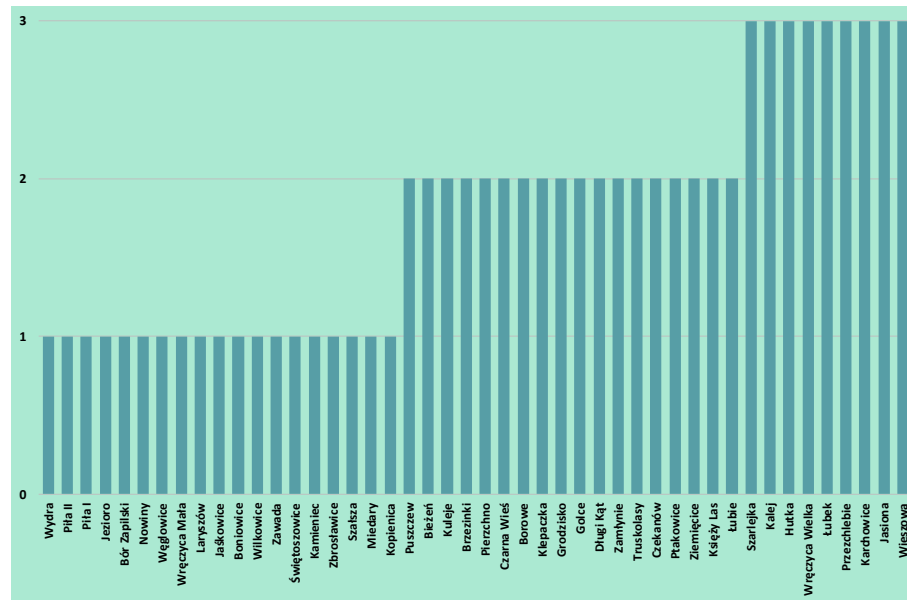
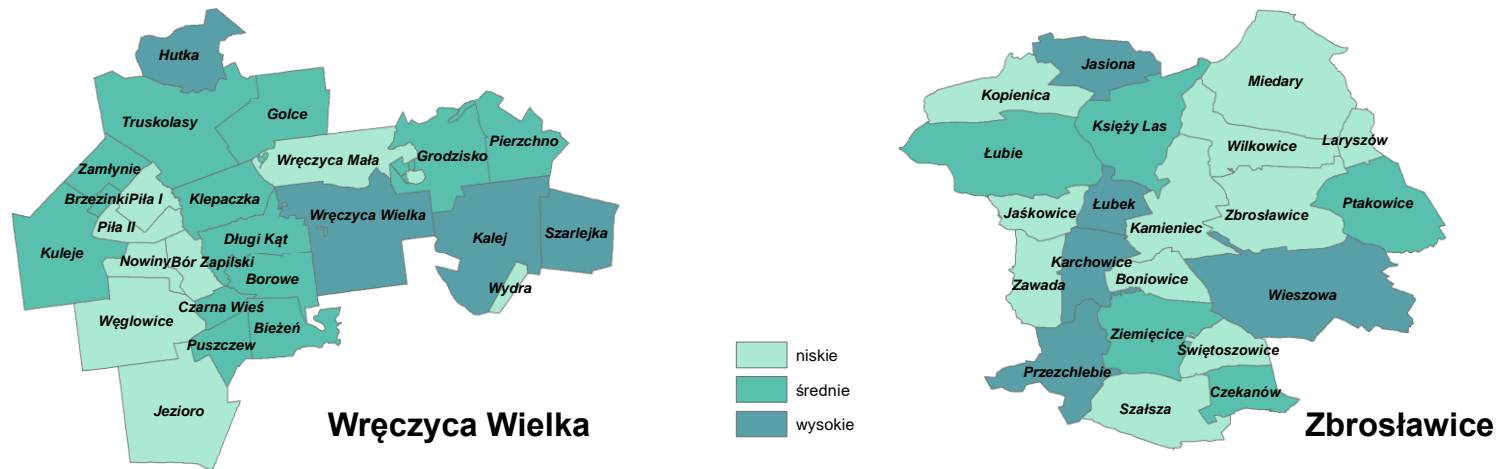
Występowanie rowów melioracyjnych wymagających konserwacji w obrębach wybranych gmin

Występowanie dróg transportu rolnego wymagających przebudowy lub modernizacji w obrębach wybranych gmin (udział procentowy)

Zapotrzebowanie na prace urządzeniowo-rolne w obrębach wybranych gmin

ROZDZIAŁ VI
PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Aktualny układ zagospodarowania przestrzeni województwa śląskiego oraz jego powiatów, odzwierciedla przede wszystkim struktura użytkowania gruntów. Łączna powierzchnia ewidencyjna województwa śląskiego wg stanu na dzień 01.01.2024 r. wynosi 1 232 077 ha w tym:

- miasta na prawach powiatu 179 889 ha,
- powiaty ziemskie 1 052 188 ha.

W województwie znajduje się siedemnaście powiatów ziemskich i dziewiętnaście miast na prawach powiatu.

Największymi pod względem zajmowanego obszaru są powiaty:

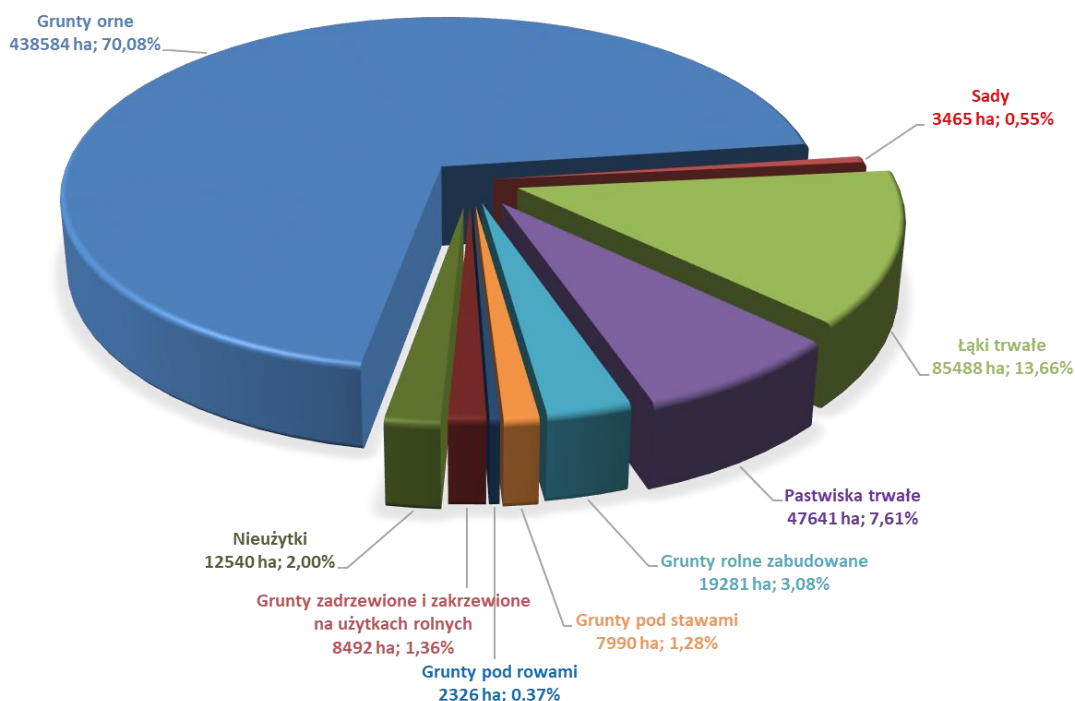
częstochowski,
żywiecki,
zawierciański.

Grunty rolne są dominującą formą wykorzystania ziemi w województwie śląskim. Zajmują one obecnie łącznie 625 806 ha, co stanowi 50,79 % powierzchni ogólnej. W latach 2002-2015 powierzchnia gruntów rolnych w województwie śląskim sukcesywnie malała. W 2016 i 2017 roku odnotowano wzrost powierzchni gruntów rolnych, jednak ta tendencja była chwilowa i wynikała ze zmiany struktury użytków gruntowych wprowadzonej w rozporządzeniu z dnia 29 marca 2001 r. Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa w sprawie ewidencji gruntów i budynków. Na przestrzeni kolejnych lat tj. od 2018 do 2024 r. znów widoczna jest tendencja spadkowa powierzchni gruntów rolnych. W 2024 r. spadek w stosunku do roku poprzedniego wyniósł 1 716 ha tj. 0,14 % powierzchni ewidencyjnej województwa.

Znaczny udział gruntów rolnych w granicach administracyjnych miast wyróżnia województwo śląskie w skali kraju. Największy odsetek gruntów rolnych z miast na prawach powiatu jest w Jastrzębiu-Zdrój i wynosi w 2024 roku 55,63 %. Natomiast największy odsetek gruntów rolnych w powiatach na poziomie powyżej 60% w 2024 roku występuje w :

powiecie myszkowskim – 67,37 %, spadek o w stosunku do roku ubiegłego o 0,05 %,
powiecie kłobuckim – 64,92 %, spadek o w stosunku do roku ubiegłego o 0,07 %,
powiecie częstochowskim – 63,54 %, spadek o w stosunku do roku ubiegłego o 0,06 %,
powiecie raciborskim – 62,50 %, spadek o w stosunku do roku ubiegłego o 0,06 %,
powiecie zawierciańskim – 62,18 %, spadek o w stosunku do roku ubiegłego o 0,06 %,
powiecie wodzisławskim – 61,75 %, spadek o w stosunku do roku ubiegłego o 1,01 %,

Struktura gruntów rolnych w województwie śląskim (stan na dzień 01.01.2024 r.)

W strukturze użytkowania gruntów rolnych w województwie śląskim dominują grunty orne, które zajmują 438 584 ha (70,08 %). Jest to również największa powierzchnia w strukturze wszystkich użytków gruntowych i stanowi 35,6 % powierzchni województwa. Jednak w stosunku do roku ubiegłego stan gruntów ornych zmniejszył się o 1 266 ha. Mniejszy areał gruntów rolnych stanowią kolejno łąki trwałe (85 488 ha 13,66 %), których stan w stosunku do roku ubiegłego zmniejszył się o 172 ha i pastwiska trwałe (47 641 ha 7,61 %) których stan zmniejszył się o 260 ha. Dość duży jest też udział gruntów rolnych zabudowanych, których stan w porównaniu do zeszłego roku wzrósł o 70 ha i obecnie wynosi 19 281 ha (3,08 %) oraz sadów, które zajmują 3 465 ha (0,55 %), a których stan w porównaniu do roku ubiegłego zmniejszył się o 58 ha.

Lasy na terenie województwa śląskiego rozmieszczone są nierównomiernie. Powierzchnia lasów w województwie śląskim w porównaniu z zeszłym rokiem uległa zwiększeniu o 196 ha i wynosi obecnie 404 352 ha, co stanowi 32,82 % powierzchni ogólnej województwa.

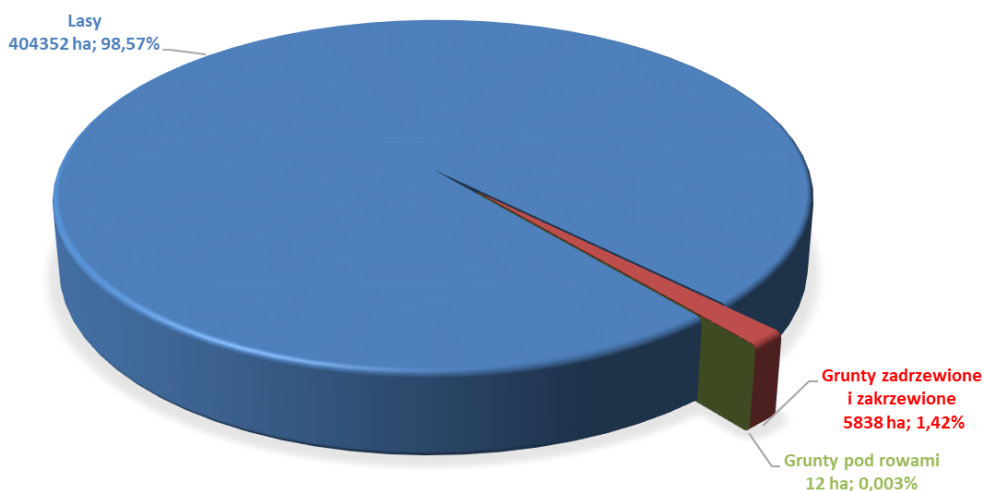
Powierzchnia gruntów zadrzewionych i zakrzewionych w porównaniu z zeszłym rokiem uległa znacznemu zmniejszeniu o 231 ha i wynosi obecnie 5 838 ha, jest to 0,47 % ogólnej powierzchni województwa.

Łączna powierzchnia lasów oraz gruntów zadrzewionych i zakrzewionych na przestrzeni ostatniego roku uległa zwiększeniu o 34 ha i wynosi 410 202 ha, co stanowi 33,29 % powierzchni województwa.

Największy udział gruntów leśnych w powierzchni ogólnej (42,65% - 52,25%) występuje w powiatach:

żywieckim 52,25 %,
tarnogórskim 52,23 %,
lublinieckim 51,23 %,
m. Katowice 42,65 %.

Struktura gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych w województwie śląskim (stan na dzień 01.01.2024 r.)

Trzecią z kolei co do wielkości formą wykorzystania ziemi są grunty zabudowane i zurbanizowane, które zajmują 171 157 ha, czyli 13,89 % powierzchni województwa a ich powierzchnia w porównaniu z zeszłym rokiem wzrosła o 1 671 ha.

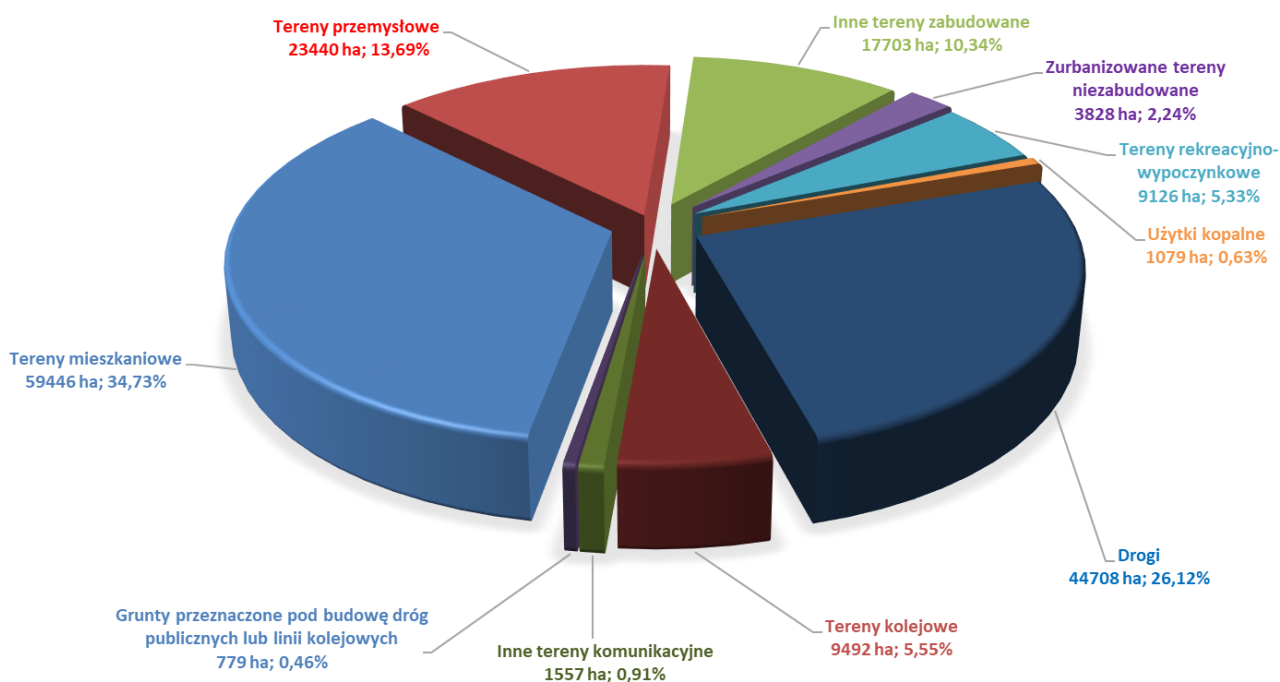
Największą grupę gruntów zabudowanych i zurbanizowanych stanowią tereny mieszkalne 59 446 ha (34,73 % gruntów zabudowanych i zurbanizowanych), a ich powierzchnia na przestrzeni ostatniego roku wzrosła o 760 ha oraz drogi 44 708 ha (26,12 % gruntów zabudowanych i zurbanizowanych), których powierzchnia wzrosła o 200 ha.

Znacznie mniejszy w gruntach zabudowanych i zurbanizowanych jest udział terenów przemysłowych, których powierzchnia wynosi 23 440 ha co stanowi 13,70 % gruntów zabudowanych i zurbanizowanych. Ich powierzchnia, w stosunku do roku ubiegłego, wzrosła o 406 ha. Kolejną grupę stanowią inne tereny zabudowane zajmujące 17 703 ha, co stanowi 10,34 % gruntów zabudowanych i zurbanizowanych.

Ich powierzchnia powiększyła się w roku bieżącym o 223 ha. Spadek powierzchni w tym roku, o 50 ha zanotowały tereny kolejowe, których powierzchnia wynosi 9 492 ha; co stanowi 5,55 % gruntów zabudowanych i zurbanizowanych oraz zurbanizowane tereny niezabudowane, których powierzchnia wynosi 3 828 ha; co stanowi 2,24% gruntów zabudowanych i zurbanizowanych. Stosunkowo niewielki wzrost powierzchni wystąpił na terenach rekreacyjno-wypoczynkowych o 31 ha i wynosi 9 126 ha, co stanowi 5,33 %

Najmniejszą powierzchnię gruntów zabudowanych i zurbanizowanych zajmują grunty przeznaczone pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych, których powierzchnia w stosunku do roku ubiegłego wzrosła aż o 178 ha i wynosi 779 ha, co stanowi 0,46 % gruntów zabudowanych i zurbanizowanych.

Struktura gruntów zabudowanych i zurbanizowanych w województwie śląskim (stan na dzień 01.01.2024 r.)

Obok gruntów rolnych, gruntów leśnych oraz gruntów zadrzewionych i zakrzewionych oraz gruntów zabudowanych i zurbanizowanych, w strukturze użytkowania ziemi wyodrębniamy inne grunty, do których zaliczamy, grunty pod wodami i tereny różne.

Grunty pod wodami w województwie śląskim zajmują 19 664 ha (czyli 1,60 % powierzchni województwa) i obejmują grunty pod wodami płynącymi i grunty pod wodami stojącymi. W stosunku do roku poprzedniego odnotowywano wzrost o 98 ha.

Tereny różne stanowią 0,43 % powierzchni województwa i obejmują 5 247 ha, ich powierzchnia wzrosła o 39 ha w stosunku do roku 2023 r.

Struktura własności gruntów w województwie śląskim wg stanu na dzień 01.01.2024 r. wskazuje przewagę sektora prywatnego, do którego należy 719 201 ha (58,37 % ogólnej powierzchni gruntów) a których powierzchnia w porównaniu z rokiem ubiegłym wzrosła o 6 825 ha.

Do grup rejestrowych sektora prywatnego zaliczamy:

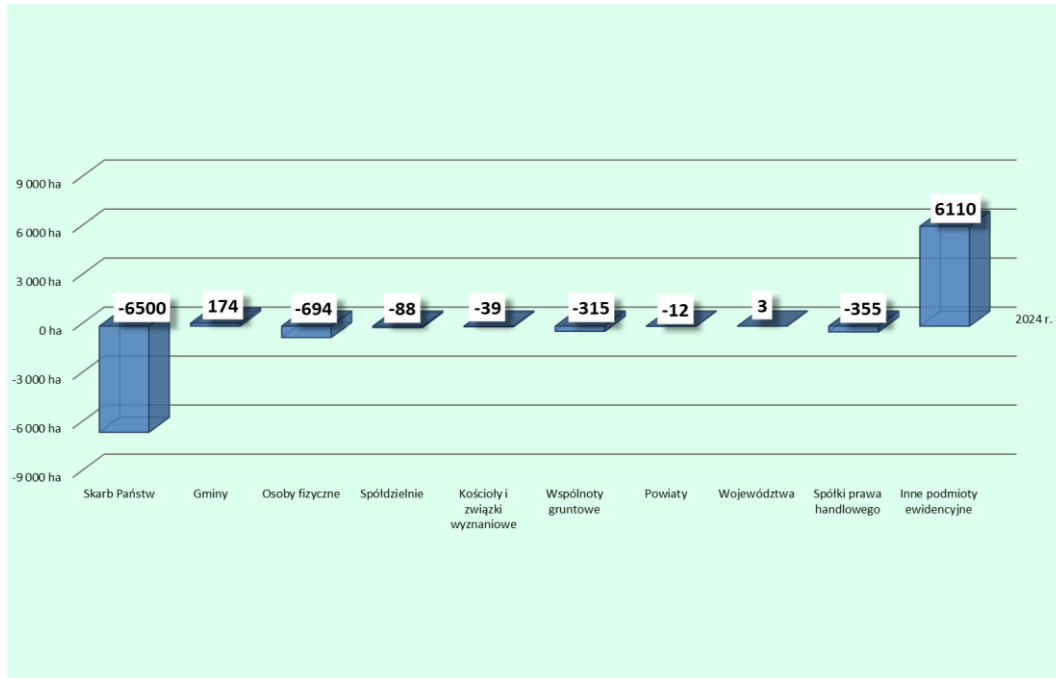
- grunty osób fizycznych;
- grunty spółdzielni;
- grunty kościołów i związków wyznaniowych;
- grunty wspólnot gruntowych;
- grunty spółek prawa handlowego;
- grunty innych podmiotów ewidencyjnych niewymienionych w pozostałych grupach rejestrowych.

Grunty sektora publicznego obejmują 512 876 ha, czyli 41,63 % ogółu gruntów województwa a ich powierzchnia w porównaniu z rokiem ubiegłym zmalała o 6 766 ha. Zaliczamy do nich:

- grunty Skarbu Państwa, włącznie z gruntami przekazanymi w użytkowanie wieczyste;
- grunty spółek Skarbu Państwa, przedsiębiorstw państwowych i innych państwowych osób prawnych;
- grunty gmin i związków międzygminnych lub metropolitalnych, włącznie z gruntami przekazanymi w użytkowanie wieczyste;
- jednoosobowe spółki jednostek samorządu terytorialnego i inne osoby prawne, których organami założycielskimi są organy samorządu terytorialnego;
- grunty powiatów i związki powiatów włącznie z gruntami przekazanymi w użytkowanie wieczyste;
- grunty województw, włącznie z gruntami przekazanymi w użytkowanie wieczyste.

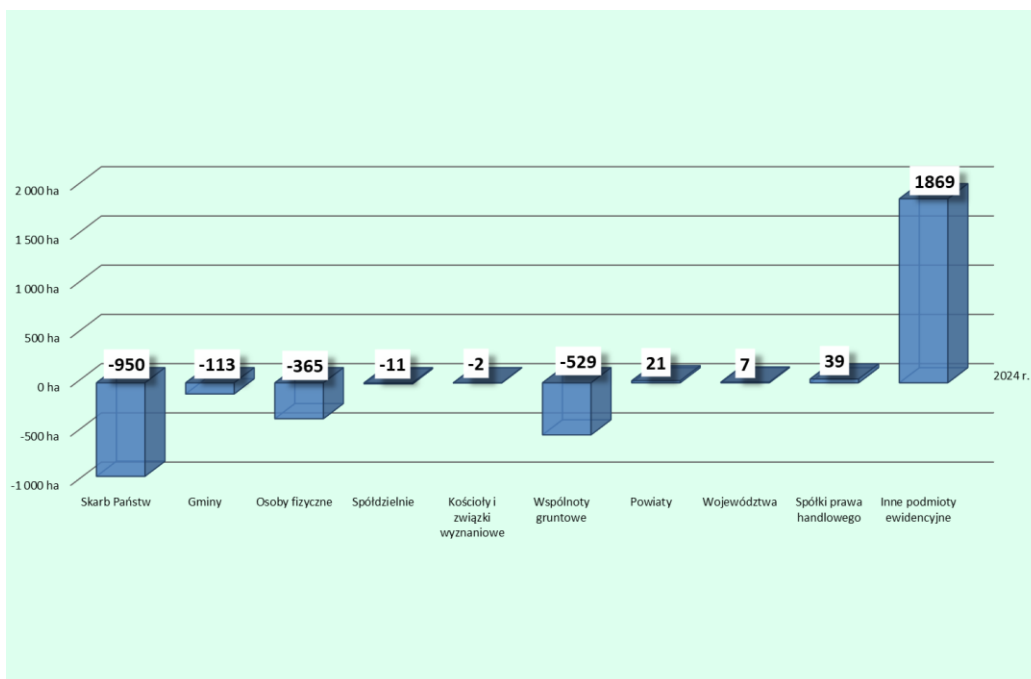
W 2024 roku w rękach sektora prywatnego znajduje się 88,51 % gruntów rolnych. W ostatnim roku własność sektora prywatnego wzrosła o 4 619 ha i wynosi 553 926 ha. Zmalała natomiast powierzchnia gruntów rolnych sektora publicznego o 6 335 ha do pow. 71 880 ha (co stanowi 11,49 %).

Zmiany we własności gruntów rolnych w latach 2024 - 2023

Grunty leśne, łącznie z gruntami związanymi z gospodarką leśną, należą w przewadze do sektora publicznego obejmują 325 149 ha tj. 79,27 % powierzchni tych gruntów w stosunku do roku poprzedniego odnotowano spadek o 1 035 ha. Do sektora prywatnego należy 20,73 % ww. gruntów (85 053 ha) odnotowano wzrost o 1 001 ha.

Zmiany we własności gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych w latach 2024 - 2023

Pozostałe grunty (m.in. grunty zabudowane i zurbanizowane, grunty pod wodami i tereny różne) o łącznej pow. 196 068 ha (nastąpił wzrost o 1 808 ha, w 2023 r. było 194 260 ha) należą w 40,92 % do sektora prywatnego i w 59,08 % do sektora publicznego. W rękach sektora prywatnego znajduje się 80 222 ha pozostałych gruntów gdzie odnotowano wzrost o 1 204 ha w stosunku do roku ubiegłego, natomiast do sektora publicznego należy 115 846 ha co daje wzrost o 603 ha.

Zmiany we własności pozostałych gruntów w latach 2024 - 2023

